

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

57 tomas

2014 m. lapkričio 13 d.

Turinys

IV *Pranešimai*

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

Europos Komisija

2014/C 403/01	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai ir Audito Rūmams — 2013 m. Europos Sąjungos konsoliduotosios metinės ataskaitos.	1
2014/C 403/02	Europos Parlamentui ir Tarybai teikiamas Audito Rūmų patikinimo pareiškimas. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita	128

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

EUROPOS KOMISIJA

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI IR AUDITO RŪMAMS

2013 m. Europos Sąjungos konsoliduotosios metinės ataskaitos

(2014/C 403/01)

TURINYS

	Puslapis
KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ PASTABA	2
ES BIUDŽETAS: NUO PARENGIMO IKI ĮVYKDYMO PATVIRTINIMO	3
KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATASKAITOS IR AIŠKINAMOSIOS PASTABOS	8
BALANSAS	9
FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA	10
PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA	11
GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA	12
FINANSINIŲ ATASKAITŲ PASTABOS	13
SUVESTINĖS BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITOS IR AIŠKINAMOSIOS PASTABOS	90

KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ PASTABA

2013 m. Europos Sąjungos konsoliduotosios metinės ataskaitos parengtos remiantis informacija, kurią institucijos ir įstaigos pateikė pagal Europos Sąjungos bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento 148 straipsnio 2 dalį. Pareiškiu, kad ataskaitos parengtos pagal šio finansinio reglamento IX antraštinę dalį, laikantis apskaitos principų, taisyklių ir metodų, nurodytų finansinių ataskaitų aiškinamosiose pastabose.

Iš šių institucijų ir įstaigų apskaitos pareigūnų gavau visą informaciją, kurios patikimumą patvirtino minėtieji pareigūnai ir kuri būtina ataskaitoms, kuriose nurodytas Europos Sąjungos turtas, įsipareigojimai ir biudžeto vykdymas, parengti.

Remdamasis šia informacija ir tokiomis patikromis, kurios, mano manymu, buvo būtinos Europos Komisijos ataskaitoms pasirašyti, patvirtinu, kad esu pagrįstai įsitikinęs, jog ataskaitose visais reikšmingais aspektais teisingai parodyta Europos Sąjungos finansinė būklė, operacijų rezultatai ir pinigų srautai.

[parašas]

Manfred KRAFF

Komisijos apskaitos pareigūnas

2014 m. liepos 24 d.

ES BIUDŽETAS: NUO PARENGIMO IKI ĮVYKDYMO PATVIRTINIMO

Europos Sąjungos (ES) konsoliduotosiose metinėse ataskaitose pateikta informacijos apie ES institucijų, agentūrų ir kitų įstaigų veiklą biudžeto ir kaupiamosios apskaitos požiūriu. Šios ataskaitos neapima valstybių narių metinių ataskaitų.

1. METINIS BIUDŽETAS

Iš ES biudžeto visoje Europos Sąjungoje finansuojama įvairių sričių politika ir programos. Remdamasi daugiametėje finansinėje programoje (DFP) Europos Parlamento ir Tarybos nustatytais prioritetais, Europos Komisija (toliau – Komisija) vykdo specialias konkrečios srities programas, veiklą ir projektus. Gali būti remiami įvairiausi projektai: nuo švietimo projektų, kuriais skatinamas studentų ir mokytojų judumas, iki ūkininkams skirtų projektų, projektų, kuriais remiamos pelningos investicijos, dėl kurių sukuriamos arba išlaikomos darbo vietos, projektų, kurių tikslas – gerinti ES darbuotojų darbo aplinką ir stiprinti išorės sienų kontrolę.

Daugiau nei 90 % ES biudžeto panaudojama tokiai ES politikai ir veiklai finansuoti. Veikla grindžiamu biudžeto sudarymu užtikrinamas tiesioginis ES metinio biudžeto ir politikos sričių ryšys. Pagal veiklos rūšis sudarytoje biudžeto nomenklatūroje aiškiai nurodomos ES politikos sritys ir bendra kiekvienai iš šių sričių skiriamų išteklių suma.

Politikos sritys yra suskirstytos į maždaug 200 veiklos rūšių, iš kurių daugiau nei 110 apima veiklos biudžeto išlaidų kategorijas ir todėl biudžeto nomenklatūroje atitinka biudžeto skyrius. Šios politikos sritys daugiausia yra susijusios su veikla, nes pagrindine pagal jas vykdoma veikla siekiama padėti trečiosioms šalims atitinkamose jų veiklos srityse. Tačiau kitos politikos sritys, pvz., „Koordinavimas ir teisinės konsultacijos“ ir „Biudžetas“, yra nesusijusios su veiklos vykdymu ir užtikrina tinkamą Komisijos veikimą. Veikla organizuojama pagal bendrą konceptualią prioritetų nustatymo, planavimo, biudžeto sudarymo, stebėjimo ir atskaitomybės sistemą, kurios pagrindinis tikslas – skatinti veiksmingą, ekonomišką ir efektyvų išteklių naudojimą.

Komisijos parengtą biudžetą paprastai gruodžio mėn. viduryje svarsto Parlamentas ir Taryba, laikydamiesi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 314 straipsnyje nustatytos procedūros.

2. KAIP FINANSUOJAMA ES?

ES finansavimas yra dviejų pagrindinių kategorijų: nuosavų išteklių įplaukos ir įvairios įplaukos.

2.1 Nuosavų išteklių įplaukos

ES automatiškai gauna nuosavų išteklių įplaukas, kad galėtų finansuoti savo biudžetą nelaukdama vėlesnio nacionalinių valdžios institucijų sprendimo. Visa biudžetui finansuoti reikalingų nuosavų išteklių suma nustatoma iš visų išlaidų atėmus įvairias įplaukas. Bendra nuosavų išteklių suma negali viršyti 1,23 % ES bendrųjų nacionalinių pajamų. Nuosavus išteklius galima suskirstyti į tradicinius nuosavus išteklius, nuosavus išteklius iš pridėtinės vertės mokesčio ir išteklius iš bendrųjų nacionalinių pajamų.

2.2 Įvairios įplaukos

Įvairios įplaukos, gaunamos iš ES veiklos, paprastai sudaro mažiau nei 10 % visų įplaukų. Tai, pavyzdžiui, įplaukos iš gautų konkurencijos bylų baudų ir įplaukos, gautos įvykdžius vykdomuosius raštus sumoms išieškoti, išduotus privačiojo ir viešojo sektoriaus skolininkams, kiek tai susiję su ES projektų valdymu. Šiai kategorijai taip pat priklauso Teisingumo Teismo paskirti baudų mokėjimai valstybėms narėms, nevykdančioms priimto sprendimo. Už bet kokią laiką nesumokėtą skolą skaičiuojami delspinigiai. Kai trečiųjų šalių, išskyrus valstybes nares, skolos lieka nesumokėtos, Taryba ir Komisija gali priimti sprendimus nustatyti mokėjimo prievolę, kurie yra tiesiogiai vykdytini pagal vykdymo teritorijoje galiojančio civilinio proceso taisykles. Įsipareigojimų nevykdantiems skolininkams taikomos skolų išieškojimo procedūros, kurias vykdo Komisijos teisės tarnyba, padedama išorės teisės firmų.

3. KAIP VALDOMAS IR NAUDOJAMAS ES BIUDŽETAS?

3.1 Pirminės veiklos išlaidos

ES veiklos išlaidos priskiriamos įvairioms finansinės programos išlaidų kategorijoms ir gali būti įvairių rūšių, atsižvelgiant į tai, kaip pinigai išmokami ir valdomi. 2013 m. ataskaitose Komisija išlaidas klasifikuoja toliau nurodyta tvarka.

Tiesioginis centralizuotas valdymas: taikomas tais atvejais, kai biudžetą tiesiogiai vykdo Komisijos tarnybos.

Netiesioginis centralizuotas valdymas: taikomas tais atvejais, kai Komisija biudžeto vykdymo užduotis paveda ES arba nacionalinės teisės subjektams, kaip antai ES agentūroms.

Decentralizuotas valdymas: taikomas tais atvejais, kai Komisija tam tikras biudžeto vykdymo užduotis perduoda trečiosioms šalims.

Pasidalijamasis valdymas: pagal šį valdymo metodą biudžeto vykdymo užduotys perduodamos valstybėms narėms. Didžioji išlaidų dalis valdomos pagal šį metodą, kuris taikomas tokioms sritims kaip žemės ūkio išlaidos ir struktūriniai veiksmai.

Jungtinis valdymas: pagal šį metodą Komisija tam tikras biudžeto vykdymo užduotis paveda tarptautinėms organizacijoms.

Naujojo finansinio reglamento 58 straipsnis, kuriuo iš dalies patikslinti biudžeto vykdymo metodai, taikomas tik nuo 2014 m. sausio 1 d.

3.2 Komisijos finansų pareigūnai

Komisijos narių kolegija prisiima bendrą politinę atsakomybę, tačiau praktiškai nevykdo jai suteiktų biudžeto vykdymo įgaliojimų. Kiekvienais metais ji šias užduotis perduoda atskiriems ES institucijų tarnautojams, kurie atsiskaito Kolegijai ir kuriems taikomi Finansinis reglamentas ir Tarnybos nuostatai. Šie darbuotojai – paprastai generaliniai direktoriai ir tarnybų vadovai – yra vadinami įgaliotaisiais leidimus suteikiančiais pareigūnais. Jie savo ruožtu biudžeto vykdymo užduotis gali perduoti perįgaliotiems leidimus suteikiantiems pareigūnams.

Leidimus suteikiančių pareigūnų atsakomybė apima visą valdymo procesą, pradedant tuo, ką reikia padaryti, norint įvykdyti institucijos nustatytus politikos tikslus, ir baigiant veiklos valdymu, kiek tai susiję su biudžetu ir pačia veikla, įskaitant teisinių įsipareigojimų patvirtinimą, veiklos rezultatų stebėjimą, mokėjimų atlikimą ir prirėkus lėšų susigrąžinimą. Patikimas finansų valdymas ir tinkama atskaitomybė kiekvienoje tarnyboje užtikrinama atskiriant valdymo kontrolę (už kurią atsakingi leidimus suteikiantys pareigūnai) nuo vidaus audito ir reikalavimų laikymosi, taikant aiškius vidaus kontrolės standartus (parengtus pagal tarptautinius standartus), vykdant *ex ante* ir *ex post* patikras, nepriklausomą vidaus auditą remiantis rizikos įvertinimu ir už veiklą reguliariai atsiskaitant atskiriems Komisijos nariams.

Kiekvienas leidimus suteikiantis pareigūnas turi parengti metinę veiklos, už kurią jis atsakingas, ataskaitą. Šioje ataskaitoje jis atsiskaito už politikos srities rezultatus ir pateikia pagrįstą patikinimą, kokį jis gali pateikti, kad jo ataskaitoje apibūdintai veikai skirti ištekliai buvo panaudoti pagal paskirtį ir laikantis patikimo finansų valdymo principų ir kad taikomos kontrolės procedūros teikia reikiamas garantijas dėl susijusių operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Remdamasi Finansinio reglamento 66 straipsniu Komisija priima metinių veiklos ataskaitų suvestinę, bendrą vidaus auditoriaus nuomonę, kuria Komisija prisiima bendrą politinę atsakomybę už ES biudžeto valdymą pagal SESV 317 straipsnį. Suvestinė ir metinės veiklos ataskaitos skelbiamos http://ec.europa.eu/atwork/planning-and-preparing/synthesis-report/index_lt.htm.

Apskaitos pareigūnas vykdo leidimus suteikiančių pareigūnų parengtus mokėjimo pavedimus ir vykdomuosius raštus sumoms išieškoti. Jis taip pat yra atsakingas už institucijos išdovaldymą, apskaitos taisyklių ir metodų nustatymą, apskaitos sistemų tvirtinimą, apskaitos tvarkymą ir metinių ataskaitų rengimą. Be to, apskaitos pareigūnas turi pasirašyti metines ataskaitas, pareikšdamas, kad jose visais reikšmingais aspektais teisingai parodyti finansinė būklė, operacijų rezultatai ir pinigų srautai.

3.3 Įsipareigojimas naudoti ES biudžetą

Prieš prisiimant teisinį įsipareigojimą (pavyzdžiui, sudarant sutartį arba dotacijos susitarimą) su trečiaja šalimi, į metinį biudžetą turi būti įtraukta biudžeto eilutė, pagal kurią būtų galima vykdyti atitinkamą veiklą. Biudžeto eilutėje taip pat turi būti pakankamai lėšų išlaidoms padengti. Jeigu tenkinamos šios sąlygos, reikiamos lėšos turi būti rezervuojamos biudžete kaip apskaitos sistemos biudžetinis įsipareigojimas ir tik tada gali būti prisiimtas teisinis įsipareigojimas. Kol leidimus suteikiantis pareigūnas nepatvirtino biudžetinio įsipareigojimo, iš ES biudžeto negalima naudoti jokių pinigų.

Patvirtintas biudžetinis įsipareigojimas įtraukiamas į biudžeto apskaitos sistemą ir asignavimai atitinkamai panaudojami. Tačiau tai neturi poveikio finansinėms ataskaitoms (arba didžiąjai knygai), nes dar nėra išlaidų.

3.4 Mokėjimų vykdymas

3.4.1 Bendrosios taisyklės

Kol už atitinkamą operaciją atsakingas leidimus suteikiantis pareigūnas nepatvirtina biudžetinio išsipareigojimo, mokėjimų atlikti negalima. Kai mokėjimas patvirtinamas apskaitos sistemoje, atliekamas pervedimas į gavėjo sąskaitą. Per metus Komisija atlieka beveik 1,9 mln. mokėjimų. Komisija yra SWIFT (Pasaulinės tarpbankinių finansinių telekomunikacijų organizacijos) narė.

3.4.2 Išankstinis finansavimas, išlaidų ataskaitos ir išlaidų tinkamumas

Išankstinis finansavimas – tai mokėjimas, kuriuo gavėjui suteikiamas pinigų avansas, t. y. pradinės lėšos. Šios lėšos gali būti padalytos į kelis mokėjimus per konkrečiame teisinio išsipareigojimo dokumente nustatytą laikotarpį. Pradinės lėšos arba avansas yra naudojami tuo tikslu, kuriam buvo suteikti teisinio išsipareigojimo dokumente nustatyti laikotarpiai, arba turi būti gražinti, t. y. jei pagalbos gavėjas nepatiria tinkamų finansuoti išlaidų, jis privalo ES gražinti išankstinio finansavimo sumą. Todėl sumokėta išankstinio finansavimo suma nėra laikoma galutinėmis išlaidomis tol, kol nėra laikomasi atitinkamų sąlygų, ir atliekant pradinį mokėjimą ES balanse priskiriama turtui. Kai patvirtinamos tinkamos finansuoti išlaidos ir gaunamos gražinamos sumos, išankstinio finansavimo suma sumažinama (visiškai arba iš dalies).

Praėjus tam tikram laikui po išankstinio finansavimo mokėjimo, atitinkama ES įstaiga gauna prašymą kompensuoti išlaidas, kad būtų pateisinta, kaip gavėjas, vykdydamas teisinį išsipareigojimą, išleido išankstinio finansavimo sumą. Kaip dažnai per metus gaunami prašymai kompensuoti šias išlaidas, priklauso nuo finansuojamos veiklos rūšies ir sąlygų; jie nebūtinai gaunami iki metų pabaigos.

Tinkamumo kriterijai apibrėžiami pagrindiniame teisės akte, kvietimuose teikti paraiškas, kituose dotacijų gavėjams skirtuose informaciniuose dokumentuose ir (arba) dotacijos susitarimų arba sprendimų dėl dotacijos skyrimo sąlygose. Po analizės tinkamos finansuoti sumos priskiriamos išlaidoms, o gavėjui pranešama, jei yra netinkamų finansuoti sumų.

4. ES BIUDŽETO APSAUGA: FINANSINĖS PATAISOS IR LĖŠŲ SUSIGRAŽINIMAS

Finansiniame reglamente ir kituose galiojančiuose teisės aktuose, visų pirma susijusiuose su žemės ūkio ir sanglaudos politika, nustatyta teisė tikrinti išlaidas praėjus daug metų nuo to, kai jos buvo patirtos. Nustačius klaidų, pažeidimų arba sukčiavimo atvejų, lėšos susigražinamos arba atliekamos finansinės pataisos. Klaidų, pažeidimų arba sukčiavimo atvejų nustatymas ir jų ištaisymas yra paskutinis kontrolės sistemų veiklos etapas ir esminis įrodymas, kad finansų valdymas yra patikimas.

Dotacijų atveju biudžeto išlaidų tinkamumą tikrina atitinkamos ES tarnybos arba – pasidalijamojo valdymo atveju – valstybės narės, remdamosi galiojančiuose teisės aktuose arba kiekvienos dotacijos sąlygose numatytais patvirtinamaisiais dokumentais. Siekiant optimizuoti kontrolės sistemų sąnaudų ir teikiamos naudos santykį, paskutinių prašomų sumų, valdomų tiesioginiu centralizuotu būdu, patvirtinamieji dokumentai paprastai tikrinami daug nuodugniau nei tarpinių prašomų sumų, todėl galima nustatyti tarpinių mokėjimų klaidų, kurios ištaisomos koreguojant galutinį mokėjimą. Be to, ES ir (arba) valstybė narė privalo tikrinti patvirtinamųjų dokumentų duomenų teisingumą atlikdamos patikras pareiškėjo patalpose finansuojamos veiklos vykdymo metu ir (arba) vėliau (*ex post*). Galiojančiuose teisės aktuose numatyta įvairių procedūrų, kurios taikomos, Komisijai ir valstybėms narėms nustačius klaidų, pažeidimų arba sukčiavimo atvejų – išsamesnės informacijos pateikta finansinių ataskaitų 6 pastaboje.

5. SKOLINIMOSI IR SKOLINIMO VEIKLA

ES sutartimi pagrįstais pagrindiniais aktais ES suteikiama teisė priimti skolinimosi programas, kad būtų galima mobilizuoti valstybėms narėms ir ne valstybėms narėms finansiškai remti reikalingus finansinius išteklius. Šiuo metu Komisija ES vardu vykdo tris pagrindines programas – Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonės, mokėjimų balanso priemonės ir makrofinansinės pagalbos priemonės, pagal kurias ji gali skirti paskolas ir jas finansuoti, kapitalo rinkose išleisdama skolos priemones, arba su finansų įstaigomis. Kadangi lėšų rinkimas yra kompensacinė operacija, ES biudžetui nėra tiesioginio poveikio, tačiau teisiniu požiūriu ES privalo ir toliau tvarkyti skolas.

6. FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ

ES metines ataskaitas sudaro dvi atskiros, bet susijusios dalys:

- a) finansinės ataskaitos;
- b) biudžeto vykdymo ataskaitos, kuriose pateikiama išsami informacija apie biudžeto vykdymą.

Komisija priima metines ataskaitas ir jas teikia Europos Audito Rūmams (toliau – Audito Rūmai), kad jie atliktų auditą, ir galiausiai – Europos Parlamentui ir Tarybai, kad jie patvirtintų biudžeto įvykdymą.

Be minėtųjų metų ataskaitų, rengiamos ir mėnesinės biudžeto vykdymo ataskaitos.

6.1 Finansinės ataskaitos

Komisijos apskaitos pareigūnas atsako už ES finansinių ataskaitų parengimą ir užtikrina, kad jose visais reikšmingais aspektais būtų teisingai parodyta ES finansinė būklė, operacijų rezultatai ir pinigų srautai. Ataskaitos rengiamos pagal ES apskaitos taisykles, grindžiamas tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais (TFAS). Daugiau informacijos pateikta finansinių ataskaitų 1 pastaboje.

6.2 Biudžetinės sąskaitos

Komisijos apskaitos pareigūnas atsako už mėnesinių ir metų biudžeto vykdymo ataskaitų parengimą. Tik Komisijos biudžete numatyti administraciniai ir einamieji asignavimai. Kitose institucijose yra tik administraciniai asignavimai. Biudžete skiriami dviejų tipų asignavimai – nediferencijuoti ir diferencijuoti. Nediferencijuotieji asignavimai naudojami metinio pobūdžio operacijoms (kurios atitinka metinio periodiškumo principą) finansuoti. Diferencijuotieji asignavimai buvo įvesti, kad metinio periodiškumo principą būtų galima suderinti su poreikiu valdyti daugiametes operacijas. Jie skirti daugiausia daugiametėms operacijoms finansuoti. Diferencijuotieji asignavimai skirstomi į įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimus:

- **įsipareigojimų asignavimai** apima visų einamaisiais finansiniais metais prisiimtų teisinių įsipareigojimų sumą, skirtą veiklai, kuri trunka kelerius metus. Tačiau biudžetiniai įsipareigojimai veiksams, besitęsiantiems ilgiau nei vienerius finansinius metus, gali būti išskirstomi keleriems metams į metines dalis;
- **mokėjimų asignavimai**: apima išlaidas, patiriamas dėl einamaisiais ir (arba) ankstesniais finansiniais metais prisiimtų įsipareigojimų.

Įvedus diferencijuotuosius asignavimus, atsirado įrašytų įsipareigojimų ir atliktų mokėjimų atotrūkis: šis atotrūkis, atitinkantis neįvykdytus įsipareigojimus, reiškia laiko skirtumą tarp įsipareigojimų įrašymo dienos ir atitinkamų mokėjimų dienos. Tai vadinama neįvykdytais įsipareigojimais.

7. AUDITAS IR BIUDŽETO ĮVYKDYMO PATVIRTINIMAS

7.1 Auditas

ES metines ataskaitas ir išteklių valdymą tikrina Audito Rūmai – jos išorės auditorius, kuris parengia metinę ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai. Audito Rūmų pagrindinis uždavinys – atlikti išorinį, nepriklausomą ES metinių ataskaitų auditą. Vykdydami veiklą, Audito Rūmai pateikia:

- 1) veiklos, finansuojamos iš bendrojo biudžeto, metinę ataskaitą, kurioje pateikia išsamias pastabas apie metines ataskaitas ir susijusias operacijas;
- 2) nuomonę, pagrįstą auditais ir pateiktą metinėje ataskaitoje kaip patikinimo pareiškimas, apie i) ataskaitų patikimumą ir ii) susijusių operacijų, įskaitant įplaukas, surinktas iš apmokestinamųjų asmenų, ir išmokas galutiniams gavėjams, teisėtumą ir tvarkingumą;
- 3) specialiąsias ataskaitas, kuriose pateikiamos konkrečių sričių audito išvados.

7.2 Biudžeto įvykdymo patvirtinimas

Galutinis biudžeto priėmimo etapas – tam tikrų finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimas. ES sprendimą dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo priima Europos Parlamentas. Tai reiškia, kad atlikus auditą ir pabaigus rengti metines ataskaitas, Taryba turi rekomenduoti, o paskui Europos Parlamentas turi nuspręsti, ar suteikti Komisijai ir kitoms ES įstaigoms ES biudžeto įvykdymo patvirtinimą už atitinkamus finansinius metus. Šis sprendimas grindžiamas metinių ataskaitų, Komisijos metinės vertinimo ataskaitos, Audito Rūmų metinės ataskaitos bei Komisijos atsakymų analize, taip pat remiantis Komisijai skirtais tolesniais klausimais ir prašymais pateikti papildomos informacijos.

Biudžeto įvykdymo patvirtinimas yra politinis biudžeto vykdymo išorės kontrolės aspektas ir sprendimas, kuriuo Europos Parlamentas, remdamasis Tarybos rekomendacija, atleidžia Komisiją (ir kitas ES įstaigas) nuo atsakomybės už tam tikro biudžeto valdymą, pažymėdamas to biudžeto egzistavimo pabaigą. Galimas vienas iš trijų šios biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūros rezultatų: biudžeto įvykdymas patvirtinamas, biudžeto įvykdymo patvirtinimas atidedamas arba biudžeto įvykdymas nepatvirtinamas. Neatsiejama Europos Parlamento vykdomos metinės biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūros dalis – posėdžiai, per kuriuos Europos Parlamento biudžeto kontrolės komiteto nariai užduoda Komisijos nariams klausimus, susijusius su politikos sritimis, už kurias jie atsako. Per plenarinį posėdį patvirtinama galutinė biudžeto įvykdymo patvirtinimo ataskaita ir specialus prašymas Komisijai imtis veiksmų. Tarybos rekomendaciją dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo priima Ekonomikos ir finansų reikalų taryba. Tiek Europos Parlamento vykdoma metinė biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūra, tiek Tarybos rekomendacijos dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo aptariamose metinėje stebėjimo ataskaitoje, kurioje Komisija išdėsto, kokių ėmėsi priemonių, kad patenkintų Europos Parlamento prašymus ir atsižvelgtų į Tarybos rekomendacijas.

KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATASKAITOS IR AIŠKINAMOSIOS PASTABOS ⁽¹⁾

TURINYS

	Puslapis
BALANSAS	9
FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA	10
PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA	11
GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA	12
FINANSINIŲ ATASKAITŲ PASTABOS	13
1. SVARBIAUSI APSKAITOS POLITIKOS PRINCIPAI	13
2. BALANSO PASTABOS	24
3. FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITOS PASTABOS	48
4. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITŲ PASTABOS	61
5. NEAPIBRĖŽTIEJI TURTAS BEI ĮSIPAREIGOJIMAI IR KITA SVARBI INFORMACIJA	61
6. ES BIUDŽETO APSAUGA	65
7. FINANSINĖS PARAMOS PRIEMONĖS	71
8. FINANSINĖS RIZIKOS VALDYMAS	77
9. SUSIJUSIŲ ŠALIŲ ATSKLEIDIMAS	83
10. ĮVYKIAI PO BALANSO SUDARYMO DIENOS	85
11. KONSOLIDAVIMO MASTAS	85

⁽¹⁾ Reikėtų atkreipti dėmesį, kad skaičius suapvalinant iki milijonų eurų kai kurių šiose lentelėse pateikiamų finansinių duomenų suma gali būti netiksli.

BALANSAS

(mln. EUR)

	Pastaba	2013 12 31	2012 12 31
ILGALAIKIS TURTAS			
Nematerialusis turtas	2.1	237	188
Nekilnojamas turtas, įranga ir įrengimai	2.2	6 104	5 978
Nuosavybės metodu apskaičiuotos investicijos	2.3	349	392
Finansinis turtas	2.4	59 844	62 311
Gautinos ir susigrąžintinos sumos	2.5	498	564
Išankstinis finansavimas	2.6	38 072	44 505
		105 104	113 938
TRUMPALAIKIS TURTAS			
Atsargos	2.7	128	138
Finansinis turtas	2.8	5 571	1 981
Gautinos ir susigrąžintinos sumos	2.9	13 182	14 039
Išankstinis finansavimas	2.10	21 367	13 238
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	2.11	9 510	10 674
		49 758	40 070
IŠ VISO TURTO		154 862	154 008
ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
Pensijos ir kitos išmokos darbuotojams	2.12	(46 818)	(42 503)
Atidėjiniai	2.13	(1 323)	(1 258)
Finansiniai įsipareigojimai	2.14	(54 153)	(57 232)
Kiti įsipareigojimai	2.15	(2 216)	(2 527)
		(104 510)	(103 520)
TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
Atidėjiniai	2.16	(545)	(806)
Finansiniai įsipareigojimai	2.17	(3 065)	(15)
Mokėtinos sumos	2.18	(92 594)	(90 083)
		(96 204)	(90 904)
IŠ VISO ĮSIPAREIGOJIMŲ		(200 714)	(194 424)
GRYNASIS TURTAS			
Rezervai	2.19	4 073	4 061
Iš valstybių narių pareikalautinos sumos ⁽¹⁾	2.20	(49 925)	(44 477)
GRYNASIS TURTAS		(45 852)	(40 416)

⁽¹⁾ 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamentas patvirtino biudžetą, kuriame numatyta apmokėti ES trumpalaikius įsipareigojimus iš nuosavų išteklių, kurie 2014 m. bus surinkti valstybių narių arba iš jų pareikalauti. Be to, pagal Tarnybos nuostatų (1968 m. vasario 29 d. Tarybos reglamentas (EEB, Euratomas, EAPB) Nr. 259/68 su pakeitimais) 83 straipsnį valstybės narės bendrai garantuoja pensijų įsipareigojimus.

FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA

(mln. EUR)

	Pastaba	2013 m.	2012 m.
VEIKLOS ĮPLAUKOS			
Įplaukos iš nuosavų išteklių ir įnašų	3.1	141 241	130 919
Kitos veiklos įplaukos	3.2	8 414	6 826
		149 655	137 745
VEIKLOS IŠLAIDOS			
Administracinės išlaidos	3.3	(9 269)	(9 320)
Veiklos išlaidos	3.4	(138 571)	(124 633)
		(147 840)	(133 953)
PAGRINDINĖS VEIKLOS PERTEKLIUS			
Finansinės įplaukos	3.5	2 038	2 157
Finansinės išlaidos	3.6	(2 045)	(1 942)
Pensijų ir kitų išmokų darbuotojams įsipareigojimų pokyčiai		(5 565)	(8 846)
Bendrosioms ir asocijuotosioms įmonėms tenkanti grynojo deficito dalis	3.7	(608)	(490)
EKONOMINĖS VEIKLOS METŲ REZULTATAS		(4 365)	(5 329)

PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

(mln. EUR)

	Pastaba	2013 m.	2012 m.
Ekonominės veiklos metų rezultatas		(4 365)	(5 329)
Pagrindinė veikla	4.2		
Amortizacija		48	39
Nuvertėjimas		401	405
Paskolų (padidėjimas) sumažėjimas		20	(16 062)
Gautinų ir susigrąžintinų sumų (padidėjimas) sumažėjimas		923	(4 837)
Išankstinio finansavimo (padidėjimas) sumažėjimas		(1 695)	(2 013)
Atsargų (padidėjimas) sumažėjimas		10	(44)
Atidėjinių padidėjimas (sumažėjimas)		(196)	299
Finansinių įsipareigojimų padidėjimas (sumažėjimas)		(29)	16 017
Kitų įsipareigojimų padidėjimas (sumažėjimas)		(311)	468
Mokėtinų sumų padidėjimas (sumažėjimas)		2 511	(1 390)
Ankstesnių metų biudžeto perteklius, įtrauktas kaip nepiniginės įplaukos		(1 023)	(1 497)
Kiti nepiniginiai pokyčiai		(50)	260
Pensijų ir kitų išmokų darbuotojams įsipareigojimų padidėjimas (sumažėjimas)		4 315	7 668
Investicinė veikla	4.3		
Nematerialiojo turto ir nekilnojamojo turto, įrangos bei įrengimų vertės (padidėjimas) sumažėjimas		(624)	(1 390)
Nuosavybės metodu apskaičiuotų investicijų (padidėjimas) sumažėjimas		43	(18)
Parduoti laikomo finansinio turto (padidėjimas) sumažėjimas		(1 142)	(837)
GRYNIJI PINIGŲ SRAUTAI		(1 164)	(8 261)
Pinigų ir pinigų ekvivalentų grynas padidėjimas (sumažėjimas)		(1 164)	(8 261)
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pradžioje	2.11	10 674	18 935
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pabaigoje	2.11	9 510	10 674

GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA

(mln. EUR)

	Rezervai (A)		Iš valstybių narių pareikalautinos sumos (B)		Grynasis turtas =(A)+(B)
	Tikrosios vertės rezervas	Kiti rezervai	Sukauptas perteklius (deficitas)	Ekonominės veiklos metų rezultatas	
LIKUTIS 2011 m. gruodžio 31 d.	(108)	3 716	(35 669)	(1 789)	(33 850)
Garantijų fondo rezervo pokytis	—	168	(168)	—	0
Tikrosios vertės pokyčiai	258	—	—	—	258
Kita	—	21	(19)	—	2
2011 m. ekonominio rezultato paskirstymas	—	6	(1 795)	1 789	0
2011 m. biudžeto vykdymo rezultatas, pervestas valstybėms narėms	—	—	(1 497)	—	(1 497)
Ekonominės veiklos metų rezultatas	—	—	—	(5 329)	(5 329)
LIKUTIS 2012 m. gruodžio 31 d.	150	3 911	(39 148)	(5 329)	(40 416)
Garantijų fondo rezervo pokytis	—	46	(46)	—	0
Tikrosios vertės pokyčiai	(51)	—	—	—	(51)
Kita	—	12	(9)	—	3
2012 m. ekonominės veiklos rezultato paskirstymas	—	5	(5 334)	5 329	0
2012 m. biudžeto vykdymo rezultatas, pervestas valstybėms narėms	—	—	(1 023)	—	(1 023)
Ekonominės veiklos metų rezultatas	—	—	—	(4 365)	(4 365)
LIKUTIS 2013 12 31	99	3 974	(45 560)	(4 365)	(45 852)

FINANSINIŲ ATASKAITŲ PASTABOS

1. SVARBIAUSI APSKAITOS POLITIKOS PRINCIPAI

1.1. TEISINIS PAGRINDAS IR APSKAITOS TAISYKLĖS

ES ataskaitos rengiamos pagal 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 ⁽¹⁾ (toliau – Finansinis reglamentas) ir 2012 m. spalio 29 d. Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) Nr. 1268/2012 ⁽²⁾, nustatantį išsamias šio finansinio reglamento taikymo taisykles.

Pagal Finansinio reglamento 143 straipsnį ES finansinės ataskaitos rengiamos remiantis kaupiamosios apskaitos taisyklėmis, kurios grindžiamos tarptautiniais viešojo sektoriaus apskaitos standartais (TVSAS). Siekiant nustatyti vienodas apskaitos, vertinimo ir ataskaitų pateikimo taisykles ir taip suderinti finansinių ataskaitų parengimo ir konsolidavimo procesą, visos ES institucijos ir įstaigos, kurių atskaitomybė konsoliduojama, turi taikyti šias Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles. Ataskaitose sumos nurodomos eurais pagal kalendorinius metus.

1.2. APSKAITOS PRINCIPAI

Finansinių ataskaitų tikslas – teikti informaciją apie subjekto finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, kuri yra naudinga daugeliui šios informacijos naudotojų. ES, kaip viešojo sektoriaus subjekto, konkretni tikslai – teikti informaciją, naudingą priimant sprendimus, ir parodyti subjekto atskaitomybę už jam pavestus išteklius. Šis dokumentas parengtas atsižvelgiant į šiuos tikslus.

Bendri aspektai (arba apskaitos principai), į kuriuos reikia atsižvelgti rengiant finansines ataskaitas, išdėstyti ES apskaitos taisyklėje Nr. 2 ir yra tokie patys, kaip ir aprašytieji TVSAS 1, t. y. teisingo pateikimo, kaupiamojo principo, veiklos tęstinumo, pateikimo nuoseklumo, sumavimo, atskaitymo ir palyginamosios informacijos. Pagal Finansinio reglamento 144 straipsnį, kokybinės finansinės atskaitomybės savybės yra svarbumas, patikimumas, suprantamumas ir palyginamumas.

Rengdama finansines ataskaitas pagal pirmiau minėtas taisykles ir principus vadovybė turi parengti įverčius, turinčius poveikio tam tikrų balanso ir finansinės veiklos ataskaitos punktų sumoms, taip pat susijusiai informacijai apie neapibrėžtąjį turtą ir neapibrėžtuosius įsipareigojimus.

1.3. KONSOLIDAVIMAS

Konsolidavimo mastas

ES konsoliduotosios finansinės ataskaitos apima visus svarbius kontroliuojamus subjektus (t. y. ES institucijas (įskaitant Komisiją) ir ES agentūras), asocijuotąsias ir bendrąsias įmones, tai yra 52 kontroliuojamus subjektus, 5 bendrąsias ir 4 asocijuotąsias įmones. Visą konsoliduotų subjektų sąrašą galima rasti ES ataskaitų 11.1 pastaboje. Palyginti su 2012 m., į konsoliduotąsias ataskaitas įtrauktas dar 1 kontroliuojamas subjektas (agentūra). Šis papildomo subjekto įtraukimas konsoliduotosioms finansinėms ataskaitoms reikšmingo poveikio neturi.

Kontroliuojami subjektai

Sprendimas konsoliduoti subjekto atskaitomybę grindžiamas kontrolės sąvoka. Kontroliuojami subjektai yra visi subjektai, kuriems ES turi teisę tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti finansų ir veiklos politiką, siekdama gauti naudos iš šių subjektų veiklos. Šia teise turi būti galima pasinaudoti iš karto. Kontroliuojamų subjektų atskaitomybė yra visiškai konsoliduota. Konsolidavimas pradedamas pirmąją kontrolės dieną ir baigiamas, kai tokia kontrolė baigiasi.

⁽¹⁾ OL L 298, 2012 10 26, p. 1.

⁽²⁾ OL L 362, 2013 12 31, p. 1.

Dažniausiai taikomi bendri kontrolės kriterijai Europos Sąjungoje yra šie: subjekto sukūrimas remiantis steigimo sutartimis arba antrinės teisės aktais, subjekto finansavimas iš bendrojo biudžeto, balsavimo teisių valdymo organuose turėjimas, Audito Rūmų atliekamas auditas ir Europos Parlamento teikiamas biudžeto įvykdymo patvirtinimas. Akivaizdu, kad, siekiant pradėti kontrolę, subjekto lygmeniu reikia įvertinti, ar užtenka vieno pirmiau nurodyto kriterijaus, ar jų visų.

Pagal šį požiūrį laikoma, kad ES turi išskirtinę ES institucijų (išskyrus Europos Centrinį Banką, ECB) ir agentūrų (išskyrus įsteigtąsias pagal buvusią antrojo ramsčio politiką) kontrolę, todėl jos yra įtrauktos į konsoliduotąsias ataskaitas. Be to, kontroliuojamu subjektu taip pat laikoma likviduojama Europos anglių ir plieno bendrija (EAPB).

Visos reikšmingos ES kontroliuojamų subjektų tarpusavio operacijos ir likučiai yra eliminuoti, o nerealizuotas pelnas ir nuostoliai iš subjektų tarpusavio operacijų nėra reikšmingi ir todėl nėra eliminuoti.

Bendrosios įmonės

Bendroji įmonė – tai subjektas, kurio ūkinę veiklą pagal sutartį bendrai kontroliuoja ES ir viena ar daugiau šalių (toliau – dalininkai). Bendra kontrolė – sutartimi įteisintas tiesioginis ar netiesioginis veiklos, suteikiančios naudojimo galimybių, kontrolės pasidalijimas.

Dalyvavimas bendrųjų įmonių kapitale apskaitomas pagal nuosavybės metodą ir iš pradžių pripažįstamas savikaina. ES tenkanti jos bendrai kontroliuojamų subjektų rezultatų dalis įtraukiama į finansinės veiklos ataskaitą, o rezervų pokyčių dalis – į rezervus. Pradinė savikaina ir visi pokyčiai (tolesni įnašai, ekonominės veiklos rezultatų ir rezervų pokyčių dalis, nuvertėjimas ir dividendai) atitinka bendrosios įmonės buhalterinę vertę finansinėse ataskaitose balanso sudarymo dieną.

Nerealizuotas pelnas ir nuostoliai iš ES ir jos bendrai kontroliuojamų subjektų tarpusavio operacijų nėra reikšmingi ir todėl yra neeliminuoti. Panašioms operacijoms ir panašiomis aplinkybėmis įvykusiems įvykiams bendrosios įmonės gali taikyti apskaitos principus, kurie skiriasi nuo ES priimtų principų.

Asocijuotosios įmonės

Asocijuotosios įmonės – tai subjektai, kuriems ES tiesiogiai ar netiesiogiai turi reikšmingos įtakos, bet jų nekontroliuoja. Jeigu ES tiesiogiai ar netiesiogiai turi 20 % ar daugiau balsavimo teisių, laikoma, kad turima reikšmingos įtakos.

Dalyvavimas asocijuotųjų įmonių kapitale apskaitomas pagal nuosavybės metodą ir iš pradžių pripažįstamas savikaina. ES tenkanti jos asocijuotųjų įmonių rezultatų dalis įtraukiama į finansinės veiklos ataskaitą, o rezervų pokyčių dalis – į rezervus. Pradinė savikaina ir visi pokyčiai (tolesni įnašai, ekonominės veiklos rezultatų ir rezervų pokyčių dalis, nuvertėjimas ir dividendai) atitinka asocijuotosios įmonės buhalterinę vertę finansinėse ataskaitose balanso sudarymo dieną. Paskirstytas asocijuotosios įmonės pelnas sumažina turto balansinę vertę. Nerealizuotas pelnas ir nuostoliai iš ES ir jos asocijuotųjų įmonių tarpusavio operacijų nėra reikšmingi ir todėl neeliminuoti.

Panašioms operacijoms ir panašiomis aplinkybėmis įvykusiems įvykiams asocijuotosios įmonės gali taikyti apskaitos principus, kurie skiriasi nuo ES priimtų principų. Tais atvejais, kai ES turi 20 % arba daugiau investicinio kapitalo fondo, ji nesiekia turėti reikšmingos įtakos. Todėl tokie fondai vertinami kaip finansinės priemonės, priskiriamos prie parduoti laikomo finansinio turto.

Nekonsoliduoti subjektai, kurių lėšas valdo komisija

ES darbuotojų sveikatos draudimo sistemos, Europos plėtros fondo ir Dalyvių garantijų fondo lėšas jų vardu valdo Komisija, tačiau ES šių subjektų nekontroliuoja, todėl jie neįtraukiami į jos konsoliduotąsias finansines ataskaitas (išsamesnės informacijos apie atitinkamas sumas pateikta 11.2 pastaboje).

1.4. ATASKAITŲ RENGIMO PAGRINDAS

1.4.1. Valiuta ir perskaičiavimo pagrindas

Funkcinė ir ataskaitose nurodoma valiuta

ES funkcinė ir ataskaitose nurodoma valiuta yra euras, todėl finansinių ataskaitų duomenys nurodomi eurai (milijonais eurų).

Operacijos ir likučiai

Operacijos užsienio valiuta yra perskaičiuojamos eurai taikant operacijų dieną galiojantį valiutos kursą. Į finansinės veiklos ataskaitą įtraukiamas valiutos keitimo pelnas ir nuostoliai, patirti vykdant operacijas užsienio valiuta ir perskaičiuojant piniginių turtą ir išpareigojimus užsienio valiuta, taikant metų pabaigoje galiojantį valiutos kursą.

Nekilnojamajam turtui, įrangai ir įrengimams bei nematerialiajam turtui, kurie išlaiko savo vertę eurai tokiu kursu, kuris galiojo jų įsigijimo dieną, taikomi skirtingi perskaičiavimo metodai.

Piniginio turto ir išpareigojimų užsienio valiuta likučiai metų pabaigoje perskaičiuojami eurai taikant gruodžio 31 d. valiutų kursus:

Euro kursas

Valiuta	2013 12 31	2012 12 31
BGN	1,9558	1,9558
CZK	27,4270	25,1510
DKK	7,4593	7,4610
GBP	0,8337	0,8161
HRK	7,6265	7,5575
HUF	297,0400	292,3000
LVL	0,7028	0,6977
LTL	3,4528	3,4528
PLN	4,1543	4,0740
RON	4,4710	4,4445
SEK	8,8591	8,5820
CHF	1,2276	1,2072
JPY	144,7200	113,6100
USD	1,3791	1,3194

Į finansinės veiklos ataskaitą įtraukiami piniginių finansinių priemonių užsienio valiuta, klasifikuojamų kaip parduoti laikomas finansinis turtas, tikrosios vertės pokyčiai, susiję su perskaičiavimo skirtumu. Nepiniginio finansinio turto ir išpareigojimų tikrąja verte, įskaitant pelną arba nuostolį, perskaičiavimo skirtumai įtraukiami į finansinės veiklos ataskaitą. Nepiniginio priemonių, klasifikuojamų kaip parduoti laikomas turtas, perskaičiavimo skirtumai įtraukiami į tikrosios vertės rezervą.

1.4.2. Įverčių taikymas

Pagal TVSAS ir bendruosius apskaitos principus finansinėse ataskaitose nurodomos sumos būtinai turi būti pagrįstos įverčiais ir vadovybės prielaidomis, pagrįstais patikimiausia turima informacija. Reikšmingi įverčiai turi apimti bent jau šiuos elementus: išmokų darbuotojams išpareigojimų sumas, atidėjinius, finansinę riziką, susijusią su atsargomis ir gautinomis sumomis, sukauptas pajamas ir sąnaudas, neapibrėžtąjį turtą ir neapibrėžtuosius išpareigojimus, taip pat nematerialiojo turto ir nekilnojamojo turto, įrangos bei įrengimų nuvertėjimo laipsnį. Faktiniai rezultatai gali skirtis nuo šių įverčių. Įverčių pokyčiai parodomi tuo laikotarpiu, kuriuo jie tampa žinomi.

1.5. BALANSAS

1.5.1. *Nematerialusis turtas*

Įsigytos kompiuterinės programinės įrangos licencijos nurodomos įsigijimo savikaina, atėmus sukauptus amortizacijos ir nuvertėjimo nuostolius. Turtas amortizuojamas pagal tiesinį metodą atsižvelgiant į nustatytą jo naudojimo trukmę. Nustatyta nematerialiojo turto naudingo tarnavimo trukmė priklauso nuo jo konkretaus naudingo tarnavimo laikotarpio arba sutartimi nustatyto teisinio laikotarpio. Viduje kuriamas nematerialusis turtas kapitalizuojamas, kai jis atitinka susijusius ES apskaitos taisyklių kriterijus. Kapitalizuotinos sąnaudos apima visas tiesiogiai priskiriamas sąnaudas, kurių reikia turtui sukurti, pagaminti ir paruošti naudojimui vadovybės numatytu būdu. Su mokslinių tyrimų veikla susijusios sąnaudos, nekapitalizuotinos technologinės plėtros sąnaudos ir priežiūros sąnaudos pripažįstamos išlaidomis, kai patiriamos.

1.5.2. *Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai*

Visas nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai parodomi įsigijimo savikaina, atėmus sukauptus nusidėvėjimo ir nuvertėjimo nuostolius. Į įsigijimo savikainą įtraukiamos išlaidos, tiesiogiai susijusios su turto įsigijimu arba statyba.

Paskesnės sąnaudos pridedamos prie turto balansinės vertės arba prireikus pripažįstamos atskiru turtu tik tais atvejais, kai yra tikėtina, kad ES ateityje gaus su tuo turtu susijusios ekonominės naudos arba naudojimo galimybių ir kad galima patikimai įvertinti tokio turto savikainą. Remonto ir priežiūros sąnaudos parodomos finansinio laikotarpio, kuriuo jos buvo patirtos, finansinės veiklos ataskaitoje.

Žemės ir meno kūrinių nusidėvėjimas nėra skaičiuojamas, nes laikoma, kad jų naudojimo trukmė neribota. Statomo turto nusidėvėjimas nėra skaičiuojamas, nes šiuo turtu dar negalima naudotis. Siekiant nustatyti kito turto likutinę vertę, jo nusidėvėjimas skaičiuojamas pagal tiesinį metodą, atsižvelgiant į to turto nustatytą naudojimo trukmę, taikant šias nusidėvėjimo normas:

Turto rūšis	Tiesinio nusidėvėjimo norma
Pastatai	4 %
Įranga, mechanizmai ir įrengimai	10–25 %
Baldai	10–25 %
Įrenginiai ir įtaisai	10–33 %
Transporto priemonės	25 %
Kompiuterinė aparatinė įranga	25 %
Kitas materialusis turtas	10–33 %

Perleidimo pelnas arba nuostoliai apskaičiuojami lyginant įplaukas, atėmus pardavimo išlaidas, su perleisto turto balansine verte ir įtraukiami į finansinės veiklos ataskaitą.

Nuoma

Materialiojo turto nuoma, kai ES iš esmės tenka visa su nuosavybe susijusi rizika ir atlygis, klasifikuojama kaip finansinė nuoma. Nuomos laikotarpio pradžioje finansinė nuoma kapitalizuojama nuomojamo turto tikrąja verte arba dabartine minimalių nuomos įmokų verte, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė. Kiekviena nuomos įmoka paskirstoma tarp įsipareigojimų bei finansavimo sąnaudų taip, kad sudarytų pastovią palūkanų normą finansavimo įsipareigojimų likučiu. Nuomos įsipareigojimai, atskaičiavus finansavimo sąnaudas, įtraukiami į kitus įsipareigojimus (ilgalaikius ir trumpalaikius). Palūkanos, tenkančios finansavimo sąnaudoms, parodomos finansinės veiklos ataskaitoje per nuomos laikotarpį, kad būtų galima nustatyti pastovią palūkanų normą kiekvieno laikotarpio įsipareigojimų likutinei vertei padengti. Turto, nuomojamo finansinės nuomos būdu, nusidėvėjimas skaičiuojamas per turto naudojimo trukmę arba nuomos laikotarpį, atsižvelgiant į tai, kuris iš jų trumpesnis.

Nuomos rūšis, kai nuomotojas išsaugo didžiąją dalį su nuosavybe susijusios rizikos ir atlygio, klasifikuojama kaip veiklos nuoma. Veiklos nuomos įmokos tiesiniu metodu paskirstomos per nuomos laikotarpį ir apskaitomos kaip sąnaudos finansinės veiklos ataskaitoje.

1.5.3. *Nefinansinio turto nuvertėjimas*

Turtas, kurio naudojimo trukmė yra neribota, nėra amortizuojamas ar nudėvimas ir kasmet tikrinama, ar jis nenuvertėjo. Tikrinama, ar nenuvertėjo amortizuojamas ar nudėvimas turtas, vertė, kai tam tikri įvykiai arba aplinkybės rodo, kad balansinė turto vertė gali būti nepadengta. Nuvertėjimo nuostolis pripažįstamas kaip suma, kuria turto balansinė vertė viršija jo atsiperkamąją vertę. Atsiperkamoji vertė yra lygi turto tikrajai vertei, atėmus pardavimo išlaidas, arba naudojimo vertei, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų didesnė.

Nematerialiojo turto ir nekilnojamojo turto, įrangos bei įrengimų likutinės vertės ir naudojimo trukmė peržiūrimos ir prireikus koreguojamos bent kartą per metus. Jeigu turto balansinė vertė viršija jo apskaičiuotą atsiperkamąją vertę, turto balansinė vertė yra iš karto sumažinama iki atsiperkamosios vertės. Jeigu ankstesniaisiais metais nurodytos nuvertėjimo priežastys nebeaktualios, nuvertėjimo nuostoliai atitinkamai panaikinami.

1.5.4. *Investicijos*

Dalyvavimas asocijuotųjų ir bendrųjų įmonių kapitale

Dalyvavimas asocijuotųjų ir bendrųjų įmonių kapitale apskaitomas pagal nuosavybės metodą. Kapitalo sąnaudos koreguojamos siekiant parodyti asocijuotųjų ir bendrųjų įmonių grynojo turto padidėjimą arba sumažėjimą, priskiriamą ES po pirminio turto pripažinimo. Jei esama nuvertėjimo požymių, vertę reikia sumažinti iki mažesnės atsiperkamosios vertės. Atsiperkamoji vertė nustatoma, kaip aprašyta 1.5.3 pastaboje. Jeigu vėliau nuvertėjimo priežastys tampa nebeaktualios, vertės sumažinimo nuostolis pakeičiamas balansine verte, kuri būtų buvusi nustatyta, jeigu nebūtų buvęs pripažintas nuvertėjimo nuostolis.

Investicijos į rizikos kapitalo fondus

Investicijos į rizikos kapitalo fondus klasifikuojamos kaip parduoti laikomas turtas (žr. 1.5.5 pastabą) ir todėl parodomos tikrąja verte, įskaitant pelną ir nuostolius, atsirandančius dėl tikrosios vertės pokyčių (įskaitant perskaičiavimo skirtumus), įtraukiamus į tikrosios vertės rezervą.

Kadangi investicijos į rizikos kapitalo fondus neturi nustatytos rinkos kainos aktyviojoje rinkoje, jos kiekvienoje balanso eilutėje yra vertinamos žemesniąja iš šių dviejų verčių: savikaina arba priskirtina grynąja turto verte (GTV). Nerealizuotas pelnas, atsiradęs apskaičiuojant tikrąją vertę, įtraukiamas į rezervus, o nerealizuoti nuvertėjimo nuostoliai yra vertinami siekiant nustatyti, ar jie turi būti pripažįstami kaip nuvertėjimo nuostoliai finansinės veiklos ataskaitoje, ar kaip pokyčiai tikrosios vertės rezerve.

1.5.5. *Finansinis turtas*

Klasifikavimas

ES savo finansinį turtą klasifikuoja pagal šias kategorijas: finansinio turto, vertinamo tikrąja verte kaip pelno arba nuostolių; paskolų ir gautinų sumų; investicijų iki išpirkimo termino laikomą finansinį turtą; parduoti laikomo finansinio turto. Dėl finansinių priemonių klasifikavimo nusprendžiama pirminio pripažinimo metu ir jis peržiūrimas kiekvieno balanso sudarymo dieną.

(i) Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip pelnas arba nuostolis

Finansinis turtas klasifikuojamas pagal šią kategoriją, jeigu yra išgytas turint pagrindinį tikslą jį greitai parduoti arba jeigu taip nusprendė ES. Į šią kategoriją taip pat patenka išvestinės finansinės priemonės. Šios kategorijos turtas yra klasifikuojamas kaip trumpalaikis turtas, jeigu jį tikimasi realizuoti per 12 mėnesių nuo balanso datos. Šiais finansiniais metais ES neturėjo jokio šiai kategorijai priskiriamo finansinio turto.

(ii) Paskolos ir gautinos sumos

Paskolos ir gautinos sumos – neišvestinis finansinis turtas su fiksuotais arba nustatomais mokėjimais, nekotiruojamas aktyviojoje rinkoje. Šios sumos atsiranda, kai ES tiesiogiai skolininkui suteikia pinigų, prekių arba paslaugų be ketinimo prekiauti gautinomis sumomis. Jos nurodomos kaip ilgalaikis turtas, išskyrus sumas, kurios turi būti sumokėtos per 12 mėnesių nuo balanso datos.

(iii) *Investicijos į iki išpirkimo termino laikomą finansinį turtą*

Investicijos į iki išpirkimo termino laikomą finansinį turtą yra neišvestinis finansinis turtas su fiksuotais arba nustatomais mokėjimais bei fiksuotais išpirkimo terminais, kurių ES ketina ir gali laikytis. Šiais finansiniais metais ES neturėjo jokių šiai kategorijai priskiriamų investicijų.

(iv) *Parduoti laikomas finansinis turtas*

Parduoti laikomas finansinis turtas yra neišvestinė priemonė, kuri arba patenka į šią kategoriją, arba nepatenka į jokią kitą kategoriją. Jis klasifikuojamas arba kaip trumpalaikis, arba kaip ilgalaikis turtas, priklausomai nuo laikotarpio, per kurį ES tikisi jį realizuoti ir kuris balanso sudarymo dieną paprastai yra likutinis terminas. Kaip parduoti laikomas finansinis turtas taip pat klasifikuojamos investicijos į nekonsoliduotus subjektus ir kitos investicijos į nuosavybės vertybinius popierius (pvz., rizikos kapitalo operacijos), kurios neapskaitomos pagal nuosavybės metodą .

Pirminis pripažinimas ir vertinimas

Finansinio turto, vertinamo tikrąja verte kaip pelnas arba nuostolis, laikomo iki išpirkimo termino ir parduoti, pirkimas ir pardavimas pripažįstamas prekybos dieną – tą dieną, kai ES įsipareigoja pirkti arba parduoti turtą. Paskolos pripažįstamos tada, kai pinigai yra iš anksto sumokami skolininkams. Finansinės priemonės iš pradžių pripažįstamos tikrąja verte. Sandorių, susijusių su visu finansiniu turtu, kuris neapskaitomas tikrąja verte kaip pelnas arba nuostolis, sąnaudos pridedamos prie tikrosios vertės pirminio pripažinimo metu. Finansinis turtas, apskaitomas tikrąja verte kaip pelnas arba nuostoliai, iš pradžių pripažįstamas tikrąja verte, o sandorio sąnaudos pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje.

Finansinio turto tikroji vertė pirminio pripažinimo metu paprastai yra sandorio kaina (t. y. gauto atlygio tikroji vertė). Tačiau kai suteikiama ilgalaikė paskola, kuriai neskaiciuojamos palūkanos arba palūkanos yra mažesnės nei rinkos, jos tikroji vertė gali būti vertinama kaip visų būsimų piniginių įplaukų, diskontuotų vyraujančia rinkos palūkanų norma, taikoma panašiai priemonei su panašiu kredito reitingu, dabartinė vertė.

Iš skolintų lėšų suteiktos paskolos vertinamos nominaliąja verte, kuri laikoma paskolos tikrąja verte. Tai daroma dėl šių priežasčių:

- ES skolinimo „rinkos sąlygos“ labai specifinės ir skiriasi nuo kapitalo rinkų sąlygų, kuriomis leidžiamos komercinės arba vyriausybės obligacijos. Kadangi skoliniojai šiose rinkose gali rinktis alternatyvias investicijas, ši pasirinkimo galimybė atsispindi rinkos kainoje. Tačiau ES neturi alternatyvių investicijų galimybių, nes negali investuoti lėšų kapitalo rinkose; lėšas ji gali skolintis tik kad suteiktų paskolas tomis pačiomis normomis. Vadinasi, naudodama pasiskolintas lėšas ES negali pasinaudoti alternatyvaus skolinimo arba investicijų galimybėmis. Todėl nėra alternatyviųjų sąnaudų ir nėra pagrindo lyginti su rinkos normomis. Iš tiesų, ES skolinimo veikla pati savaime sudaro rinką. Kadangi alternatyviųjų sąnaudų galimybe nesinaudojama, rinkos kainoje netiksliai atspindima ES skolinimo operacijų esmė. Todėl netikslinga ES skolinimo tikrąją vertę nustatyti pagal komercines arba vyriausybės obligacijas.
- Be to, kadangi negalima palyginti su aktyviaja rinka arba panašiomis operacijomis, palūkanų norma, ES naudojama savo skolinimo operacijų, vykdomų pagal Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonę (EFPSP), mokėjimų balanso (MB) ir kitas tokias paskolas, tikrajai vertei nustatyti, turėtų būti taikoma palūkanų norma.
- Be to, šių paskolų atveju paskolos ir pasiskolintos lėšos dėl savo kompensacinio pobūdžio turi kompensacinį poveikį. Todėl faktinės paskolos palūkanos yra lygios faktinei susijusių pasiskolintų lėšų palūkanų normai. ES patirtos sandorio sąnaudos, vėliau priskirtos paskolos gavėjui, yra tiesiogiai pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje.

Finansinių priemonių pripažinimas panaikinamas, kai teisių į pinigų srautus iš investicijų galiojimas baigiasi arba šios teisės yra perleidžiamos, kai ES perleidžia iš esmės visą su nuosavybe susijusią riziką ir atlygį.

Paskesnis vertinimas

- (i) Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip pelnas arba nuostolis vėliau parodomas tikrąja verte. Pelnas ir nuostoliai, atsiradę dėl jų tikrosios vertės pasikeitimo, įtraukiami į laikotarpio, kada jie atsirado, finansinės veiklos ataskaitą.

- (ii) Paskolos ir gautinos sumos bei investicijos į iki išpirkimo termino laikomą finansinį turtą yra parodomos amortizuota savikaina, taikant faktinių palūkanų metodą. Iš pasiskolintų lėšų suteiktų paskolų atveju ta pati palūkanų norma taikoma ir paskoloms, ir pasiskolintoms lėšoms, nes šios paskolos turi kompensacinių operacijų ypatybių, todėl paskolų ir skolinimosi sąlygų bei sumų skirtumai nėra reikšmingi. ES patirtos sandorio sąnaudos, vėliau priskirtos paskolos gavėjui, yra tiesiogiai pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje.

- (iii) Iki išpirkimo termino laikomos investicijos – šiuo metu ES neturi jokių iki išpirkimo termino laikomų investicijų.

- (iv) Parduoti laikomas finansinis turtas vėliau parodomas tikrąja verte. Pelnas ir nuostoliai, atsirandantys dėl jų tikrosios vertės pokyčių, pripažįstami tikrosios vertės rezerve. Kai toks turtas yra parduodamas arba nuvertėja, sukauptas tikrosios vertės koregavimas, anksčiau pripažintas tikrosios vertės rezerve, pripažįstamas finansinės veiklos ataskaitoje. Parduoti laikomo finansinio turto palūkanos, apskaičiuojamos taikant faktinių palūkanų metodą, pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje. Dividendai už parduoti laikomas nuosavybės priemones yra pripažįstami, kai nustatoma ES teisė gauti tokį mokėjimą.

Aktyviosiose rinkose kotiruojamų investicijų tikroji vertė yra pagrįsta tuo metu siūlomomis kainomis. Jeigu finansinis turtas neturi aktyviosios rinkos (taip pat į biržų sąrašus neįtrauktų vertybinių popierių atveju), ES tikrąją vertę nustato taikydama vertinimo metodus. Jie apima pastarojo meto sandorių įprastomis rinkos sąlygomis naudojimą, sąsajas su kitomis iš esmės tokiomis pačiomis priemonėmis, diskontuotų pinigų srautų analizę, pasirenkamųjų sandorių kainų nustatymo modelius ir kitus vertinimo metodus, kuriuos paprastai naudoja rinkos dalyviai.

Tais atvejais, kai investicijų į nuosavybės priemones, kurios neturi nustatytos rinkos kainos aktyviojoje rinkoje, tikroji vertė negali būti patikimai įvertinta, šios investicijos vertinamos savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius.

Finansinio turto nuvertėjimas

ES kiekvieno balanso sudarymo dieną įvertina, ar yra objektyvių įrodymų, kad sumažėjo finansinio turto vertė. Finansinis turtas nuvertėja ir nuvertėjimo nuostoliai patiriami tada ir tik tada, jeigu yra objektyvių įrodymų, kad turtas nuvertėjo dėl vieno arba kelių įvykių po turto pirminio pripažinimo ir toks įvykis (arba įvykiai), dėl kurio (-ių) atsirado nuostolis, veikia finansinio turto, kuris gali būti patikimai apskaičiuotas, apskaičiuotus būsimojus pinigų srautus.

(a) Amortizuota savikaina apskaitomas turtas

Jeigu yra objektyvių įrodymų, kad nuvertėjo amortizuota savikaina apskaitomos paskolos, gautinos sumos arba investicijos į iki išpirkimo termino laikomą finansinį turtą, tuomet nuostolio suma skaičiuojama kaip turto balansinės vertės ir apskaičiuotų būsimųjų pinigų srautų (neįtraukiant būsimų kredito nuostolių, kol jie nepatirti), diskontuotų taikant pradinę šio finansinio turto faktinių palūkanų normą, dabartinės vertės skirtumas. Turto balansinė vertė sumažinama, o nuostolio suma pripažįstama finansinės veiklos ataskaitoje. Jeigu paskolai arba investicijai į iki išpirkimo termino laikomą turtą taikoma kintama palūkanų norma, tuomet diskonto norma bet kokiam nuvertėjimo nuostoliui vertinti lygi sutartyje nustatytai dabartinei faktinių palūkanų normai. Finansinio įkaito apskaičiuotų būsimųjų pinigų srautų dabartinės vertės skaičiavimas parodo pinigų srautus, kurie gali atsirasti dėl prarastos teisės į įkeistą turtą, atėmus jo įsigijimo ir pardavimo sąnaudas, neatsižvelgiant į tai, ar teisės į šį turtą praradimas yra tikėtinas, ar ne. Jeigu nuvertėjimo nuostolio suma per kitą laikotarpį sumažėja, ir šis sumažėjimas gali būti objektyviai susietas su įvykiu, įvykysiu jau pripažinus nuvertėjimą, pirmiau pripažintas nuvertėjimo nuostolis finansinės veiklos ataskaitoje panaikinamas.

(b) *Tikraja verte apskaitomas turtas*

Investicijų ir nuosavybės vertybinius popierius, klasifikuojamų kaip parduoti laikomas finansinis turtas, atveju sprendžiant, ar sumažėjo vertybinių popierių vertė, atsižvelgiama į reikšmingą arba nuolatinę (ilgalaikį) vertybinio popieriaus vertės mažėjimą žemiau jo savikainos. Jeigu yra tokių įrodymų apie parduoti laikomą finansinį turtą, sukaupti nuostoliai, skaičiuojami kaip įsigijimo savikainos ir dabartinės tikrosios vertės skirtumas, atėmus bet kokius nuostolius dėl šio finansinio turto nuvertėjimo, anksčiau pripažintus finansinės veiklos ataskaitoje, yra pašalinami iš rezervų ir pripažįstami finansinės veiklos ataskaitoje. Finansinės veiklos ataskaitoje pripažinti nuosavybės priemonių nuvertėjimo nuostoliai finansinės veiklos ataskaitoje nėra panaikinami. Jeigu vėliau skolos priemonės, klasifikuojamos kaip parduoti laikomas finansinis turtas, tikroji vertė padidėja, o toks padidėjimas gali būti objektyviai susietas su įvykiu, įvykysiu jau pripažinus nuvertėjimo nuostolį, nuvertėjimo nuostolis finansinės veiklos ataskaitoje panaikinamas.

1.5.6. *Atsargos*

Atsargos parodomas savikaina arba grynąja galimo realizavimo verte, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė. Savikaina nustatoma pagal FIFO metodą („pirmas į, pirmas iš“). Į pagamintos produkcijos ir nebaigtų gaminių savikainą įtraukiamos žaliavos, tiesioginės darbo sąnaudos, kitos tiesiogiai priskiriamos sąnaudos ir susijusios gamybos pridėtinės išlaidos (remiantis įprastu veiklos pajėgumu). Grynoji galimo realizavimo vertė – apskaičiuota pardavimo kaina esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus gamybos užbaigimo sąnaudas ir pardavimo išlaidas. Kai atsargos laikomos realizavimui be mokesčio arba už nedidelį mokestį, jos įvertinamos savikaina arba dabartine atsargų atkuriamąja verte, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė. Dabartinė atkuriamoji vertė – tai išlaidos, kurias ES patirtų, jeigu įsigytų turtą finansinių ataskaitų sudarymo dieną.

1.5.7. *Išankstinio finansavimo sumos*

Išankstinis finansavimas – tai mokėjimas, kuriuo gavėjui suteikiamas pinigų avansas, t. y. pradinės lėšos. Šios lėšos gali būti padalytos į kelis mokėjimus per konkrečiame išankstinio finansavimo susitarime nustatytą laikotarpį. Pradinės lėšos arba avansas yra grąžinami arba naudojami tuo tikslu, kuriuo buvo išmokėti, per susitarime nustatytą laikotarpį. Jeigu gavėjas nepatiria finansuoti tinkamų išlaidų, jis privalo išankstinį finansavimą grąžinti ES. Patvirtinus finansuoti tinkamas sąnaudas (kurios pripažįstamos kaip išlaidos) ir grąžintas sumas, išankstinio finansavimo suma (visiškai arba iš dalies) sumažinama.

Metų pabaigoje likusios išankstinio finansavimo sumos yra lygios iš pradžių išmokėtoms sumoms, atėmus grąžintas sumas, išlaidoms priskirtas reikalavimus atitinkančias sumas, metų pabaigoje dar nepadengtas apskaičiuotas reikalavimus atitinkančias sumas ir vertės sumažėjimą.

Palūkanos už išankstinį finansavimą pripažįstamos jų priskaičiavimo metu pagal atitinkamo susitarimo nuostatas. Metų pabaigoje sukauptų palūkanų įplaukos įvertinamos remiantis patikimiausia informacija ir šis įvertis įtraukiamas į balansą.

1.5.8. *Gautinos sumos*

Gautinos sumos apskaitomos pradine suma, atėmus vertės sumažinimą. Gautinų sumų vertė sumažinama tada, kai yra objektyvių įrodymų, kad ES negalės surinkti visų pradinio dydžio gautinų sumų. Vertės sumažinimo suma lygi turto balansinės vertės ir atsiperkamosios vertės skirtumui. Vertės sumažinimo suma pripažįstama finansinės veiklos ataskaitoje. Remiantis ankstesne patirtimi taip pat taikomas neįvykdytų vykdomųjų raštų sumoms išieškoti, kuriems dar nebuvo taikomas specialus vertės sumažinimas, bendras vertės sumažinimas. Informacijos apie metų pabaigoje pripažintų sukauptų pajamų tvarkymą pateikta 1.5.14 pastaboje.

1.5.9. *Pinigai ir pinigų ekvivalentai*

Pinigai ir pinigų ekvivalentai yra finansinės priemonės, priskiriamos parduoti laikomam finansiniam turtui. Jie apima pinigus kasoje, bankuose laikomus indėlius iki pareikalavimo ir kitas trumpalaikes itin likvidžias investicijas, kurių pradinis terminas ne ilgesnis kaip trys mėnesiai.

1.5.10. *Pensijos ir kitos išmokos darbuotojams*

Pensijų įsipareigojimai

ES vykdo apibrėžtų išmokų pensijų planus. Nepaisant to, kad vienas trečdalis tikėtinų šių išmokų sąnaudų dengiamas iš darbuotojų atlyginimų, šie įsipareigojimai nefinansuojami. Balanse pripažintas įsipareigojimas, susijęs su apibrėžtų išmokų pensijų planais, yra lygus dabartinei nustatytų išmokų įsipareigojimo vertei balanso sudarymo dieną. Apibrėžtų išmokų įsipareigojimą apskaičiuoja nepriklausomi aktuarai, taikydami prognozuojamo sąlyginio vieneto metodą. Apibrėžtų išmokų įsipareigojimo dabartinė vertė nustatoma diskontuojant įvertintus būsimuosius pinigų srautus, taikant vyriausybės obligacijų, kurios išreikštos valiuta, kuria bus mokamos išmokos, ir kurių išpirkimo terminas panašus į susijusio pensijų įsipareigojimo terminą, palūkanų normas.

Aktuarinis pelnas ir nuostoliai, atsiradę dėl praktinio koregavimo ir aktuarinių prielaidų pokyčių, iš karto pripažįstami finansinės veiklos ataskaitoje. Ankstesnės tarnybos sąnaudos iš karto pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje, išskyrus tuos atvejus, kai pensijų plano pokyčiai priklauso nuo darbuotojų, likusių tarnyboje tam tikram laikotarpiui (teisių suteikimo laikotarpiui). Tokiu atveju ankstesnės tarnybos sąnaudos yra amortizuojamos pagal tiesinį metodą per teisių suteikimo laikotarpį.

Ligos išmokos pasibaigus tarnybos laikotarpiui

ES rūpinasi savo darbuotojų sveikata, kompensuodama medicininės išlaidas. Kasdieniam jų administravimui sukurtas atskiras fondas. Šia sistema naudojasi tiek dabartiniai darbuotojai, pensininkai, našlai ir našlės, tiek jų naudos gavėjai. Išmokos, mokamos nedirbantiems asmenims (pensininkams, našlaičiams ir t. t.), klasifikuojamos kaip išmokos darbuotojams pasibaigus tarnybos laikotarpiui. Atsižvelgiant į šių išmokų pobūdį, reikia atlikti aktuarinius skaičiavimus. Įsipareigojimas balanse nustatomas panašiu principu kaip ir pensijų įsipareigojimai (žr. pirmiau).

1.5.11. *Atidėjiniai*

Atidėjiniai pripažįstami tuomet, kai ES turi dabartinį teisinį arba konstruktyvų įsipareigojimą trečiosioms šalims, susijusį su praeities įvykiais, ir labai tikėtina, kad įsipareigojimui įvykdyti bus reikalingos išteklių išmokos, o suma gali būti patikimai įvertinta. Atidėjiniai būsimiems veiklos nuostoliams nepripažįstami. Atidėjinio suma yra tiksliausias išlaidų, kurios, kaip numatoma, gali būti reikalingos finansinių ataskaitų sudarymo dieną turimam įsipareigojimui padengti, įvertis. Kai atidėjinys susijęs su daug punktų, įsipareigojimas vertinamas apskaičiuojant visus galimus rezultatus ir jų tikimybę (tikėtinės vertės metodas).

1.5.12. *Finansiniai įsipareigojimai*

Finansiniai įsipareigojimai klasifikuojami kaip finansiniai įsipareigojimai, vertinami tikrąja verte kaip pelnas arba nuostoliai, arba kaip finansiniai įsipareigojimai, parodomi amortizuota savikaina (pasiskolintos lėšos). Pasiskolintas lėšas sudaro iš kredito įstaigų pasiskolintos sumos ir skolos lakštais patvirtintos skolos. Pasiskolintos lėšos iš pradžių pripažįstamos tikrąja verte, lygia jų emisijos įplaukoms (gauto atlygio tikrajai vertei), atėmus sandorio sąnaudas, o vėlesniais laikotarpiais parodomos amortizuota savikaina, naudojant faktinių palūkanų metodą; bet koks įplaukų, atėmus sandorio sąnaudas, ir išpirkimo vertės skirtumas pripažįstamas finansinės veiklos ataskaitoje įsiskolinimo laikotarpiu, taikant faktinių palūkanų metodą.

Pasiskolintos lėšos klasifikuojamos kaip ilgalaikiai įsipareigojimai, išskyrus sumas, kurių išpirkimo terminas trumpesnis kaip 12 mėnesių nuo balanso sudarymo dienos. Iš pasiskolintų lėšų suteiktų paskolų atveju faktinių palūkanų metodas gali būti netaikomas paskoloms ir pasiskolintoms sumoms reikšmingumo sumetimais. ES patirtos sandorio sąnaudos, vėliau priskirtos paskolos gavėjui, yra tiesiogiai pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje.

Finansiniai įsipareigojimai, klasifikuojami pagal tikrąją vertę kaip pelnas arba nuostolis, apima išvestines priemones, kai jų tikroji vertė neigiama. Jų apskaita yra tokia pati kaip ir finansinio turto, vertinamo tikrąja verte kaip pelnas arba nuostolis, žr. 1.5.5 pastabą. Šiais finansiniais metais ES neturėjo jokių šiai kategorijai priskiriamų finansinių įsipareigojimų.

1.5.13. **Mokėtinios sumos**

Didžioji ES mokėtinų sumų dalis nėra susijusi su prekių arba paslaugų pirkimu, o yra neapmokėti dotacijų arba kitokio ES finansavimo gavėjų prašymai kompensuoti išlaidas. Jos registruojamos kaip mokėtinios sumos, lygios prašomai sumai, kai gaunamas prašymas kompensuoti išlaidas. Atlikus patikrinimą ir priėmus reikalavimus atitinkančias išlaidas, mokėtinios sumos vertinamos patvirtintos ir reikalavimus atitinkančios sumos dydžiu.

Mokėtinios sumos, susijusios su prekių ir paslaugų pirkimu, pripažįstamos gavus pradinės sumos sąskaitą, o susijusios išlaidos registruojamos apskaitoje, kai prekės yra pristatytos arba paslaugos suteiktos ir kai jas priima ES.

1.5.14. **Sukauptos ir būsimųjų laikotarpių pajamos bei sąnaudos**

Vadovaujantis ES apskaitos taisyklėmis, operacijos ir įvykiai finansinėse ataskaitose pripažįstami tuo laikotarpiu, su kuriuo jie susiję. Sukauptos išlaidos ataskaitinio laikotarpio pabaigoje pripažįstamos remiantis įvertinta pervedimo įsipareigojimo, kuris turi būti atliktas per tam tikrą laikotarpį, suma. Sukauptos išlaidos skaičiuojamos pagal išsamias Komisijos parengtas veiklos ir praktines gaires, kurių tikslas – užtikrinti, kad finansinėse ataskaitose būtų nurodyta tikra ir teisinga padėtis.

Įplaukos taip pat apskaitomos tuo laikotarpiu, su kuriuo jos susijusios. Metų pabaigoje, jeigu paslauga buvo suteikta, ES pristatė prekes arba yra sudarytas sutartinis susitarimas (t. y. remiantis sutartimi), bet sąskaita dar neišrašyta, finansinėse ataskaitose bus pripažintos sukauptos pajamos.

Be to, metų pabaigoje, jeigu sąskaita faktūra išrašyta, o paslaugos dar nesuteiktos arba prekės dar nepristatytos, įplaukos bus atidėtos ir pripažintos kitą ataskaitinį laikotarpį.

1.6. FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA

1.6.1. **Įplaukos**

Įplaukos iš neprekybinių operacijų

Jos sudaro didžiąją ES įplaukų dalį ir apima daugiausia tiesioginius bei netiesioginius mokesčius ir nuosavų išteklių sumas. Be mokesčių, ES taip pat gali gauti kitų šalių mokėjimus, kaip antai muitus, baudas ir dovanojamas lėšas.

BNP grindžiami ištekliai ir PVM ištekliai

Gautinos sumos yra pripažįstamos, kai Komisija išsiunčia valstybėms narėms pareikalavimą įmokėti įnašus. Šios sumos vertinamos „pareikalauta suma“. Kadangi PVM ir BNP ištekliai grindžiami atitinkamų biudžetinių metų duomenų įverčiais, jie gali būti pakoreguoti, nes prieš valstybėms narėms paskelbiant galutinius duomenis sumos gali keistis. Įverčių pokyčio poveikis yra įtraukiamas nustatant laikotarpį, kai įvyko pokytis, grynąjį perteklių arba deficitą.

Tradiciniai nuosavi ištekliai

Gautinos sumos ir susijusios įplaukos pripažįstamos, kai iš valstybių narių gaunamos atitinkamos mėnesinės A ataskaitos (apimančios surinktus muitus ir mokėtinias sumas, kurios yra garantuotos ir neužginčytos). Finansinių ataskaitų sudarymo dieną valstybių narių surinktos, bet Komisijai dar nesumokėtos laikotarpio įplaukos yra įvertinamos ir pripažįstamos kaip sukauptos įplaukos. Sumos, nurodytos iš valstybių narių gautose ketvirtinėse B ataskaitose (apimančios muitus, kurie nėra nei surinkti, nei garantuoti, taip pat garantuotas sumas, užginčytas skolininko), yra pripažįstamos kaip įplaukos, atėmus su jomis susijusias surinkimo sąnaudas (25 %). Be to, pripažįstamas vertės sumažėjimas, lygus įvertintam susigrąžinimo skirtumui.

Baudos

Įplaukos iš baudų pripažįstamos, kai ES priima sprendimą skirti baudą ir apie tai oficialiai praneša adresatui. Jeigu kyla abejonių dėl įmonės mokumo, pripažįstamas teisės į gautinas sumas vertės sumažėjimas. Priėmus sprendimą skirti baudą, skolininkai per du mėnesius nuo pranešimo dienos turi:

- arba pritarti sprendimui (toku atveju jie privalo per nustatytą laikotarpį sumokėti baudą, ir suma laikoma ES galutinai surinkta),
- arba nepritarti sprendimui (toku atveju jie pateikia apeliacinį skundą pagal ES teisę).

Tačiau net pateikus apeliacinį skundą, pagrindinė baudos suma turi būti sumokėta per nustatytą trijų mėnesių laikotarpį, nes apeliacinis skundas nesustabdo sprendimo galiojimo (ES sutarties 278 straipsnis), arba tam tikromis aplinkybėmis, pritarus Komisijos apskaitos pareigūnui, galima pateikti banko garantiją tai sumai.

Jeigu įmonė sprendimą apskundė ir jau laikinai sumokėjo baudą, suma parodoma kaip neapibrėžtasis įsipareigojimas. Tačiau, kadangi adresato apeliacinis skundas dėl ES sprendimo nesustabdo sprendimo galiojimo, gauti pinigai naudojami gautinai sumai padengti. Jeigu vietoj mokėjimo gaunama garantija, bauda lieka kaip gautina suma. Jeigu tikėtina, kad Bendrasis Teismas gali priimti ES nepalankų sprendimą, tokiai rizikai daromas atidėjiny. Jeigu pateikta garantija, neapmokėtos gautinos sumos vertė sumažinama laikantis reikalavimų. Banko sąskaitose, kuriose laikomos gautos sumos, sukauptos Komisijos gautos palūkanos pripažįstamos įplaukomis ir atitinkama suma padidinamas neapibrėžtasis įsipareigojimas.

Nuo 2010 m. sausio 1 d. visas laikinai surinktas baudas Komisija valdo specialiai sukurtame fonde (BUFI) ir investuoja į finansines priemones, priskiriamas parduoti laikomo finansinio turto kategorijai.

Įplaukos iš prekybinių operacijų

Prekių ir paslaugų pardavimo įplaukos pripažįstamos, kai didžioji su prekių nuosavybe susijusios rizikos ir atlygio dalis perduodama pirkėjui. Su paslaugų teikimu susijusio sandorio įplaukos pripažįstamos atsižvelgiant į sandorio baigtumo laipsnį finansinių ataskaitų sudarymo dieną.

Palūkanų pajamos ir išlaidos

Palūkanų pajamos ir išlaidos pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje, taikant faktinių palūkanų metodą. Šis metodas taikomas finansinio turto arba finansinio įsipareigojimo amortizuotai savikainai apskaičiuoti ir palūkanų pajamoms arba palūkanų išlaidoms per atitinkamą laikotarpį paskirstyti. Apskaičiuodama faktinę palūkanų normą, ES įvertina pinigų srautus, atsižvelgdama į visas finansinės priemonės sutartines nuostatas (pavyzdžiui, išankstinio mokėjimo pasirinkimą), tačiau neatsižvelgia į būsimus kredito nuostolius. Skaičiuojant įtraukiami visi mokesčiai ir kitos sumos, kurias sutarties šalys sumokėjo arba gavo viena iš kitos ir kurios yra neatskiriama faktinės palūkanų normos dalis, taip pat sandorio sąnaudos ir visi kiti priedai arba nuolaidos.

Kai finansinis turtas arba panašaus finansinio turto grupė yra nurašyta dėl nuvertėjimo nuostolių, vertinant nuvertėjimo nuostolį palūkanų pajamos pripažįstamos taikant palūkanų normą, naudojamą diskontuojant būsimus pinigų srautus.

Dividendų pajamos

Dividendų pajamos pripažįstamos tada, kai nustatoma teisė gauti mokėjimą.

1.6.2. Išlaidos

Prekybinių operacijų išlaidos, patiriamos perkant prekes ir paslaugas, pripažįstamos, kai prekės pristatomos ir jas priima ES. Jos vertinamos pradine sąskaitoje faktūroje nurodyta suma.

Su prekyba nesusijusios išlaidos sudaro didžiąją dalį ES išlaidų. Jos susijusios su pervedimais lėšų gavėjams ir gali būti trijų rūšių: teisės į gautinas sumas, pervedimai pagal susitarimą ir savanoriškos dotacijos, įnašai ir dovanojamos lėšos.

Pervedimai pripažįstami išlaidomis tą laikotarpį, kurį įvyko įvykiai, dėl kurių buvo atliktas pervedimas, jeigu tik pervedimo pobūdis yra leidžiamas pagal teisės aktus (Finansinių reglamentą, Tarnybos nuostatus arba kitus teisės aktus) arba yra pasirašyta sutartis, pagal kurią leidžiama atlikti pervedimą; lėšų gavėjas atitiko visus tinkamumo kriterijus; galima pagrįstai apskaičiuoti sumą.

Kai gaunamas bet koks pripažinimo kriterijus atitinkantis prašymas atlikti mokėjimą arba kompensuoti išlaidas, jis pripažįstamas išlaidomis, lygiomis reikalavimus atitinkančiai sumai. Finansuoti tinkamos išlaidos, kurios turi būti kompensuotos lėšų gavėjams, tačiau apie kurias dar nėra pranešta, metų pabaigoje yra įvertinamos ir įrašomos kaip sukauptos išlaidos.

1.7. NEAPIBRĖŽTASIS TURTAS IR NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI

1.7.1. Neapibrėžtasis turtas

Neapibrėžtasis turtas – dėl praeities įvykių galintis atsirasti turtas, kurio buvimas bus patvirtintas tikrai įvykus arba neįvykus vienam ar daugiau ES nevisiškai kontroliuojamų neapibrėžtų būsimų įvykių. Neapibrėžtasis turtas parodomas, kai tikimasi gauti ekonominės naudos arba turėti naudojimo galimybių.

1.7.2. Neapibrėžtieji įsipareigojimai

Neapibrėžtasis įsipareigojimas – dėl praeities įvykių galintis atsirasti įsipareigojimas, kurio buvimas bus patvirtintas tikrai įvykus arba neįvykus vienam ar daugiau ES nevisiškai kontroliuojamų neapibrėžtų būsimų įvykių; arba esamas įsipareigojimas, atsiradęs dėl praeities įvykių, kuris dar nėra pripažintas, nes nėra tikėtina, kad įsipareigojimui įvykdyti bus reikalingi ekonominę naudą arba naudojimo galimybių teikiantys išteklių, arba retais atvejais – kai įsipareigojimo suma negali būti pakankamai patikimai nustatyta.

2. BALANSO PASTABOS

ILGALAIKIS TURTAS

2.1. NEMATERIALUSIS TURTAS

	<i>(mln. EUR)</i>
Bendroji balansinė vertė praėjusiųjų metų pabaigoje	379
Papildomas įsigijimas	100
Perleidimas	(8)
Kiti pakeitimai	2
Bendroji balansinė vertė metų pabaigoje	473
Sukaupta amortizacija praėjusiųjų metų pabaigoje	(191)
Amortizacijos sąnaudos per metus	(48)
Perleidimas	5
Kiti pakeitimai	0
Sukaupta amortizacija metų pabaigoje	(235)
Grynoji balansinė vertė metų pabaigoje	237
<i>Grynoji balansinė vertė praėjusiųjų metų pabaigoje</i>	<i>188</i>

Šios sumos pirmiausia susijusios su kompiuterine programine įranga.

2.2. NEKILNOJAMASIS TURTAS, ĮRANGA IR ĮRENGIMAI

Į statomą turtą 2013 m. gruodžio 31 d. įtraukta 1 041 mln. EUR (2012 m. – 660 mln. EUR) turto, susijusio su projektu „Galileo“, ES pasaulinės navigacijos palydovine sistema, kuri kuriama padedant Europos kosmoso agentūrai (EKA). Per tą laikotarpį išlaidomis pripažinta 13 mln. EUR nekapitalizuojamų plėtos išlaidų suma.

Kai sistema bus užbaigta, ją sudarys 30 palydovų, 2 kontrolės centrai ir maždaug 16 antžeminių stočių. Balanse nurodyta suma parodo Komisijos patirtas kapitalizuotinas šio projekto sąnaudas nuo 2011 m. spalio 22 d., kada buvo sėkmingai paleisti pirmieji du šios sistemos palydovai. Iki tos dienos, kaip paaiškinta ankstesnėse metinėse ataskaitose, Komisijos nuomone, vykdytas projekto etapas – moksliniai tyrimai, todėl, pagal ES apskaitos taisykles, visos patirtos sąnaudos laikytos išlaidomis. Planuojama, kad nuo projekto pradžios iki dabartinės finansinės programos laikotarpio pabaigos biudžetas bus 3 852 mln. EUR. Kitos finansinės programos laikotarpiu numatyta išleisti dar 5 400 mln. EUR, kad iki 2020 m. sistema būtų visiškai paleista, naudojama, teiktų „Galileo“ paslaugas ir kad būtų pasirengta naujos kartos palydovų išdėstymui – visa tai bus finansuojama vien tik iš ES biudžeto.

Balanso sudarymo dieną nuo 2011 m. spalio mėn. buvo paleisti keturi palydovai ir, kai tik vienas po kito bus baigti jų bandymai, pasibaigs projekto tinkamumo patvirtinimo orbitoje etapas. Šį etapą kartu finansuoja ES ir EKA pagal abiejų šalių sudarytą dotacijos susitarimą; EKA oficialiai perduos statomą turtą ES. Šiam teisiniam perdavimui reikės EKA tarybos pritarimo. EKA valstybėmis narėmis yra visos ES valstybės narės ir Norvegija bei Šveicarija. Šiuo metu Komisija neturi priežasčių manyti, kad kuri nors iš EKA valstybių narių kliudys tokiam perdavimui.

NEKILNOJAMASIS TURTAS, ĮRANGA IR ĮRENGIMAI

	(mln. EUR)							
	Žemė ir pastatai	Įranga ir įrengimai	Baldai ir transporto priemonės	Kompiuterinė aparatinė įranga	Kitas materialusis turtas	Finansinė nuoma	Statomas turtas	Iš viso
Bendroji balansinė vertė praėjusiųjų metų pabaigoje	4 314	558	233	577	231	3 181	1 118	10 212
Papildomas įsigijimas	30	61	14	60	22	87	516	790
Perleidimas	0	(22)	(15)	(46)	(8)	0	0	(91)
Perkėlimas iš vienos turto kategorijos į kitą	312	11	(1)	2	3	(312)	(14)	0
Kiti pakeitimai	4	0	2	2	1	(264)	(21)	(276)
Bendroji balansinė vertė metų pabaigoje	4 660	608	233	595	248	2 692	1 599	10 635
Sukauptas nusidėvėjimas praėjusiųjų metų pabaigoje	(2 137)	(449)	(165)	(436)	(150)	(897)	0	(4 234)
Nusidėvėjimo sąnaudos per metus	(143)	(47)	(15)	(69)	(23)	(103)	0	(401)
Atkurtas nusidėvėjimas	5	1	0	0	0	0	0	6
Perleidimas	1	21	15	46	8	0	0	91
Perkėlimas iš vienos turto kategorijos į kitą	(124)	0	0	(2)	1	126	0	1
Kiti pakeitimai	(1)	0	(2)	0	(1)	11	0	7
Sukauptas nusidėvėjimas metų pabaigoje	(2 399)	(474)	(167)	(461)	(165)	(863)	0	(4 531)
GRYNOJI BALANSINĖ VERTĖ METŲ PABAIGOJE	2 261	134	65	134	83	1 829	1 599	6 104
Grynoji balansinė vertė praėjusiųjų metų pabaigoje	2 177	109	67	142	81	2 284	1 118	5 978

FINANSINĖ NUOMA

Mokėtinos įmokos, susijusios su finansine nuoma ir panašiomis teisėmis į gautinas sumas, balanse parodomos kaip ilgalaikiai ir trumpalaikiai įsipareigojimai (taip pat žr. 2.15 ir 2.18.3 pastabas).

Aprašymas	Sukauptos sąnaudos (A)	Būsimos mokėtinos sumos			Bendra vertė (A+B)	Paskesnės turto išlaidos (C)	Turto vertė (A+B+C)	Nuvertėjimas (D)	Grynoji balansinė vertė (A+B+C+D)
		< 1 metai	> 1 metai	> 5 metai					
Žemė ir pastatai	772	76	344	1 403	1 823	57	2 653	(838)	1 815
Kitas materialusis turtas	24	6	9	1	15	—	39	(25)	14
Iš viso metų pabaigoje	796	82	353	1 403	1 838	57	2 692	(863)	1 829
Palūkanos		89	319	481	889				
Iš viso būsimų minimalių nuomos įmokų metų pabaigoje		171	672	1 884	2 727				
<i>Iš viso būsimų minimalių nuomos įmokų ankstesnių metų pabaigoje</i>		155	660	2 189	3 003				

(mln. EUR)

2.3. NUOSAVYBĖS METODU APSKAIČIUOTOS INVESTICIJOS

(mln. EUR)

	Pastaba	2013 12 31	2012 12 31
Dalyvavimas bendrųjų įmonių kapitale	2.3.1	0	42
Dalyvavimas asocijuotųjų įmonių kapitale	2.3.2	349	350
Iš viso		349	392

2.3.1. *Dalyvavimas bendrųjų įmonių kapitale*

(mln. EUR)

	BĪG	SESAR	ITER	NVI	KEV	Iš viso
Suma 2012 m. gruodžio 31 d.	0	0	10	32	0	42
Įnašai	0	78	121	126	56	380
Grynojo rezultato dalis	0	(78)	(130)	(158)	(56)	(422)
Suma 2013 12 31	0	0	0	0	0	0

Dalyvavimas asocijuotųjų ir bendrųjų įmonių kapitale apskaitomas pagal nuosavybės metodą. Toliau nurodytos balansinės vertės sumos priskiriamos Komisijai pagal jai tenkančią kapitalo procentinę dalį.

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Ilgalaikis turtas	198	226
Trumpalaikis turtas	63	106
Ilgalaikiai įsipareigojimai	0	0
Trumpalaikiai įsipareigojimai	(394)	(291)
Įplaukos	1	8
Išlaidos	(412)	(427)

Likviduojama bendroji įmonė „Galileo“ (BĪG)

Bendroji įmonė „Galileo“ (BĪG) pradėta likviduoti 2006 m. pabaigoje ir šis procesas tebevyksta. 2013 m. subjektas veiklos nevykdė ir tebevyko jo likvidavimas.

Bendra įmonė SESAR

Šios bendrosios įmonės tikslas – užtikrinti Europos oro eismo vadybos sistemos modernizavimą ir spartų pagrindinio oro eismo vadybos Europoje plano įgyvendinimą koordinuojant ir sutelkiant visas atitinkamas ES mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros pastangas. 2013 m. gruodžio 31 d. Komisijai priklausė 46,26 % SESAR kapitalo dalies. Visas Komisijos įnašas, numatytas SESAR (2007–2013 m.), yra 700 mln. EUR. Nepripažinta bendra nuostolių dalis yra 205 mln. EUR. Nepripažinta nuostolių dalis – tai techninės apskaitos procedūros, reikalingos taikant nuosavybės apskaitos metodą, rezultatas. Šie nepripažinti nuostoliai nereiškia nuostolių Europos Sąjungai ir susidarė dėl to, kad išlaidų pripažinimas paprastai vyksta prieš kapitalo didinimą kitų dalininkų nei ES nepinigiais įnašais.

Tarptautinė ITER branduolio sintezės energijos organizacija (ITER)

Tarptautinės ITER organizacijos darbe dalyvauja ES ir Kinija, Indija, Rusija, Pietų Korėja, Japonija, JAV. ITER įkurta, kad: valdytų ITER įrenginius, skatintų eksploatuoti ITER įrenginius, didintų visuomenės supratimą apie branduolio sintezės energiją ir skatintų jos priimtinumą visuomenei ir vykdytų bet kokią kitą veiklą, būtiną jos tikslui pasiekti. ES (Euratomo) įnašas į Tarptautinę ITER organizaciją teikiamas per Branduolių sintezės energetikos vystymo agentūrą ir, be kita ko, apima valstybių narių ir Šveicarijos įnašus. Visas įnašas teisiškai laikomas Euratomo įnašu į ITER, kadangi valstybės narės ir Šveicarija ITER nuosavybės teisių neturi. Kadangi ES teisiškai priklauso bendrosios įmonės Tarptautinės ITER organizacijos kapitalo dalis, Komisija privalo jį nurodyti savo ataskaitose. 2013 m. gruodžio 31 d. Komisijai priklausė 43,33 % ITER kapitalo dalies. Visas (orientacinis) Euratomo įnašas, numatytas ITER (2007–2041 m.), yra 8 949 mln. EUR.

Bendros technologijų iniciatyvos

Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė jungtinių technologijų iniciatyvų forma plėtojama steigiant bendrąsias įmones pagal Sutarties 187 straipsnį, siekiant įgyvendinti Lisabonos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo darbotvarkėje nustatytus tikslus. NVI ir KEV (žr. toliau) yra įtrauktos į šią išlaidų kategoriją, tačiau trys kitos: ARTEMIS, „Švarus dangus“ ir ENIAC (žr. 2.3.2 pastabą toliau), nors ir teisiškai vadinamos bendrosiomis įmonėmis, apskaitos požiūriu turėtų būti laikomos asocijuotosiomis įmonėmis (todėl kaip tokios įmonės įtrauktos į 2.3.2 pastabą), kadangi Komisija šiems subjektams turi reikšmingos įtakos, bet jų bendrai nekontroliuoja.

Jungtinė naujoviškų vaistų technologijų iniciatyva (NVI)

Bendroji įmonė NVI remia ikikonkurencinius farmacinius mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą valstybėse narėse ir asocijuotosiose šalyse, siekdama padidinti investicijas į mokslinius tyrimus biofarmacijos sektoriuje ir skatindama tokioje veikloje dalyvauti mažąsias ir vidutines įmones (MVI). 2013 m. gruodžio 31 d. Komisijai priklausė 74,16 % NVI kapitalo dalies. Didžiausias orientacinis Komisijos įnašas iki 2017 m. gruodžio 31 d. sudarys 1 mlrd. EUR. Nepripažinta bendra nuostolių dalis yra 16 mln. EUR.

Kuro elementų ir vandenilio bendroji įmonė (KEV)

KEV bendrosios įmonės tikslas – sutelkti viešojo ir privačiojo sektorių išteklius, siekiant suaktyvinti mokslinių tyrimų veiklą, padidinti bendrą Europos mokslinių tyrimų veiklos efektyvumą ir paspartinti kuro elementų bei vandenilio technologijų plėtrą ir diegimą. 2013 m. gruodžio 31 d. Komisijai priklausė 74,20 % KEV kapitalo dalies. Didžiausias orientacinis ES įnašas iki 2017 m. gruodžio 31 d. sudarys 470 mln. EUR. Sukaupta nepripažinta bendra nuostolių dalis yra 67 mln. EUR.

2.3.2. Dalyvavimas asocijuotųjų įmonių kapitale

(mln. EUR)

	EIF	ARTEMIS	„Švarus dangus“	ENIAC	Iš viso
Suma 2012 12 31	336	0	0	14	350
Įnašai	(2)	20	125	37	180
Grynojo rezultato dalis	9	(20)	(125)	(50)	(186)
Kiti nuosavybės pokyčiai	6	0	0	0	6
Suma 2013 12 31	349	0	0	0	349

Dalyvavimas asocijuotųjų įmonių kapitale apskaitomas pagal nuosavybės metodą. Toliau nurodytos balansinės vertės sumos priskiriamos Komisijai pagal jai tenkančią kapitalo procentinę dalį:

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Turtas	499	505
Įsipareigojimai	(240)	(191)

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Įplaukos	37	33
Perteklius (deficitas)	(221)	(177)

Europos investicijų fondas

Europos investicijų fondas (EIF) yra ES finansų įstaiga, kurios specializacija – teikti rizikos kapitalą ir garantijas MVĮ. Komisija apmokėjo 20 % kapitalo dalies, nepareikalautas likutis yra 720 mln. EUR.

(mln. EUR)

	Visas EIF kapitalas	Komisijos pasirašyta dalis
Visas akcinis kapitalas	3 000	900
Apmokėta	(600)	(180)
Nepareikalauta	2 400	720

Bendroji įmonė ARTEMIS

Ši įmonė sukurta siekiant kartu su privačiojo sektoriaus partneriais įgyvendinti jungtinę technologijų iniciatyvą įterptųjų kompiuterinių sistemų srityje. Didžiausias orientacinis Komisijos įnašas sudarys 420 mlrd. EUR. Nepripažinta bendra nuostolių dalis yra 9 mln. EUR (94,57 % kapitalo dalies).

Bendroji įmonė „Švarus dangus“

Šios įmonės paskirtis – paspartinti švirių oro transporto technologijų ES kūrimą, tvirtinimą ir demonstravimo veiklą, visų pirma sukurti visiškai naujovišką oro transporto sistemą, kuria siekiama sumažinti oro transporto poveikį aplinkai. Didžiausias orientacinis Komisijos įnašas sudarys 800 mlrd. EUR. Nepripažinta bendra nuostolių dalis yra 72 mln. EUR (57,80 % kapitalo dalies).

Bendroji įmonė ENIAC

ENIAC paskirtis – apibrėžti bendrai sutartą nanoelektronikos srities mokslinių tyrimų darbotvarkę ir nustatyti mokslinių tyrimų prioritetus siekiant plėtoti ir įtvirtinti šios srities universaliuosius gebėjimus. Šių tikslų bus siekiama sutelkiant viešojo ir privačiojo sektorių išteklius siekiant paremti veiklą, projektų forma vykdomą mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros srityje. Visas ES išipareigojimas yra 450 mln. EUR. 2013 m. gruodžio 31 d. Komisijai priklausė 95,41 % ENIAC kapitalo dalies. Sukaupta nepripažinta bendra nuostolių dalis yra 26 mln. EUR.

2.4. ILGALAIKIS FINANSINIS TURTAS

(mln. EUR)

	Pastaba	2013 12 31	2012 12 31
Parduoti laikomas finansinis turtas	2.4.1	5 497	4 870
Paskolos	2.4.2	54 347	57 441
Iš viso		59 844	62 311

2.4.1. Parduoti laikomas ilgalaikis finansinis turtas

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Garantijų fondas ⁽¹⁾	1 412	1 327
Likviduojama EAPB	1 129	1 102
BUFI investicijos	1 013	832
Rizikos pasidalijimo finansinė priemonė (RFPF)	789	593
ETP steigimo programa	339	305
Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas	188	188
Rizikos kapitalo operacijos	124	123
Paskolų garantijų priemonė TEN-T projektams (PGPTT)	90	52
Europos cheminių medžiagų agentūra	0	52
Kitos parduoti laikomo turto investicijos	413	296
Iš viso	5 497	4 870

⁽¹⁾ Garantijų fonde laikomos Komisijos išleistos EFSM obligacijos (20 mln. EUR), todėl jos buvo likviduotos.

Garantijų fondas

Išorės veiksmų garantijų fondas pagal Tarybos sprendimą apima ES garantijomis užtikrintas paskolas, visų pirma Europos investicijų banko (EIB) skolinimo operacijas už ES ribų ir makrofinansinės pagalbos (MFP) paskolas bei Euratomo paskolas už ES ribų. Tai ilgalaikė priemonė, skirta bet kokioms ES garantuotoms įsipareigojimų nevykdančių skolininkų skoloms padengti. Fondą sudaro ES bendrojo biudžeto įmokos, kurios atitinka 9 % operacijų kapitalo vertės, už investuotą fondo turtą gautos palūkanos ir sumos, susigrąžintos iš įsipareigojimų nevykdančių skolininkų, kurių atžvilgiu fondas turėjo panaudoti savo garantiją. Bet koks susidaręs metinis perteklius grąžinamas į ES biudžetą kaip įplaukos.

ES turi įtraukti garantijų rezervą, kad padengtų trečiosioms šalims suteiktas paskolas. Šio rezervo paskirtis – padengti Garantijų fondo reikalavimus ir, jei reikia, panaudotas garantijas, kurios viršija fondo sumas, kad tos sumos galėtų būti apmokėtos iš biudžeto. Šis rezervas atitinka numatytą sumą, t. y. 9 % negrąžintų paskolų likučio metų pabaigoje.

Likviduojama EAPB

Likviduojamos EAPB atveju visas parduoti laikomas finansinis turtas yra skolos vertybiniai popieriai eurais, kotiruojami aktyviojoje rinkoje.

BUFI investicijos

Laikinais surinktas baudas nuo 2010 m. sausio 1 d. Komisija valdo specialiai sukurtame fonde (BUFI) ir investuoja į finansines priemones, priskiriamas parduoti laikomo finansinio turto kategorijai (žr. 8.2 pastabą).

Rizikos pasidalijimo finansinė priemonė

Rizikos pasidalijimo finansinę priemonę (RFPF) valdo EIB, o Komisijos investicijų portfelis naudojamas atidėjiniams, kurie skirti paskolų ir garantijų, kurias EIB suteikė finansuoti tinkamiems mokslinių tyrimų projektams, finansinei rizikai padengti. 2007–2013 m. laikotarpiu Komisijai iš viso numatytas iki 1 mlrd. EUR biudžetas, iš kurio iki 800 mln. EUR yra iš specialiosios programos „Bendradarbiavimas“, o 200 mln. EUR – iš specialiosios programos „Pajėgumai“. EIB įsipareigojo suteikti tokią pačią sumą.

2013 m. gruodžio 31 d. duomenimis, Komisijos įnašas, įskaitant ELPA ir trečiųjų šalių įnašus, į RPPF siekė 1 231 mln. EUR. Pirmiau nurodyta 958 mln. EUR neapibrėžtųjų išsipareigojimų suma (5.2.1 pastaba) yra didžiausio nuostolio, kurį Komisija būtų patyrusi 2013 m. gruodžio 31 d., jeigu nebūtų vykdomi EIB suteiktų paskolų arba garantijų išsipareigojimai vykstant RPPF operacijas, įvertis. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad visa Komisijai tenkanti rizika atitinka sumą, kurią ji skiria RPPF.

ETP steigimo programa

Europos technologijų priemonių (ETP) steigimo programa apima Augimo ir užimtumo programą, įmonių ir verslumo daugiametę programą, Konkurencingumo ir inovacijų programą ir Technologijų perdavimo bandomąjį projektą, kurio patikos principu valdo EIF ir kuriomis remiamas MVĮ steigimas ir finansavimas jų veiklos pradžioje, investuojant į tinkamus specialius rizikos kapitalo fondus. Metų pabaigoje skirta dar 132 mln. EUR ETP steigimo programai, tačiau jų kitos šalys dar nepanaudojo.

Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas

Kadangi Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas (ERPB) nėra kotiruojamas jokiaje akcijų biržoje, taip pat atsižvelgiant į ERPB įstatuose nustatytus sutartinius akcijų pardavimui taikomus apribojimus (be kita ko, akcijos gali būti parduotos tik esamiems akcininkams, o pardavimo kaina ribojama įsigijimo savikaina), Komisijos akcijų paketas vertinamas savikaina, atėmus bet kokią nuvertėjimą.

(mln. EUR)

ERPB	Visas ERPB kapitalas	Komisijos pasirašyta dalis
Visas akcinis kapitalas	29 601	900
Apmokėta	(6 202)	(188)
Nepareikalauta	23 399	712

Rizikos kapitalo operacijos

Vykstant rizikos kapitalo operacijas, finansų tarpininkams suteikiamos sumos investicijoms į nuosavybės vertybinius popierius finansuoti. Jas valdo EIB ir jos yra finansuojamos įgyvendinant Europos kaimynystės politiką.

Paskolų garantijų priemonė TEN-T projektams

Iš Paskolų garantijų priemonės TEN-T (PGPTT) projektams suteikiamos garantijos siekiant sušvelninti įplaukų riziką ankstyvaisiais TEN transporto projektų įgyvendinimo metais. Konkrečiai garantija visiškai padengtų rezervines kredito linijas ir ja būtų pasinaudota tik tais atvejais, kai projekto pinigų srautų nepakaktų palūkanoms už skolą, susidariusią gavus privilegijuotąją paskolą, mokėti. Priemonė yra Komisijos ir EIB bendras finansinis produktas. 2007–2013 m. laikotarpiu Komisija skirs PGPTT iki 250 mln. EUR.

2013 m. gruodžio 31 d. Komisijos įnašas PGPTT buvo 162 mln. EUR. 2013 m. pabaigoje pasirašyta 522 mln. EUR paskolų, taigi joms taikoma garantija. 39 mln. EUR suma, pripažinta neapibrėžtais išsipareigojimais, yra didžiausio nuostolio, kurį Komisija būtų patyrusi 2013 m. gruodžio 31 d., jeigu nebūtų vykdomi EIB suteiktų paskolų ir garantijų išsipareigojimai vykstant PGPTT operacijas, įvertis. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad visa Komisijai tenkanti rizika atitinka sumą, kurią ji skiria PGPTT.

Kitos parduoti laikomo turto investicijos

Pagrindinės sumos, įtrauktos į kitas ilgalaikes parduoti laikomo turto investicijas, yra **Europos fondas Pietryčių Europai** (116 mln. EUR) ir **Pasaulinis energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiosios energijos fondas** (GEEREF) (67 mln. EUR).

2.4.2. *Ilgalaikės paskolos*

(mln. EUR)

	Pastaba	2013 12 31	2012 12 31
Paskolos, suteiktos iš ES biudžeto ir EAPB	2.4.2.1	151	162
Paskolos, suteiktos iš pasiskolintų lėšų	2.4.2.2	54 196	57 279
Iš viso		54 347	57 441

2.4.2.1. *Paskolos, suteiktos iš Europos Sąjungos biudžeto ir likviduojamos EAPB*

(mln. EUR)

	Paskolos su specialiomis sąlygomis	EAPB paskolos darbuotojams	Iš viso
Iš viso 2012 12 31	146	16	162
Naujos paskolos	4	0	4
Grąžintos sumos	(18)	(5)	(23)
Valiutos kurso pokyčiai	(6)	0	(6)
Balansinės vertės pokyčiai	12	1	13
Iš viso 2013 12 31	138	12	151

Paskolos su specialiomis sąlygomis – tai paskolos, suteiktos lengvatinėmis palūkanų normomis, bendradarbiaujant su ES nepriklausančiomis valstybėmis. Visos sumos turi būti grąžintos praėjus daugiau kaip 12 mėnesių po metų pabaigos. Faktinės šių paskolų palūkanų normos yra nuo 7,73 % iki 14,507 %.

2.4.2.2. *Paskolos, suteiktos iš pasiskolintų lėšų*

(mln. EUR)

	MFP	Euratomas	MB	EFSP	Likviduojama EAPB	Iš viso
Iš viso 2012 12 31	549	425	11 623	44 476	221	57 294
Naujos paskolos	100	—	—	—	—	100
Grąžintos sumos	(81)	(36)	—	—	—	(117)
Valiutos kurso pokyčiai	—	(1)	—	—	(5)	(6)
Balansinės vertės pokyčiai	1	(1)	—	(8)	(5)	(13)
Iš viso 2013 12 31	569	387	11 623	44 468	211	57 258
Mokėtina suma per < 1 metus	31	—	3 033	—	—	3 064
Mokėtina suma per > 1 metus	538	387	8 590	44 468	211	54 195

Daugiau informacijos apie skolinimosi ir skolinimo veiklą žr. 7 pastaboje.

2.5. ILGALAIKĖS GAUTINOS IR SUSIGRAŽINTINOS SUMOS

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Valstybės narės	478	545
Kita	20	19
Iš viso	498	564

Iš visų ilgalaikių gautinų sumų 483 mln. EUR (2011 m. – 550 mln. EUR) susiję su neprekybinėmis operacijomis. Iš valstybių narių gautinos sumos susijusios su neįvykdytais Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) atitikties patvirtinimo sprendimais.

2.6. ILGALAIKIS IŠANKSTINIS FINANSAVIMAS

(mln. EUR)

	Pastaba	2013 12 31	2012 12 31
Išankstinis finansavimas	2.6.1	34 819	40 790
Iš anksto padengtos išlaidos	2.6.2	3 253	3 715
Iš viso		38 072	44 505

2.6.1. Išankstinis finansavimas

Pagal išankstinio finansavimo galimo susigrąžinimo arba panaudojimo laiką nustatoma, ar išankstinis finansavimas bus parodomas kaip trumpalaikis, ar kaip ilgalaikis. Panaudojimo laikas nustatomas su projektu susijusiame susitarime. Visos sumos, grąžintinos arba panaudotinos per trumpesnę nei dvylikos mėnesių terminą nuo finansinių ataskaitų sudarymo dienos, parodomas kaip trumpalaikis išankstinis finansavimas.

Išankstinis finansavimas sudaro didelę viso ES turto dalį, todėl jam skiriamas tinkamas nuolatinis dėmesys. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad įvairioms programoms turėtų būti skirtos pakankamos išankstinio finansavimo sumos siekiant užtikrinti gavėjui reikiamą lėšų srautą projektui pradėti, taip pat kartu apsaugant ES finansinius interesus ir atsižvelgiant į teisinius, veiklos ir išlaidų veiksmingumo apribojimus. Į visus šiuos elementus Komisija tinkamai atsižvelgė siekdama gerinti tolesnius veiksmus dėl išankstinio finansavimo.

Tam tikras išankstinio finansavimo sumas, išmokėtas įgyvendinant Mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros septintąją bendrąją programą (7BP), faktiškai garantuoja Dalyvių garantijų fondas (DGF) – 2013 m. visa išmokėta išankstinio finansavimo suma buvo 4,5 mlrd. EUR (2012 m. – 4 mlrd. EUR). Šis fondas yra atskiras nuo ES subjekto ir į šias ataskaitas neįtraukiamas; žr. 11.2.3 pastabą.

(mln. EUR)

Valdymo rūšis	2013 12 31	2012 12 31
Tiesioginis centralizuotas valdymas	1 526	1 249
Netiesioginis centralizuotas valdymas	772	1 042
Decentralizuotas valdymas	646	677
Pasidalijamasis valdymas	31 104	37 214

(mln. EUR)

Valdymo rūšis	2013 12 31	2012 12 31
Jungtinis valdymas	694	592
Vykdomas kitų institucijų ir agentūrų	77	16
Iš viso	34 819	40 790

Naujojo finansinio reglamento 58 straipsnis, kuriuo iš dalies patikslinti biudžeto vykdymo metodai, taikomas tik nuo 2014 m. sausio 1 d.

2007–2013 m. programavimo laikotarpiu didžiausios ilgalaikio išankstinio finansavimo sumos susijusios su Regioninės plėtros fondu (ERPF) ir Sanglaudos fondu (SF) – 19,6 mlrd. EUR, Socialiniu fondu (ESF) – 5,6 mlrd. EUR, Žemės ūkio fondu kaimo plėtrai (EŽŪFKP) – 5,2 mlrd. EUR ir Žuvininkystės fondu (EŽF) – 0,6 mlrd. EUR. Kadangi dauguma šių projektų yra ilgalaikiai, reikia, kad jiems skiriamus išankstinius mokėjimus jie galėtų gauti ilgiau nei vienus metus. Todėl šios išankstinio finansavimo sumos parodomos kaip ilgalaikis turtas. 2007–2013 m. programavimo laikotarpis netrukus pasieks baigiamąjį etapą, todėl susijęs išankstinis finansavimas laipsniškai tampa mokėtiniu per dvylika mėnesių. Todėl ilgalaikio išankstinio finansavimo suma mažėja, o trumpalaikio išankstinio finansavimo suma didėja (žr. 2.10 pastabą).

Gautos išankstinio finansavimo garantijos

Tai yra garantijos, kurių Komisija tam tikrais atvejais reikalauja iš kitų nei valstybės narės lėšų gavėjų, kai jiems išmoka avansus (išankstinį finansavimą). Šios rūšies garantijų atveju turi būti parodytos dvi vertės: „nominalioji“ ir „einamoji“. Nominaliosios vertės atsiradimas siejamas su garantijos buvimu. Einamosios vertės atveju garantija suteikiama, jeigu yra išankstinio finansavimo mokėjimas ir (arba) tolesni atskaitymai. 2013 m. gruodžio 31 d. gautų išankstinio finansavimo garantijų nominalioji vertė buvo 1 124 mln. EUR, o šių garantijų einamoji vertė – 887 mln. EUR (2012 m. atitinkamai 1 348 mln. EUR ir 1 083 mln. EUR).

2.6.2. Iš anksto padengtos išlaidos

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Finansų inžinerijos priemonės	2 118	2 717
Pagalbos schemos	1 135	998
Iš viso	3 253	3 715

Igyvendinant 2007–2013 m. struktūrinių fondų programas, iš ES biudžeto galima mokėti lėšas valstybėms narėms, siekiant prisidėti prie finansų inžinerijos priemonių (paskolų, kapitalo investicijų arba garantijų forma), kurias sukuria ir valdo valstybės narės. Tačiau iki metų pabaigos pagal šias priemones nepanaudotos lėšos tampa ES nuosavybe (kaip ir įprasto išankstinio finansavimo atveju), todėl jos Komisijos balanse laikomos turtu. Tačiau pagrindiniais teisės aktais valstybės narės nėra įpareigosotos Komisijai teikti periodinių šių avansu išmokėtų lėšų panaudojimo ataskaitų, o kai kuriais atvejais netgi jų nurodyti Komisijai teikiamose išlaidų suvestinėse. Todėl remiantis iš valstybių narių gauta informacija apie lėšų panaudojimą, kiekvienų metų pabaigoje apskaičiuojama šio turto vertė.

Panašiai valstybių narių sumokėti avansai, kurie nebuvo panaudoti iki metų pabaigos, į Komisijos balansą įtraukiami kaip turtas. Valstybės narės gali mokėti tokius avansus už įvairias pagalbos schemas (valstybės pagalbos, EŽŪGF rinkos priemonės). Komisija įvertino šiuos avansus remdamasi valstybių narių pateikta informacija; gautos sumos įtrauktos į išlaidų kategoriją „Pagalbos schemos“.

TRUMPALAIKIS TURTAS

2.7. ATSARGOS

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Mokslinės medžiagos	81	81
Kita	47	57
Iš viso	128	138

2.8. TRUMPALAIKIS FINANSINIS TURTAS

(mln. EUR)

	Pastabos	2013 12 31	2012 12 31
Parduoti laikomas finansinis turtas	2.8.1	2 373	1 858
Paskolos	2.8.2	3 198	123
Iš viso		5 571	1 981

2.8.1. Parduoti laikomas trumpalaikis finansinis turtas

Parduoti laikomas finansinis turtas igyjamasis dėl jo investicijų gražos arba pelningumo, arba laikomas siekiant tam tikros turto struktūros arba antrinio likvidumo šaltinio ir todėl gali būti parduotas, atsižvelgiant į likvidumo poreikius arba palūkanų normų pokyčius. Šioje lentelėje apžvelgiamas parduoti laikomas finansinis turtas, kurio likęs išpirkimo terminas – iki 2014 m. pabaigos:

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
BUFI investicijos	897	845
Likviduojama EAPB	567	490
Rizikos pasidalijimo finansinė priemonė (RFPF)	408	160
Garantijų fondas	361	268
Europos cheminių medžiagų agentūra	76	69
Paskolų garantijų priemonė TEN-T projektams (PGPTT)	31	23
Kitos parduoti laikomo turto investicijos	33	3
Iš viso	2 373	1 858

2.8.2. Trumpalaikės paskolos

Į šią išlaidų kategoriją daugiausia įtraukiamos paskolos, kurių likęs galutinis terminas yra trumpesnis kaip 12 mėnesių nuo balanso sudarymo dienos (dėl išsamesnės informacijos žr. 2.4.2.2 pastabą). Padidėjimas, palyginti su praėjusiais metais, susijęs su 2014 m. numatytu Mokėjimų balanso paskolų grąžinimu (Vengrija – 2 mlrd. EUR ir Latvija – 1 mlrd. EUR).

2.9. TRUMPALAIKĖS GAUTINOS IR SUSIGRAŽINTINOS SUMOS

(mln. EUR)

	Pastaba	2013 12 31	2012 12 31
Baudos	2.9.1	4 071	4 090
Valstybės narės	2.9.2	5 574	6 270
Sukauptos pajamos ir būsimųjų laikotarpių sąnaudos	2.9.3	3 095	3 368
Kitos gautinos ir susigrąžintinos sumos	2.9.4	442	311
Iš viso		13 182	14 039

Apskaičiuota, kad pirmiau nurodytos sumos iš viso sudaro 12 638 mln. EUR (2012 m. – 13 729 mln. EUR), susijusių su neprekybinėmis operacijomis.

2.9.1. *Baudos*

Tai susigrąžintinos sumos, susijusios su Komisijos skirtomis 4 310 mln. EUR baudomis (2012 m. – 4 357 mln. EUR), atėmus 239 mln. EUR sumažintos vertės sumą (2012 m. – 267 mln. EUR). Metų pabaigoje dėl nesumokėtų baudų buvo gauta iš viso 3 244 mln. EUR garantijų (2012 m. – 2 513 mln. EUR). Reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad iš gautinų sumų 1 032 mln. EUR buvo mokėtini po 2013 m. gruodžio 31 d.

2.9.2. *Valstybės narės*

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
EŽŪGF ir Kaimo plėtros fondo gautinos sumos		
Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF)	1 858	1 172
Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP)	41	14
Laikinoji kaimo plėtros priemonė (LKPP)	45	44
Specialioji žemės ūkio ir kaimo plėtros paramos valstybėse kandidatėse programa (SAPARD)	155	136
Vertės sumažinimas	(819)	(814)
Iš viso	1 279	552
Sumokėtas ir iš valstybių narių susigrąžintinas PVM	68	44
Nuosavi ištekliai		
Nustatyti A sąskaitoje	47	45
Nustatyti atskirojoje sąskaitoje	1 228	1 294
Gautini nuosavi ištekliai	3 054	3 617
Vertės sumažinimas	(743)	(773)
Kita	6	16
Iš viso	3 592	4 199

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Kitos iš valstybių narių gautinos sumos		
Numatomos susigrąžinti išankstinio finansavimo sumos	542	1 220
Kita	94	255
Iš viso	636	1 475
Iš viso	5 574	6 270

Su žemės ūkiu susijusių gautinų sumų padidėjimas daugiausia paaiškinamas neįvykdytais sąskaitų patvirtinimo sprendimais, nes kai kuriais atvejais jų įgyvendinimo data yra atidėta keleriems metams, o kitais atvejais – jie vykdomi kasmet dalimis. Taip yra valstybių narių, kurioms teikiama finansinė pagalba remiantis 2010 m. birželio 7 d. pasirašytu Europos finansinio stabilumo fondo pagrindų susitarimu, atveju.

Gautinų nuosavų išteklių suma susijusi su 2013 m. lapkričio 20 d. priimtu Taisomuoju biudžetu Nr. 8/2013. Pagal Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000⁽¹⁾ 10 straipsnį įrašai, atitinkantys BNP įnašų koregavimą, įtraukti į 2014 m. sausio mėn. pirmosios darbo dienos apskaitą. Reikia pažymėti, kad kai kurios valstybės narės savo įnašus sumokėjo anksčiau – tai paaiškina, kodėl gautina suma yra mažesnė nei šiame taisomajame biudžete reikalaujamas įnašas.

EŽŪGF ir Kaimo plėtros fondo gautinos sumos

Į šį punktą visų pirma įtrauktos sumos, kurias valstybės narės buvo skolingos gruodžio 31 d., kaip spalio 15 d. deklaravo ir patvirtino valstybės narės. Įvertinamos gautinos sumos, susidariusios po šio deklaravimo iki gruodžio 31 d. Komisija taip pat įvertina pagalbos gavėjų mokėtinų sumų, kurių gražinimas neįtikimas, vertės sumažinimą. Tai, kad atliekamas toks koregavimas, nereiškia, kad Komisija atsisako teisės ateityje susigrąžinti šias sumas. Koreguojant atimama 20 % – tiek valstybėms narėms leidžiama išskaičiuoti administraciniams sąnaudoms padengti.

Nuosavų išteklių gautinos sumos

Reikėtų pažymėti, kad valstybės narės turi teisę pasilikti 25 % tradicinių nuosavų išteklių surinkimo sąnaudoms padengti, todėl pirmiau pateikti duomenys nurodyti po šio atskaitymo. Remiantis valstybių narių atsiųstais įverčiais, iš sumų, gautinų iš valstybių narių, atimta sumažintos vertės suma. Tačiau tai nereiškia, kad Komisija atsisako teisės susigrąžinti sumas, kurioms taikomas šis vertės koregavimas.

2.9.3. Sukauptos pajamos ir būsimųjų laikotarpių sąnaudos

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Sukauptos pajamos	2 709	3 002
Būsimųjų laikotarpių sąnaudos	368	351
Kita	18	15
Iš viso	3 095	3 368

⁽¹⁾ OL L 130, 2000 5 31, p. 1.

Pagrindinė šios išlaidų kategorijos suma – sukauptos pajamos

	(mln. EUR)	
	2013 12 31	2012 12 31
Nuosavi ištekliai	2 424	2 388
Asignuotosios žemės ūkio įplaukos, lapkričio ir gruodžio mėn.	0	218
Sanglaudos fondas, regioninės ir kaimo plėtros fondai: finansinės pataisos	31	276
Kitos sukauptos pajamos	254	120
Iš viso	2 709	3 002

Kaip nuosavi ištekliai parodytos sumos (2 424 mln. EUR) daugiausia susidarė iš 2013 m. lapkričio ir gruodžio mėn. sukaupytų muitų. Reikia pažymėti, kad žemės ūkio asignuotosios įplaukos lapkričio ir gruodžio mėn. (131 mln. EUR) dabar yra atskleistos kaip trumpalaikės gautinos sumos.

2.9.4. *Kitos gautinos ir susigrąžintinos sumos*

Į šią išlaidų kategoriją visų pirma įtrauktos susigrąžintos išankstinio finansavimo sumos, susigrąžintos išlaidos ir kitos įplaukos iš administracinės ir einamosios veiklos.

2.10. TRUMPALAIKIS IŠANKSTINIS FINANSAVIMAS

		(mln. EUR)	
	Pastaba	2013 12 31	2012 12 31
Išankstinis finansavimas	2.10.1	16 403	9 548
Iš anksto padengtos išlaidos	2.10.2	4 963	3 690
Iš viso		21 367	13 238

2.10.1. *Išankstinis finansavimas*

	(mln. EUR)	
Valdymo rūšis	2013 12 31	2012 12 31
Tiesioginis centralizuotas valdymas	3 848	3 289
Netiesioginis centralizuotas valdymas	4 711	3 908
Decentralizuotas valdymas	250	301
Pasidalijamasis valdymas	6 263	1 008
Jungtinis valdymas	1 018	844
Vykdomas kitų institucijų ir agentūrų	313	198
Iš viso	16 403	9 548

Naujojo finansinio reglamento 58 straipsnis, kuriuo iš dalies patikslinti biudžeto vykdymo metodai, taikomas tik nuo 2014 m. sausio 1 d.

Trumpalaikio išankstinio finansavimo sumos padidėjimas daugiausia susijęs su jungtiniu valdymu. Kaip paaiškinta 2.6 pastaboje, prasideda 2007–2013 m. programavimo laikotarpio struktūrinių fondų programų galutinis etapas. Todėl didelė dalis (6,1 mlrd. EUR) buvusio ilgalaikio išankstinio finansavimo 2013 m. gruodžio 31 d. tapo trumpalaikiu išankstiniu finansavimu.

Taip pat padidėjo išankstinio finansavimo mokėjimai pagal tiesioginį centralizuotą valdymą ir pagal netiesioginį centralizuotą valdymą. Abiem atvejais ši padidėjimą daugiausia lėmė Mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros septintosios bendrosios programos (7BP) galutinis etapas, per kurį buvo pasirašyti paskutiniai susitarimai, pagal kuriuos numatyti nauji išankstinio finansavimo mokėjimai – maždaug 2,8 mlrd. EUR pagal tiesioginį centralizuotą valdymą ir 1,4 mlrd. EUR pagal netiesioginį centralizuotą valdymą. Kartu buvo užbaigti projektai pagal senesnius susitarimus ir patvirtinti susiję išankstinio finansavimo mokėjimai.

2.10.2. Iš anksto padengtos išlaidos

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Finansų inžinerijos priemonės	2 118	1 358
Pagalbos schemos	2 845	2 332
Iš viso	4 963	3 690

Šioje išlaidų kategorijoje atskleistos sumos skiriasi daugiausia dėl padidėjusių valstybių narių įnašų į finansų inžinerijos priemones regioninės plėtros srityje.

2.11. PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI

(mln. EUR)

	Pastaba	2013 12 31	2012 12 31
Nerezervuotos piniginės lėšos	2.11.1		
Iždo sąskaitos ir sąskaitos centriniuose bankuose		2 790	2 203
Einamosios sąskaitos		838	967
Avansinės sąskaitos		39	38
Pervedimai (pinigai kelyje)		(1)	(1)
Iš viso		3 665	3 207
Pinigai, priklausantys finansinėms priemonėms ir terminuotiems indėliams	2.11.2	1 680	2 345
Rezervuoti pinigai ir pinigų ekvivalentai	2.11.3	4 165	5 122
Iš viso		9 510	10 674

2.11.1. Nerezervuotos piniginės lėšos

Nerezervuotos piniginės lėšos – tai visos lėšos, kurias Komisija laiko savo sąskaitose kiekvienoje valstybėje narėje ir ELPA šalyje (įzde arba centriniame banke), einamosiose ir avansinėse sąskaitose, taip pat pinigai smulkioms išlaidoms.

Nerezervuotos piniginės lėšos 2013 m. gruodžio 31 d. apima 1,1 mlrd. EUR nuosavų išteklių įnašų, kuriuos valstybės narės turėjo sumokėti iki 2014 m. sausio 1 d. ir kurie buvo gauti keliomis dienomis anksčiau. Be to, metų pabaigos likutis apima 1,3 mlrd. EUR konkurencijos bylų baudų, kurias Komisija daugiausia surinko paskutinėmis 2013 m. savaitėmis ir kurios dar nesugrąžintos valstybėms narėms per taisomąjį biudžetą.

2.11.2. *P pinigai, priklausantys finansinėms priemonėms ir terminuotiems indėliams*

Šioje išlaidų kategorijoje parodytos sumos yra daugiausia pinigų ekvivalentai (1 434 mln. EUR), kuriuos Komisijos vardu valdo patikėtiniai ir kurie skirti konkrečioms iš ES biudžeto finansuojamoms finansinių priemonių programoms įgyvendinti, ir kiti terminuoti indėliai (245 mln. EUR). Todėl pinigai, priklausantys finansinėms priemonėms, gali būti naudojami tik įgyvendinant atitinkamą finansinių priemonių programą. Metų pabaigoje buvo išpareigota patikėtinių valdomoms finansinėms priemonėms skirti 138 mln. EUR, tačiau jų kitos šalys dar nepanaudojo.

2.11.3. *Rezervuoti pinigai ir pinigų ekvivalentai*

Rezervuotos piniginės lėšos – tai sumos, susijusios su Komisijos skirtomis baudomis, dėl kurių byla dar nėra baigta. Šios sumos laikomos specialiose indėlių sąskaitose, kurios nenaudojamos jokiai kitai veiklai. Jeigu kita šalis pateikė apeliacinį skundą arba nežinoma, ar ji pateiks apeliacinį skundą, ta suma nurodoma kaip neapibrėžtasis išpareigojimas 5.2 pastaboje.

Rezervuotų piniginių lėšų sumažėjimą lėmė tai, kad nuo 2010 m. visos laikinai surinktos baudos yra Komisijos valdomos specialiai sukurtame fonde (BUFI) ir investuojamos į finansines priemones, priskiriamas laikomų parduoti kategorijai (žr. 2.4.1 ir 2.8.1 pastabas).

ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

2.12. PENSIJOS IR KITOS IŠMOKOS DARBUOTOJAMS

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Pensijos – darbuotojai	40 933	37 528
Pensijos – kiti	1 016	968
Bendroji sveikatos draudimo sistema	4 869	4 007
Iš viso	46 818	42 503

2.12.1. *Pensijos – darbuotojai*

Laikantis Tarnybos nuostatų 83 straipsnio, pagal darbuotojų pensijų sistemą (EPPS – Europos pareigūnų pensijų sistema) numatytos išmokos įtraukiamos į ES biudžetą kaip išlaidos. Sistema nėra finansuojama, tačiau valstybės narės bendrai užtikrina tokių išmokų mokėjimą pagal šioms išlaidoms finansuoti nustatytą skalę. Be to, pareigūnai, mokėdami privalomą įmoką, padengia trečdalį ilgalaikio šios sistemos finansavimo sąnaudų.

Pensijų sistemos išpareigojimai įvertinti remiantis darbuotojų ir į pensiją išėjusių darbuotojų skaičiumi 2013 m. gruodžio 31 d., taip pat tą dieną taikytomis Tarnybos nuostatų taisyklėmis. Šis vertinimas buvo atliktas taikant 25 TVSAS metodiką (taip pat 12 ES apskaitos taisyklę). Šiems išpareigojimams apskaičiuoti taikomas prognozuojamo sąlyginio vieneto metodas. Pagrindinės vertinimo dieną galiojusios ir vertinime taikytos aktuarinės prielaidos:

Aktuarinės prielaidos – darbuotojų pensijų išpareigojimai	2013 12 31	2012 12 31
Nominali diskonto norma	3,7 %	3,6 %
Tikėtina infliacijos norma	1,9 %	2,0 %

Aktuarinės prielaidos – darbuotojų pensijų išpareigojimai	2013 12 31	2012 12 31
Reali diskonto norma	1,8 %	1,6 %
Santuokos tikimybė: vyras/moteris	81 %/49 %	84 %/38 %
Bendras darbo užmokesčio didėjimas/pensijos perkainojimas	0 %	0 %
2008 m. Tarptautinė valstybės tarnautojų gyvenimo trukmės lentelė (TVTGTL)	2013 m. TVTGTL	2008 m. TVTGTL

(mln. EUR)

Bendrųjų išmokų darbuotojams išpareigojimų pokyčiai	Darbuotojų pensijų išpareigojimai	Sveikatos draudimas
Bendrieji išpareigojimai praėjusių metų pabaigoje	41 961	4 278
Aptarnavimo/įprastos išlaidos	1 928	—
Palūkanų išlaidos	1 603	162
Sumokėtos išmokos	(1 288)	(11)
Aktuariniai nuostoliai	1 499	704
Pokytis dėl naujų darbuotojų	244	—
Bendrieji išpareigojimai metų pabaigoje	45 947	5 133
Pensijoms taikomi korekciniai koeficientai	959	nėra duomenų
Pensijų apmokestinimo sumažinimas	(5 973)	nėra duomenų
Plano turtas	nėra duomenų	(264)
Gryniesi išpareigojimai metų pabaigoje	40 933	4 869

2.12.2. Pensijos – kiti

Prie šios kategorijos priskiriami pensijų išpareigojimai esamiems ir buvusiems Komisijos, Teisingumo Teismo (ir Bendrojo Teismo) ir Audito Rūmų nariams, Tarybos generaliniams sekretoriams, ombudsmenams, Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnams ir Europos Sąjungos tarnautojų teismo nariams. Į šią išlaidų kategoriją taip pat įtraukti išpareigojimai, susiję su tam tikrų Europos Parlamento narių pensijomis.

2.12.3. Bendroji sveikatos draudimo sistema

Be to, įvertinami numatomi ES išpareigojimai dėl įmokų į bendrąją sveikatos draudimo sistemą, susiję su į pensiją išėjusiais darbuotojais. Šių bendrųjų išpareigojimų vertė – 5 133 mln. EUR (2012 m. – 4 278 mln. EUR.), o 264 mln. EUR (2012 m. – 271 mln. EUR) plano turto išskaitomas iš bendrųjų išpareigojimų ir gaunama grynoji suma. Atliekant skaičiavimą naudojama ta pati diskonto norma ir bendroji darbo užmokesčio augimo norma kaip ir darbuotojų pensijų vertinimo atveju.

2.13. ILGALAIKIAI ATIDĖJINIAI

(mln. EUR)

	Suma 2012 12 31	Papildomos nuostatos	Nepanaudo- tos panai- kintos sumos	Panaudo- tos sumos	Perkėlimas į trumpalai- kius atidėji- nius	Įverčio po- kytis	Suma 2013 12 31
Teismo bylos	132	180	(51)	(3)	—	—	258
Branduolinės įrangos išmontavimas	997	—	—	(2)	(30)	(32)	933

(mln. EUR)

	Suma 2012 12 31	Papildomos nuostatos	Nepanau- dotos pa- naikintos sumos	Panaudotos sumos	Perkėlimas į trumpalai- kius atidėji- nius	Įverčio po- kytis	Suma 2013 12 31
Finansiniai	108	45	—	—	(38)	(4)	111
Kita	21	2	(2)	0	—	—	21
Iš viso	1 258	227	(53)	(5)	(68)	(36)	1 323

Teismo bylos

Tai yra su įvairiomis besitęsiančiomis teismo bylomis susijusių sumų, kurias numatoma išmokėti praėjus daugiau negu 12 mėnesių nuo metų pabaigos, įvertis. Papildomi teisinių bylų atidėjiniai daugiausia susiję su naujomis teismo bylomis žemės ūkio ir sanglaudos srityse.

Branduolinės įrangos išmontavimas

2012 m. nepriklausomų ekspertų konsorciumas atnaujino savo 2008 m. atliktą Jungtinio tyrimų centro (JRC) branduolinių objektų eksploatavimo nutraukimo ir atliekų valdymo programos išlaidų sąmatos tyrimą. Jų patikslintos 989 mln. EUR (anksčiau – 1 222 mln. EUR) sąmatos pagrindu į finansines ataskaitas įtraukiamas atidėjinys. Remiantis ES apskaitos taisyklėmis, šis atidėjinys indeksuotas atsižvelgiant į infliaciją ir po to diskontuotas iki jo grynosios dabartinės vertės (naudojant nulinės atkarpos apskaitos sandorių eurais kreivę). Atsižvelgiant į numatomą šios programos trukmę (apie 20 metų), reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad dėl šios sąmatos yra tam tikrų abejonų, o galutinė sąnaudų suma gali skirtis nuo šiuo metu nurodytų sumų.

Finansiniai atidėjiniai

Šie atidėjiniai daugiausia atitinka apskaičiuotus nuostolius, kurie bus patirti dėl garantijų, išduotų pagal 1998 m. MVĮ garantijų priemonę, 2001 m. MVĮ garantijų priemonę, 2007 m. MVĮ garantijų priemonę pagal Konkurencingumo ir inovacijų programą (KIP) ir Europos mikrofinansų priemonę „Progress“ (garantijos), pagal kurią Europos investicijų fondas (EIF) turi teisę išduoti garantijas savo vardu, bet Komisijos sąskaita ir rizika. Tačiau finansinė rizika, susijusi su panaudotomis ir nepanaudotomis garantijomis, ribojama. Ilgalaikiai finansiniai atidėjiniai diskontuojami iki jų grynosios dabartinės vertės (naudojant apskaitos sandorių eurais metinę kreivę).

2.14. ILGALAIKIAI FINANSINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

(mln. EUR)

	Pastaba	2013 12 31	2012 12 31
Ilgalaikės pasiskolintos lėšos	2.14.1	54 173	57 252
Garantijų fondo likvidavimas ⁽¹⁾		(20)	(20)
Iš viso		54 153	57 232

⁽¹⁾ Garantijų fonde laikomos Komisijos išleistos EFSM obligacijos, todėl jas reikia likviduoti.

Ilgalaikės pasiskolintos lėšos

(mln. EUR)

	MFP	Euratomas	MB	EFPS	Likviduoja- ma EAPB	Iš viso
Iš viso 2012 12 31	549	425	11 623	44 476	194	57 267
Naujos pasiskolintos lėšos	100	—	—	—	—	100

(mln. EUR)

	MFP	Euratomas	MB	EFPS	Likviduoja- ma EAPB	Iš viso
Gražintos sumos	(81)	(36)	—	—	—	(117)
Valiutos kurso pokyčiai	—	(1)	—	—	(4)	(5)
Balansinės vertės pokyčiai	1	(1)	—	(8)	—	(8)
Iš viso 2013 12 31	569	387	11 623	44 468	190	57 237
Mokėtina suma per < 1 metus	31	—	3 033	—	—	3 064
Mokėtina suma per > 1 metus	538	387	8 590	44 468	190	54 173

I šią išlaidų kategoriją įtrauktos ES pasiskolintos lėšos, kurių gražinimo terminas yra ilgesnis nei vieni metai. Pasiskolintas lėšas sudaro pažymėjimais patvirtintos skolos, kurių vertė lygi 56 981 mln. EUR (2012 m. – 57 026 mln. EUR). Balansinės vertės pokyčiai atitinka sukauptų palūkanų pokyčius. Daugiau informacijos apie skolinimosi ir skolinimo veiklą žr. 7 pastaboje.

2.15. KITI ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGIJIMAI

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Finansinės nuomos skolos	1 756	2 040
Pastatai, už kuriuos apmokėta dalimis	336	352
Kita	124	135
Iš viso	2 216	2 527

TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGIJIMAI

2.16. TRUMPALAIKIAI ATIDĖJINIAI

(mln. EUR)

	Suma 2012 12 31	Papildomos nuostatos	Nepanaudo- tos panai- kintos su- mos	Panaudotos sumos	Perkėlimas iš ilgalaikių atidėjinių	Įverčio po- kytis	Suma 2013 12 31
Teismo bylos	224	8	(2)	(2)	0	1	229
Branduolinės įrangos išmontavi- mas	29	0	0	(29)	30	0	30
Finansiniai	188	53	(45)	(55)	38	(8)	171
Kita	365	4	(114)	(139)	0	(1)	115
Iš viso	806	65	(161)	(225)	68	(8)	545

2.17. TRUMPALAIKIAI FINANSINIAI ĮSIPAREIGIJIMAI

I šią išlaidų kategoriją įtraukta dalis ilgalaikių pasiskolintų lėšų (žr. 2.14 pastabą), kurias reikia gražinti per 12 mėnesių nuo balanso datos. Padidėjimas, palyginti su praėjusiais metais, susijęs su 2014 m. numatytu Mokėjimų balanso paskolų gražinimu (Vengrija – 2 mlrd. EUR ir Latvija – 1 mlrd. EUR).

2.18. MOKĖTINOS SUMOS

(mln. EUR)

	Pastaba	2013 12 31	2012 12 31
Sukauptos sąnaudos ir būsimųjų laikotarpių pajamos	2.18.1	56 282	68 436
Mokėtinios sumos	2.18.2	36 213	21 558
Ilgalaikių įsipareigojimų dabartinė dalis	2.18.3	99	89
Iš viso		92 594	90 083

2.18.1. Sukauptos sąnaudos ir būsimųjų laikotarpių pajamos

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Sukauptos sąnaudos	56 062	68 216
Būsimųjų laikotarpių pajamos	190	201
Kita	30	19
Iš viso	56 282	68 436

Sukauptos sąnaudos išskaidomos taip:

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Europos žemės ūkio garantijų fondas		
Tiesioginė pagalba ir intervencijos žemės ūkio rinkose	33 489	44 532
Kita	2	1
Kaimo plėtra:		
EŽŪFKP	12 255	12 463
Kita	203	34
	45 949	57 030
Struktūriniai veiksmai:		
Europos žuvininkystės fondas/Žuvininkystės orientavimo finansinę priemonę	48	66
Europos regioninės plėtros fondas ir (arba) sanglaudos fondas	4 356	4 359
Pasirengimo narystei struktūrinės politikos instrumentas	114	382
Europos socialinis fondas	1 100	1 378
	5 618	6 185
Kitos sukauptos sąnaudos:		
Moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra	1 172	1 077

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Kita	3 323	3 924
	4 495	5 001
Iš viso	56 062	68 216

2.18.2. Mokėtinios sumos

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Valstybės narės	37 481	23 029
Tiekėjai ir kita	1 650	1 704
Apskaičiuotos reikalavimų neatitinkančios sumos ir neišmokėtos iš anksto išmokėtinios sumos	(2 918)	(3 175)
Iš viso	36 213	21 558

Mokėtinios sumos visų pirma susijusios su Komisijos gautomis išlaidų ataskaitomis, susijusiomis su dotacijų veikla. Jos kredituojamos padengti reikalaujama suma nuo prašymo gavimo momento. Jei dotacijos gavėja yra valstybė narė, dotacijos taip ir klasifikuojamos. Tokia pati procedūra taikoma sąskaitoms faktūroms ir kreditiniams dokumentams, gautiems vykdant viešuosius pirkimus. Į atitinkamus prašymus kompensuoti išlaidas buvo atsižvelgta per ataskaitinių laikotarpių atskyrimo procedūrą metų pabaigoje. Padarius šiuos ataskaitinių laikotarpių atskyrimo įrašus, apskaičiuotos reikalavimus atitinkančios sumos buvo įrašytos kaip išlaidos, o likusi dalis pateikiama kaip „Apskaičiuotos reikalavimų neatitinkančios sumos ir neišmokėtos iš anksto išmokėtinios sumos“ (žr. toliau). Kad turtas ir įsipareigojimai nebūtų pervertinti, buvo nuspręsta grynąją sumą įrašyti prie trumpalaikių įsipareigojimų.

Valstybės narės

Valstybėms narėms mokėtinios sumos pirmiausia susijusios su neapmokėtais prašymais kompensuoti išlaidas, susijusias su struktūriniais veiksmais veikla (20,8 mlrd. EUR – ERPF ir SF, 4,2 mlrd. EUR – ESF).

Be to, į šią sumą įeina 11,3 mlrd. EUR, skirtų Europos žemės ūkio garantijų fondui (EŽŪGF). Siekiant geriau atskleisti esamą ekonominę realybę, nuo 2013 m. sumos, susijusios su EŽŪGF, kurių mokėjimo terminas sueina kitų metų sausio pirmą darbo dieną, įtraukiamos kaip mokėtinios sumos, o ne kaip sukauptos sąnaudos. Jei tokio požiūrio būtų buvę laikomasi 2012 m. sąskaitose, valstybių narių mokėtina suma būtų buvusi 11,9 mlrd. EUR didesnė (t. y. 34,9 mlrd. EUR).

Likusi 1,2 mlrd. EUR valstybių narių mokėtina suma daugiausia susijusi su žuvininkystės ir jūrų politika (0,6 mlrd. EUR) ir kaimo plėtra (0,2 mlrd. EUR).

Tiekėjai ir kita

Į šią išlaidų kategoriją įtrauktos įvairios mokėtinios sumos, su dotacijų ir viešųjų pirkimų veikla susijusios sumos, taip pat viešosioms įstaigoms ir nekonsoliduotiems subjektams mokėtinios sumos.

Apskaičiuotos reikalavimų neatitinkančios sumos ir neišmokėtos iš anksto mokėtinios sumos

Mokėtinios sumos sumažintos gautuose, bet dar nepatvirtintuose prašymuose kompensuoti išlaidas nurodytos sumos dalimi, kuri įvertinta kaip neatitinkanti reikalavimų. Didžiausios sumos susijusios su už struktūrinius veiksmus atsakingais generaliniais direktoratais. Mokėtinios sumos taip pat sumažintos gautuose prašymuose kompensuoti išlaidas nurodytos, bet dar iki metų pabaigos neišmokėtos, iš anksto padengtų išlaidų sumos dalimi (2,2 mlrd. EUR).

2.18.3. *Ilgalaikių įsipareigojimų dabartinė dalis*

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Finansinės nuomos skolos	82	70
Kita	17	19
Iš viso	99	89

GRYNASIS TURTAS

2.19. REZERVAI

(mln. EUR)

	Pastaba	2013 12 31	2012 12 31
Tikrosios vertės rezervas	2.19.1	99	150
Garantijų fondo rezervas	2.19.2	2 125	2 079
Kiti rezervai	2.19.3	1 849	1 832
Iš viso		4 073	4 061

2.19.1. *Tikrosios vertės rezervas*

Remiantis apskaitos taisyklėmis, parduoti laikomo finansinio turto koregavimas, kad atitiktų tikrąją vertę, įtraukiamas į tikrosios vertės rezervą.

2013 m. iš tikrosios vertės rezervo paimta grynoji 29 mln. EUR suma (2012 m. 5 mln. EUR), susijusi su sukauptos tikrosios vertės padidiniu ir pripažinta finansinės veiklos ataskaitoje kaip parduoti laikomas finansinis turtas.

2.19.2. *Garantijų fondo rezervas*

Šis rezervas atitinka fondo garantuotų dar nesumokėtų sumų tikslinę 9 % sumą, kurią privaloma laikyti kaip turtą.

2.19.3. *Kiti rezervai*

Suma visų pirma susijusi su likviduojamos EAPB Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo turto rezervu (1 537 mln. EUR), sudarytu dėl EAPB veiklos nutraukimo.

2.20. IŠ VALSTYBIŲ NARIŲ PAREIKALAUTINOS SUMOS

(mln. EUR)

2012 m. gruodžio 31 d. iš valstybių narių pareikalautinos sumos	44 477
2012 m. biudžeto pertekliaus grąžinimas valstybėms narėms	1 023
Garantijų fondo rezervo pokytis	46
Kiti rezervo pokyčiai	14
Ekonominės veiklos metų rezultatas	4 365
Iš viso 2013 m. gruodžio 31 d. iš valstybių narių pareikalautinų sumų	49 925

(mln. EUR)

Paskirstoma:	
Išmokos darbuotojams	46 818
Kitos sumos	3 107

Ši suma atitinka iki 2013 m. gruodžio 31 d. Komisijos jau patirtų išlaidų dalį, kuri turi būti finansuojama iš būsimų biudžetų. Pagal kaupiamosios apskaitos taisykles daug išlaidų yra pripažįstamos N metais, nors jos gali būti faktiškai apmokėtos N+1 metais (arba vėliau) ir dengiamos iš N+1 metų (arba vėlesnių) biudžeto. Dėl šių įsipareigojimų įtraukimo į ataskaitas ir dėl to, kad atitinkamos sumos finansuojamos iš būsimų biudžetų, įsipareigojimai metų pabaigoje gerokai viršija turtą. Reikšmingiausios sumos yra susijusios su EŽŪGF veikla. Iš tikrųjų didžiąją dalį sumų valstybės narės į kitų metų biudžetą moka per trumpesnę nei 12 mėn. laikotarpį pasibaigus atitinkamiems finansiniams metams.

Iš esmės tik Komisijos išmokų darbuotojams įsipareigojimai yra apmokami per ilgesnį laikotarpį, atsižvelgiant į tai, kad pensijų išmokas iš metinių biudžetų garantuoja valstybės narės. Toliau tik informaciniais tikslais pateikiamas būsimų išmokų darbuotojams išskaidymas.

(mln. EUR)

	Suma
2014 m. mokėtinos sumos	1 450
Po 2014 m. mokėtinos sumos	45 368
Iš viso išmokų darbuotojams įsipareigojimų 2013 m. gruodžio 31 d.	46 818

Taip pat reikėtų atkreipti dėmesį, kad pirmiau nurodyti duomenys neturi jokio poveikio biudžeto vykdymo rezultatui – biudžeto įplaukos visada turi atitikti biudžeto išlaidas arba jas viršyti, o bet koks įplaukų perteklius grąžinamas valstybėms narėms.

3. FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITOS PASTABOS

3.1. ĮPLAUKOS IŠ NUOSAVŲ IŠTEKLIŲ IR ĮNAŠŲ

(mln. EUR)

	Pastaba	2013 m.	2012 m.
BNP ištekliai		110 194	98 061
Tradiciniai nuosavi ištekliai Muitai		15 268	16 087
Cukraus mokesčiai		199	157
PVM ištekliai		14 019	14 871
Įplaukos iš nuosavų išteklių	3.1.1	139 680	129 176
Biudžeto tikslinimas	3.1.2	1 187	1 439
Įnašai iš trečiųjų šalių (įskaitant ELPA)		373	304
Iš viso		141 241	130 919

3.1.1. Įplaukos iš nuosavų išteklių

Įplaukos iš nuosavų išteklių yra pagrindinis ES veiklos įplaukų šaltinis. Didžiausia išlaidų dalis finansuojama iš nuosavų išteklių, o kitomis įplaukomis padengiama tik labai nedidelė viso finansavimo dalis. Nuosavi ištekliai yra trijų rūšių: tradiciniai nuosavi ištekliai (TNI), PVM grindžiami ištekliai ir BNP grindžiami ištekliai. Tradicinius nuosavus išteklius sudaro cukraus mokesčiai ir muitai. Nuosavų išteklių sistemos dalis taip pat yra korekcinis mechanizmas, siekiant išvengti biudžeto disbalanso (korekcija JK naudai), taip pat bendras Nyderlandų ir Švedijos metinių BNP grindžiamų įnašų sumažinimas. Valstybės narės pasilieka 25 % tradicinių nuosavų išteklių surinkimo sąnaudoms padengti, todėl pirmiau pateiktos sumos yra nurodytos po šio atskaitymo.

Reikia pažymėti, kad 2013 m. užbaigus Belgijos tarpuskaitos ir apskaitos sistemų patikimumo auditą ir patikrinimą buvo išmokėta 2011 m. Belgijos pareikalauta grąžinti 169 mln. EUR suma (bendra suma – 126 mln. EUR grynąja verte) kaip tradiciniai nuosavi ištekliai Susijęs atidėjiny buvo įtrauktas 2012 m., o panaudotas – 2013 m.

Taip pat reiktų pažymėti, kad po Teismo sprendimo dėl Cukraus mokesčių reglamento, kurį užginčijo kai kurios įmonės ir valstybės narės, ir vėliau 2013 m. gruodžio pabaigoje Tarybai priėmus naują reglamentą, 214 mln. EUR suma turės būti grąžinta susijusioms šalims iki 2014 m. pabaigos. 2012 m. įtrauktas atidėjiny šiai sumai vis dar tebėra įtrauktas į apskaitą.

3.1.2. Biudžeto tikslinimas

Biudžeto koregavimai apima 2012 m. biudžeto perteklių (1 023 mln. EUR), kuris valstybėms narėms grąžinamas netiesiogiai, atskaitant nuosavų išteklių sumas, kurias jos turi pervesti ES kitais metais, – taigi, tai yra 2013 m. įplaukos.

3.2. KITOS VEIKLOS ĮPLAUKOS

(mln. EUR)

	Pastaba	2013 m.	2012 m.
Baudos	3.2.1	2 757	1 884
Žemės ūkio mokesčiai	3.2.2	48	87
Išlaidų susigrąžinimas:	3.2.3		
Tiesioginis centralizuotas valdymas		69	63
Netiesioginis centralizuotas valdymas		6	30
Decentralizuotas valdymas		41	27
Jungtinis valdymas		33	8
Pasidalijamasis valdymas		1 628	1 376
Iš viso		1 777	1 504
Įplaukos iš administracinių operacijų:	3.2.4		
Darbuotojai		1 137	1 209
Su nekilnojamoju turtu, įranga ir įrengimais susijusios įplaukos		38	23
Kitos administracinės įplaukos		83	59
Iš viso		1 257	1 291
Įvairios veiklos įplaukos:	3.2.5		
Tikslinimas/atidėjiniai		208	280
Valiutos keitimo pelnas		334	335

(mln. EUR)

	Pastaba	2013 m.	2012 m.
Kita		2 033	1 445
Iš viso		2 575	2 060
Iš viso		8 414	6 826

3.2.1. Baudos

Kitų veiklos įplaukų padidėjimą daugiausia lėmė didesnė su baudomis susijusių įplaukų suma 2013 m. Šios įplaukos susijusios su Komisijos paskirtomis baudomis už konkurencijos taisyklių pažeidimą. Gautinos sumos ir susijusios įplaukos yra pripažįstamos, kai Komisija priima sprendimą dėl baudos skyrimo ir apie tokį sprendimą oficialiai praneša adresatui.

Didesnė suma 2013 m. daugiausia paaiškinama 1,7 mlrd. EUR baudomis, kurios buvo skirtos keliems bankams už dalyvavimą karteliuose palūkanų normų išvestinių finansinių priemonių srityje. Be to, 2013 m. buvo skirta didelės vertės (561 mln. EUR) bauda „Microsoft“ už tai, kad ES vartotojams reklamavo tik *Internet Explorer*, o ne įvairias žiniatinklio naršyklės.

3.2.2. Žemės ūkio mokesčiai

Šios sumos visų pirma yra susijusios su pieno mokesčiais, kurie yra rinkos valdymo priemonė, kurios tikslas – bausti pieno gamintojus, kurie viršija savo referencines kvotas. Kadangi jie nesusieti su ankstesnėmis Komisijos išmokomis, jie iš esmės laikomi specialios paskirties įplaukomis.

3.2.3. Išlaidų susigrąžinimas

Prie šios kategorijos priskiriami vykdomieji raštai sumoms išieškoti, kuriuos pateikė Komisija ir pagal kuriuos Komisijos apskaitos sistemoje registruojama išskaita iš paskesnių mokėjimų, siekiant susigrąžinti anksčiau iš bendrojo biudžeto išmokėtas sumas, remiantis patikrinimais, užbaigtais auditais arba tinkamumo finansuoti analize, taip pat valstybių narių EŽŪGF lėšų gavėjams pateikti vykdomieji raštai sumoms išieškoti. Į šią išlaidų kategoriją taip pat įtrauktas sukauptų pajamų vertinimo pokytis nuo praėjusiųjų metų pabaigos iki dabartinio laikotarpio.

Reikėtų pažymėti, kad šie skaičiai atspindi tik ES taisomosios veiklos poveikį apskaitai, kuri grindžiama galiojančiomis ES apskaitos taisyklėmis. Dėl šios priežasties šie skaičiai negali parodyti ir neparodo viso ES išlaidų susigrąžinimo masto, visų pirma reikšmingose struktūrinių veiksmų išlaidų srityse, kuriose veikia specialūs mechanizmai, užtikrinantys finansuoti netinkamų lėšų susigrąžinimą, dėl kurių daugeliu atvejų vykdomieji raštai sumoms išieškoti nepateikiami ir kurios todėl nedaro poveikio ES apskaitos sistemai. Be to, remiantis ES apskaitos taisyklėmis, išankstinio finansavimo sumų susigrąžinimas taip pat neparodytas kaip įplaukos. Daugiau informacijos apie finansines pataisas ir išlaidų susigrąžinimą pateikta 6 pastaboje.

Žemės ūkis. EŽŪGF ir kaimo plėtra

Su EŽŪGF ir EŽŪFKP susijusios sumos, priskiriamos prie šios kategorijos ir apskaitomos kaip metų įplaukos, yra finansinės pataisos, dėl kurių nuspręsta per metus, ir susigrąžintinos sumos, kurias deklaravo ir per metus susigrąžino valstybės narės, taip pat valstybių narių deklaruotų dėl sukčiavimo ir pažeidimų atvejų metų pabaigoje susigrąžintinų sumų grynasis padidėjimas.

Struktūriniai veiksmai

Pagrindinės sumos pagal struktūrinių veiksmų išlaidų pakategorę apima Komisijos išduotus vykdomuosius raštus siekiant išieškoti ankstesniais metais neteisingai patirtas išlaidas, atskaitymus nuo išlaidų, atėmus sukauptų pajamų sumažėjimą metų pabaigoje.

Vykdomieji raštai sumoms išieškoti pateikiami tik šiais atvejais:

— oficialūs Komisijos sprendimai dėl finansinių pataisų, nustačius, kad sumos, kurių prašė valstybės narės, išleistos neteisėtai,

- atliekant taisymą, kai užbaigiama programa, dėl kurio sumažinamas ES įnašas, jeigu valstybė narė nedeklaravo pakankamai tinkamų finansuoti išlaidų, kad pagrįstų visą jau suteiktą išankstinį finansavimą ir tarpinius mokėjimus; tokios operacijos gali būti vykdomos be oficialaus Komisijos sprendimo, jeigu tai priimtina valstybei narei,
- susigrąžinant sumas užbaigus programą, kai baigiamos teisinės procedūros, kurios dar buvo vykdomos užbaigimo metu.

Kiti su struktūriniais veiksmais susiję vykdomieji raštai pateikti išankstiniam finansavimui susigrąžinti; žr. 6.3 pastabą. Šios sumos neparodytos kaip įplaukos, tačiau įtraukiamos į balanso išankstinio finansavimo kategoriją.

3.2.4. Įplaukos iš administracinių operacijų

Šios įplaukos susidaro atlikus atskaitymus iš darbuotojų atlyginimų ir jas visų pirma sudaro dvi sumos: įmokos į darbuotojų pensijų sistemą ir pajamų mokestis.

3.2.5. Įvairios veiklos įplaukos

779 mln. EUR (2012 m. – 672 mln. EUR) susijusi su iš narystės siekiančių narių gautomis sumomis. Į šią išlaidų kategoriją taip pat įtraukiamas valiutos keitimo pelnas, išskyrus 3.5 pastaboje aptariamą finansinę veiklą. Šis pelnas atsiranda vykdant kasdieninę veiklą ir susijusias operacijas ne euro, bet kita valiuta bei atliekant perkainojimą metų pabaigoje, kad būtų galima parengti ataskaitas. Jose nurodytas tiek realizuotas, tiek nerealizuotas pelnas. Per metus patirta 39 mln. EUR grynųjų valiutos keitimo nuostolių (2012 m. gauta 52 mln. EUR grynojo valiutos keitimo pelno).

3.3. ADMINISTRACINĖS IŠLAIDOS

	(mln. EUR)	
	2013 m.	2012 m.
Išlaidos darbuotojams	5 527	5 708
Nusidėvėjimas ir nuvertėjimas	450	451
Kitos administracinės išlaidos	3 293	3 161
Iš viso	9 269	9 320

Į šią kategoriją įtraukta 388 mln. EUR kitų administracinių išlaidų (2012 m. – 379 mln. EUR), susijusių su veiklos nuoma. Sumos, kurias įsipareigota sumokėti per likusį šių nuomos sutarčių galiojimo laikotarpį, yra tokios:

	(mln. EUR)			
	Būsimos mokėtinos sumos			
	< 1 metai	1–5 metai	> 5 metai	Iš viso
Pastatai	338	912	739	1 990
IT medžiaga ir kita įranga	7	17	0	24
Iš viso	346	929	739	2 014

3.4. VEIKLOS IŠLAIDOS

(mln. EUR)

	Pastaba	2013 m.	2012 m.
Pirminės veiklos išlaidos:	3.4.1		
Tiesioginis centralizuotas valdymas		8 722	9 883
Netiesioginis centralizuotas valdymas		5 491	4 151
Decentralizuotas valdymas		720	1 019
Pasidalijamasis valdymas		120 070	106 378
Jungtinis valdymas		1 745	1 819
Iš viso		136 747	123 250
Kitos veiklos išlaidos:	3.4.2		
Tikslinimas/atidėjiniai		301	427
Valiutos keitimo nuostoliai		378	281
Kita		1 145	675
Iš viso			1 824
Iš viso		138 571	124 633

3.4.1. Pirminės veiklos išlaidos

Veiklos išlaidos priskiriamos įvairioms finansinės programos išlaidų kategorijoms ir gali būti įvairių rūšių, atsižvelgiant į tai, kaip pinigai išmokami ir valdomi. Didžioji išlaidų dalis priskiriama prie pasidalijamojo valdymo kategorijos, kai užduotis pavedama vykdyti valstybės narėms, ir apima tokias sritis kaip EŽŪGF išlaidos ir iš skirtingų struktūrinių veiksmų priemonių (Regioninės plėtros fondo, Socialinio fondo, Žemės ūkio fondo kaimo plėtrai, Sanglaudos fondo ir Žuvininkystės fondo) finansuojami veiksmai.

Minėtos veiklos išlaidos daugiausia susijusios su šiomis sritimis: žemės ūkis ir kaimo plėtra – 59 mlrd. EUR (2012 m. – 57 mlrd. EUR), regioninė plėtra ir sanglauda – 49 mlrd. EUR (2012 m. – 39 mlrd. EUR), užimtumas ir socialiniai reikalai – 12 mlrd. EUR (2012 m. – 11 mlrd. EUR), moksliniai tyrimai ir ryšių tinklai, turinys ir technologijos – 6 mlrd. EUR (2012 m. – 6 mlrd. EUR) ir išorės santykiai – 3 mlrd. EUR (2012 m. – 3 mlrd. EUR).

Bendrą veiklos išlaidų padidėjimą lėmė pažanga vykdant 2007–2013 m. programavimo laikotarpio projektus regioninės plėtros srityje.

3.4.2. Kitos veiklos išlaidos

Valiutos keitimo nuostoliai, išskyrus dėl 3.6 pastaboje aprašomos finansinės veiklos, atsiranda vykdant kasdieninę veiklą ir susijusius sandorius ne euro, bet kita valiuta bei metų pabaigoje atliekant perkainojimą, kuris būtinas ataskaitoms parengti, – jie gali būti tiek realizuoti, tiek nerealizuoti.

2013 m. į kitų veiklos išlaidų kategoriją daugiausia įtrauktos ankstesniais metais skirtų baudų pataisos, kurių bendra vertė – 360 mln. EUR

Mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros sąnaudos

Į administracines ir veiklos išlaidas įtrauktos su moksliniais tyrimais ir plėtra susijusios išlaidos:

(mln. EUR)

	2013 m.	2012 m.
Mokslinių tyrimų sąnaudos	335	331

(mln. EUR)

	2013 m.	2012 m.
Nekapitalizuotos technologinės plėtros sąnaudos	74	76
Iš viso	409	407

3.5. FINANSINĖS ĮPLAUKOS

(mln. EUR)

	2013 m.	2012 m.
Dividendų pajamos	6	12
Palūkanų pajamos:		
Iš išankstinio finansavimo	29	28
Iš pavėluotų mokėjimų	88	242
Iš parduoti laikomo finansinio turto	71	100
Iš paskolų	1 712	1 559
Iš pinigų ir pinigų ekvivalentų	21	26
Kita	1	2
Iš viso	1 922	1 957
Kitos finansinės pajamos:		
Realizuotas pelnas iš finansinio turto pardavimo	24	18
Kita	85	160
Iš viso	108	178
Valiutos keitimo pelnas	2	10
Iš viso	2 038	2 157

3.6. FINANSINĖS IŠLAIDOS

(mln. EUR)

	2013 m.	2012 m.
Palūkanų išlaidos:		
Išperkamajai nuomai	99	88
Pasiskolintoms lėšoms	1 697	1 545
Kita	22	23
Iš viso	1 818	1 656
Kitos finansinės išlaidos:		
Finansinių atidėjinių koregavimas	98	75
Išlaidos, susijusios su patikėtinių valdomomis finansinėmis priemonėmis	68	43

(mln. EUR)

	2013 m.	2012 m.
Parduoti laikomo finansinio turto nuvertėjimo nuostoliai	8	8
Realizuotas nuostolis dėl finansinio turto pardavimo	0	4
Kita	35	143
Iš viso	209	273
Valiutos keitimo nuostoliai	18	13
Iš viso	2 045	1 942

3.7. BENDROSIOMS IR ASOCIJUOTOSIOMS ĮMONĖMS TENKANTI GRYNOJO DEFICITO DALIS

Remdamasi nuosavybės apskaitos metodu Komisija į savo finansinės veiklos ataskaitą įtraukia savo bendrųjų ir asocijuotųjų įmonių grynojo deficito dalį (taip pat žr. 2.3.1 ir 2.3.2 pastabas).

3.8. ĮPLAUKOS IŠ NEPREKYBINIŲ OPERACIJŲ

2013 m. finansinės veiklos ataskaitoje pripažintos 148 874 mln. EUR (2012 m. – 137 023 mln. EUR) įplaukos iš neprekybinių operacijų.

3.9. SEGMENTŲ ATSKAITOMYBĖ

Segmentų ataskaitoje pateiktas veiklos įplaukų ir išlaidų išskaidymas pagal Komisijos politikos sritį, remiantis veikla grindžiamo biudžeto struktūra. Šios politikos sritys gali būti suskirstytos į tris didesnes grupes: „ES vidaus veiksmai“, „ES išorės veiksmai“ ir „Tarnybos ir kita“. „ES vidaus veiksmai“ yra didžiausia kategorija, apimanti daugelį ES vidaus politikos sričių. „ES išorės veiksmai“ apima ES išorės politiką, pvz., prekybą ir išorės pagalbą. „Tarnybos ir kita“ yra vidaus horizontalūs veiksmai, reikalingi ES institucijų ir įstaigų funkcionavimui užtikrinti. Reikia atkreipti dėmesį, kad su agentūromis susijusi informacija įtraukiama į atitinkamą politikos sritį. Taip pat reikia atkreipti dėmesį, kad centrinių Komisijos tarnybų skaičiuojami, renkami ir valdomi nuosavi ištekliai ir įnašai nėra skirstomi pagal įvairias veiklos rūšis.

	ES vidaus veiksmams	ES išorės veiksmams	Tarnybos ir kita	Likviduojama EAPB	Kitos institucijos	Konsolidacijos eliminavimas	Iš viso
Baudos	2 757	0	0	0	0	0	2 757
Žemės ūkio mokesčiai	48	0	0	0	0	0	48
Išlaidų susigrąžinimas	1 687	79	0	0	4	6	1 777
Administracinės veiklos įplaukos	111	1	998	0	625	(478)	1 257
Įvairios veiklos įplaukos	3 178	104	531	3	55	(1 296)	2 575
Kitos veiklos įplaukos	7 781	184	1 529	3	685	(1 768)	8 414
Išlaidos darbuotojams	(2 248)	(321)	(1 279)	0	(1 704)	25	(5 527)
Su nematerialiuoju turtu ir nekilnojamuoju turtu, įranga bei įrengimais susijusios išlaidos	(137)	0	(115)	0	(205)	7	(450)
Kitos administracinės išlaidos	(986)	(329)	(887)	0	(1 720)	628	(3 293)
Administracinės išlaidos	(3 370)	(649)	(2 281)	0	(3 628)	660	(9 269)
Tiesioginis centralizuotas valdymas	(6 068)	(3 348)	(264)	0	0	957	(8 722)
Netiesioginis centralizuotas valdymas	(4 943)	(585)	(32)	0	0	69	(5 491)
Decentralizuotas valdymas	(181)	(539)	0	0	0	0	(720)
Pasidalijamasis valdymas	(119 995)	(74)	0	0	0	0	(120 070)
Jungtinis valdymas	(233)	(1 512)	0	0	0	0	(1 745)
Kitos veiklos sąnaudos	(1 475)	(6)	(367)	(48)	(9)	82	(1 824)
Veiklos išlaidos:	(132 894)	(6 064)	(664)	(48)	(9)	1 108	(138 571)
IŠ VISO VEIKLOS IŠLAIDŲ	(136 265)	(6 713)	(2 945)	(48)	(3 638)	1 768	(147 840)
Grynosios veiklos išlaidos	(128 483)	(6 529)	(1 416)	(44)	(2 953)	0	(139 426)

SEGMENTŲ ATSKAITOMYBĖ. ES VIDAUS VEIKSMAI

	Ekonomikos ir finansų reikavimai	Įmonės ir pramonė	Konkurencija	Užimtumas	Žemės ūkis	Transportas ir energetika	Aplinkos apsauga	moksliniai tyrimai	Informacinė visuomenė
Baudos	0	0	2 738	0	0	0	16	0	0
Žemės ūkio mokesčiai	0	0	0	0	48	0	0	0	0
Išlaidų susigrąžinimas	0	3	0	263	1 350	20	0	17	14
Administracinės veiklos įplaukos	0	3	0	0	0	23	9	16	0
Įvairios veiklos įplaukos	5	131	112	36	147	212	127	1 052	13
Kitos veiklos įplaukos	5	136	2 850	299	1 545	255	152	1 084	27
Išlaidos darbuotojams	(66)	(100)	(78)	(79)	(101)	(268)	(141)	(233)	(104)
Su nematerialiuoju turtu ir nekilnojamuoju turtu, įranga bei įrengimais susijusios išlaidos	0	(4)	0	(1)	0	(15)	(7)	(16)	0
Kitos administracinės išlaidos	(9)	(45)	(7)	(24)	(19)	(109)	(46)	(177)	(24)
Administracinės išlaidos	(74)	(148)	(85)	(104)	(119)	(391)	(195)	(427)	(128)
Tiesioginis centralizuotas valdymas	(10)	(229)	1	(141)	(48)	519	(324)	(3 057)	(1 318)
Netiesioginis centralizuotas valdymas	0	(108)	0	(1)	0	(1 137)	(24)	(1 919)	(14)
Decentralizuotas valdymas	0	0	0	(58)	(187)	0	0	0	0
Pasidalijamasis valdymas	0	0	0	(12 183)	(58 652)	0	0	0	0
Jungtinis valdymas	0	(87)	0	(10)	0	(131)	0	0	0
Kitos veiklos sąnaudos	0	0	(476)	(15)	(189)	(60)	(40)	(160)	(6)
Veiklos išlaidos	(10)	(424)	(475)	(12 408)	(59 075)	(808)	(388)	(5 136)	(1 338)
IŠ VISO VEIKLOS IŠLAIDŲ	(84)	(572)	(560)	(12 511)	(59 195)	(1 199)	(582)	(5 563)	(1 466)
Grynosios veiklos išlaidos	(80)	(436)	2 290	(12 213)	(57 650)	(945)	(430)	(4 479)	(1 439)

(mln. EUR)

	Jungtinis tyrimų centras	Žuvininkystė	Vidaus rinkla	Regioninė politikla	Mokesčiai ir muitai	Švietimas ir kultūra	Sveikatos ir vartotojų apsauga	Teisingumas, laisvė ir saugumas	Iš viso
Baudos	0	0	0	0	0	0	0	3	2 757
Žemės ūkio mokesčiai	0	0	0	0	0	0	0	0	48
Išlaidų susigrąžinimas	1	3	1	12	0	5	2	(4)	1 687
Administracinės veiklos įplaukos	37	0	1	0	1	0	12	10	111
Įvairios veiklos įplaukos	107	7	252	(2)	1	318	379	281	3 178
Kitos veiklos įplaukos	146	10	254	10	3	323	393	290	7 781
Išlaidos darbuotojams	(255)	(37)	(164)	(63)	(46)	(104)	(231)	(179)	(2 248)
Su nematerialiuoju turtu ir nekilnojamuoju turtu, įranga bei įrengimais susijusios išlaidos	(30)	(1)	(12)	0	(5)	(1)	(24)	(20)	(137)
Kitos administracinės išlaidos	(83)	(14)	(89)	(12)	(72)	(96)	(86)	(75)	(986)
Administracinės išlaidos	(368)	(52)	(264)	(75)	(123)	(202)	(341)	(274)	(3 370)
Tiesioginis centralizuotas valdymas	(78)	(217)	(44)	(72)	(16)	(253)	(331)	(451)	(6 068)
Netiesioginis centralizuotas valdymas	0	0	0	0	0	(1 671)	(67)	0	(4 943)
Decentralizuotas valdymas	0	0	0	64	0	0	0	0	(181)
Pasidalijamasis valdymas	0	(465)	0	(48 470)	0	0	0	(225)	(119 995)
Jungtinis valdymas	0	0	0	0	0	(3)	(2)	0	(233)
Kitos veiklos sąnaudos	3	(1)	(43)	(96)	0	(133)	(162)	(98)	(1 475)
Veiklos išlaidos	(75)	(683)	(87)	(48 574)	(16)	(2 059)	(562)	(775)	(132 894)
Iš viso veiklos išlaidų	(444)	(735)	(351)	(48 649)	(139)	(2 261)	(904)	(1 049)	(136 265)
Grynosios veiklos išlaidos	(297)	(725)	(97)	(48 639)	(136)	(1 938)	(511)	(759)	(128 483)

SEGMENTŲ ATSKAITOMYBĖ. ES IŠORĖS VEIKSMAI

(mln. EUR)

	Išorės santykiai	Prekyba	Vystymasis	Plėtra	Humanitarinė pagalba	Iš viso ES išorės veiksmų
Išlaidų susigražinimas	36	0	6	36	1	79
Administracinės veiklos išlaidos	1	0	0	0	0	1
Įvairios veiklos išlaidos	(1)	0	86	2	18	104
Kitos veiklos išlaidos	35	0	92	38	19	184
Išlaidos darbuotojams	(27)	(62)	(163)	(45)	(23)	(321)
Su nematerialiuoju turtu ir nekilnojamoju turtu, įranga bei įrengimais susijusios išlaidos	0	0	0	0	0	0
Kitos administracinės išlaidos	(24)	(8)	(282)	(8)	(8)	(329)
Administracinės išlaidos	(51)	(70)	(444)	(53)	(31)	(649)
Tiesioginis centralizuotas valdymas	(1 624)	(6)	(628)	(417)	(673)	(3 348)
Netiesioginis centralizuotas valdymas	(531)	0	(16)	(38)	0	(585)
Decentralizuotas valdymas	(218)	0	(67)	(254)	0	(539)
Pasidalijamasis valdymas	(74)	0	0	0	0	(74)
Jungtinis valdymas	(553)	(5)	(241)	(79)	(633)	(1 512)
Kitos veiklos sąnaudos	(1)	0	(3)	(1)	(1)	(6)
Veiklos išlaidos	(3 001)	(11)	(955)	(789)	(1 308)	(6 064)
Iš viso veiklos išlaidų	(3 052)	(80)	(1 400)	(843)	(1 339)	(6 713)
Grynosios veiklos išlaidos	(3 017)	(80)	(1 308)	(805)	(1 319)	(6 529)

SEGMENTŲ ATSKAITOMYBĖ. TARNYBOS IR KITA

	Spauda ir komunikacija	Kovos su sukčiavimu tarnyba	Koordinavimas	Personalas ir administracija	Eurostatas	Biudžetas	Auditas	Kalbos	Kita	Iš viso tarnybų ir kitos veiklos
Išlaidų susigrąžinimas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Administracinės veiklos įplaukos	0	5	2	834	0	60	0	95	0	998
Įvairios veiklos įplaukos	(2)	7	1	121	(1)	31	0	49	325	531
Kitos veiklos įplaukos	(2)	12	3	956	(1)	91	0	145	325	1 529
Išlaidos darbuotojams	(79)	(38)	(149)	(611)	(63)	(42)	(10)	(330)	43	(1 279)
Su nematerialiuoju turtu ir nekilnojamuoju turtu, įranga bei įrengimais susijusios išlaidos	(2)	(1)	0	(110)	0	0	0	(2)	0	(115)
Kitos administracinės išlaidos	(43)	(14)	(28)	(687)	(17)	(13)	(1)	(83)	0	(887)
Administracinės išlaidos	(125)	(52)	(177)	(1 408)	(81)	(55)	(10)	(415)	43	(2 281)
Tiesioginis centralizuotas valdymas	(101)	(17)	0	(23)	(31)	(78)	0	(15)	0	(264)
Netiesioginis centralizuotas valdymas	(32)	0	0	0	0	0	0	0	0	(32)
Decentralizuotas valdymas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pasidalijamasis valdymas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jungtinis valdymas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kitos veiklos sąnaudos	0	0	(2)	(1)	0	0	0	0	(365)	(367)
Veiklos išlaidos	(133)	(17)	(2)	(24)	(31)	(78)	0	(15)	(365)	(664)
Iš viso veiklos išlaidų	(257)	(69)	(179)	(1 431)	(112)	(133)	(10)	(430)	(322)	(2 945)
Grynosios veiklos išlaidos	(259)	(57)	(176)	(476)	(113)	(42)	(10)	(285)	3	(1 416)

4. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITŲ PASTABOS

4.1. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITOS TIKSLAS IR PARENGIMAS

Informacija apie pinigų srautus suteikia pagrindą įvertinti ES gebėjimą gauti pinigų ir pinigų ekvivalentų bei jos poreikius tuos pinigų srautus panaudoti.

Pinigų srautų ataskaita rengiama naudojant netiesioginį metodą. Tai reiškia, kad grynasis finansinių metų ekonominės veiklos rezultatas koreguojamas atsižvelgiant į nepiniginio pobūdžio sandorių rezultatus, visas praėjusių ar būsimų laikotarpių pagrindinės veiklos pinigų įplaukų ar išmokų atidėtas arba sukaupias sumas ir įplaukų arba išlaidų, susijusių su investicinės veiklos pinigų srautais, punktus.

Pinigų srautai, atsirandantys iš sandorių užsienio valiuta, parodomi ES atskaitomybės valiuta (eurais), taikant užsienio valiutos keitimo į eurus kursą, galiojantį pinigų srautų dieną.

Pirmiau pateiktoje pinigų srautų ataskaitoje pateikti laikotarpio pinigų srautai, suklasifikuoti pagal pagrindinę ir investicinę veiklą (ES nevykdo finansinės veiklos).

4.2. PAGRINDINĖ VEIKLA

Pagrindinė veikla – tai ES veikla, kuri nėra investicinė veikla. Ji apima didžiąją vykdomos veiklos dalį. Gavėjams suteiktos paskolos (ir susijusios pasiskolintos lėšos, kai taikytina) nelaikomos investicine (arba finansine) veikla, kadangi jomis siekiama bendrųjų tikslų, taigi jos yra ir ES kasdinių operacijų dalis. Pagrindinė veikla taip pat apima investicijas, kaip antai EIF, ERPB ir rizikos kapitalo fondus. Iš tiesų šios veiklos tikslas – dalyvauti siekiant nustatytų politikos rezultatų.

4.3. INVESTICINĖ VEIKLA

Investicinė veikla – tai nematerialiojo ir nekilnojamojo turto, įrangos bei įrengimų įsigijimas ir perleidimas bei kitos investicijos, kurios neįtraukiamos į pinigų ekvivalentus. Prie investicinės veiklos nepriskiriamos gavėjams suteiktos paskolos. Siekiama parodyti realias ES atliktas investicijas.

5. NEAPIBRĖŽTIEJI TURTAS BEI ĮSIPAREIGOJIMAI IR KITA SVARBI INFORMACIJA

5.1. NEAPIBRĖŽTASIS TURTAS

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Gautos garantijos:		
Įvykdymo garantijos	441	337
Kitos garantijos	39	43
Kitas neapibrėžtasis turtas	16	14
Iš viso	496	394

Įvykdymo garantijų reikalaujama siekiant užtikrinti, kad ES lėšų gavėjai įvykdytų savo sutartyse su ES numatytus įsipareigojimus.

5.2. NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI

(mln. EUR)

	Pastaba	2013 12 31	2012 12 31
Suteiktos garantijos	5.2.1	22 162	22 317
Baudos	5.2.2	5 227	6 378
EŽŪGF, kaimo plėtra ir pasirengimas narystei	5.2.3	1 537	1 188
Sanglaudos politika	5.2.4	137	546

(mln. EUR)

	Pastaba	2013 12 31	2012 12 31
Teismo bylos ir kiti ginčai	5.2.5	689	91
Iš viso		29 753	30 521

Visi neapibrėžtieji įsipareigojimai, išskyrus susijusiuosius su baudomis, būtų finansuojami ateityje, jei sueitų jų mokėjimo terminas, iš ES biudžeto.

5.2.1. Suteiktos garantijos

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Garantijos EIB paskoloms, suteiktoms iš jo nuosavų išteklių:		
65 % garantija	19 077	18 683
70 % garantija	1 361	1 654
75 % garantija	257	383
100 % garantija	461	594
Iš viso	21 156	21 314
Kitos suteiktos garantijos	1 006	1 003
Iš viso	22 162	22 317

Garantijos iš ES biudžeto suteikiamos EIB paskoloms, kurias jis pasirašė ir suteikė iš nuosavų išteklių trečiosioms šalims 2013 m. gruodžio 31 d. (įskaitant valstybėms narėms iki stojimo suteiktas paskolas). Tačiau ES garantija negali viršyti patvirtintų kredito linijų viršutinės ribos procentinės dalies: 65 % (2000–2007 m. laikotarpiu), 70 %, 75 % arba 100 %. 2007–2013 m. laikotarpiu ES garantija negali viršyti 65 % neapmokėtos sumos, o ne patvirtintų kredito linijų ribos. Nepasiekus šios viršutinės ribos, ES garantija taikoma visai sumai. 2013 m. gruodžio 31 d. neapmokėta suma siekė 21 156 mln. EUR, todėl ji yra didžiausia ES su rizika susijusi pozicija.

Kitos suteiktos garantijos daugiausia susijusios su Rizikos pasidalijimo finansine priemone (958 mln. EUR). Daugiau informacijos apie šią priemonę pateikta 2.4 pastaboje.

5.2.2. Baudos

Šios sumos susijusios su Komisijos paskirtomis baudomis už konkurencijos taisyklių pažeidimą, kurios buvo laikinai sumokėtos ir dėl kurių buvo pateiktas apeliacinis skundas arba nežinoma, ar apeliacinis skundas bus teikiamas. Neapibrėžtieji įsipareigojimai bus išlaikomi tol, kol su šia byla susijęs Teisingumo Teismo sprendimas taps galutiniu. Iš laikinų mokėjimų uždirbtos palūkanos įtrauktos į ekonominių metų rezultatą ir taip pat parodytos kaip neapibrėžtasis įsipareigojimas, siekiant parodyti Komisijos nuosavybės teisės į šias sumas neapibrėžtumą.

5.2.3. EŽŪGF, kaimo plėtra ir pasirengimas narystei

Tai yra neapibrėžtieji įsipareigojimai valstybėms narėms, kurie siejami su EŽŪGF sprendimais dėl atitikties, kaimo plėtros, pasirengimo narystei finansinių pataisų kol nepriimtas Teisingumo Teismo sprendimas. Įsipareigojimo galutinės sumos ir metų, kuriais jis po sėkmingų apeliacinių skundų bus nuskaitytas iš biudžeto, nustatymas priklausys nuo Teisingumo Teismo procedūros trukmės.

5.2.4. Sanglaudos politika

Tai yra neapibrėžtieji įsipareigojimai valstybėms narėms kartu su ieškiniais pagal sanglaudos politiką, kol nenustatyta žodinio bylos nagrinėjimo data arba nepriimtas Teisingumo Teismo sprendimas.

5.2.5. Teismo bylos ir kiti ginčai

Ši kategorija susijusi su šiuo metu ES pateiktais ieškiniais padengti nuostolius, kitais teisiniais ginčais ir numatytais teisinėmis išlaidomis. Reikėtų pažymėti, kad ieškinyje dėl žalos atlyginimo pagal EB sutarties 288 straipsnį pareiškėjas turi įrodyti, kad institucija padarė pakankamai sunkų teisinės normos, kuria asmenims suteikiamos teisės, pažeidimą, kad ieškovas patyrė realią žalą ir kad yra tiesioginis priežastinis ryšys tarp neteisėto veiksmo ir žalos.

5.3. KITA SVARBI INFORMACIJA

5.3.1. Į apskaitą dar neįtraukti neįvykdyti įsipareigojimai

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Į apskaitą dar neįtraukti neįvykdyti įsipareigojimai	178 382	175 853

Minėta suma yra neįvykdytas biudžetinis įsipareigojimas, atėmus susijusias sumas, kurios 2013 m. finansinės veiklos ataskaitoje buvo įtrauktos į išlaidas. Neįvykdytas biudžetinis įsipareigojimas yra suma, kurią sudaro nepanaudotų įsipareigojimų, pagal kuriuos dar neatlikti mokėjimai ir (arba) panaikinimai, suma. Tai įprasta daugiamečių programų pasekmė. 2013 m. gruodžio 31 d. neįvykdytų biudžetinių įsipareigojimų suma iš viso buvo 222 410 mln. EUR (2012 m. – 217 810 mln. EUR).

5.3.2. Svarbūs teisiniai įsipareigojimai

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Struktūriniai veiksmai	150	71 775
Protokolas su Viduržemio jūros baseino šalimis	264	264
Žuvininkystės susitarimai	79	173
„Galileo“	0	143
Pasaulinė aplinkos ir saugumo stebėsenos sistema (GMES)	0	233
Transeuropiniai transporto tinklai (TEN-T)	850	1 331
Kiti sutartiniai įsipareigojimai	3 516	3 884
Iš viso	4 858	77 803

Šie įsipareigojimai atsirado dėl to, kad ES prisiėmė ilgalaikius teisinius įsipareigojimus dėl sumų, kurios dar nepadengtos biudžetinėmis įsipareigojimų asignavimais. Jie gali būti susiję su daugiamečiomis programomis, tokiomis kaip struktūrinių veiksnių programos, arba sumomis, kurias ES yra įsipareigojusi sumokėti ateityje pagal balanso sudarymo dieną galiojančias administracines sutartis (t. y. susijusias su apsaugos, valymo ir kitų panašių paslaugų teikimu, taip pat sutartinius įsipareigojimus, susijusias su konkrečiais projektais, pavyzdžiui, statybos darbais).

Struktūriniai veiksmai

Toliau pateikiamoje lentelėje palyginti teisiniai įsipareigojimai, kurių atžvilgiu dar neprisimti biudžetiniai įsipareigojimai, ir didžiausi įsipareigojimai, susiję su 2007–2013 m. finansinėje programoje numatytais sumomis.

Būsiami įsipareigojimai yra nesumokėtos sumos, kurias Komisija tebėra įsipareigojusi sumokėti po 2013 m. gruodžio 31 d. Likusi nesumokėta 150 mln. EUR suma atitinka Taisomojo biudžeto 7/2013 struktūrinius fondus.

(mln. EUR)

	2007–2013 m. finansinė programa (A)	Prisiimti teisiniai įsipareigojimai (B)	Biudžeto įsipareigojimai (C)	Įsipareigojimų panaikinimas (D)	Teisiniai įsipareigojimai atėmus biudžetinius įsipareigojimus (= B – C + D)	Didžiausias įsipareigojimas (= A – C + D)	Būsiami įsipareigojimai (= A – C)
Struktūriniai fondai	348 151	347 767	348 001	264	30	414	150
Gamtos išteklių	100 558	100 353	100 558	205	0	205	0
Pasirengimo narystei pagalbos priemonė	11 110	10 856	11 110	259	6	259	0
Iš viso	459 818	458 976	459 668	728	36	878	150

Protokolai su Viduržemio jūros šalimis

Šie įsipareigojimai susiję su finansiniais protokolais su Viduržemio jūros baseino valstybėmis, nepriklausančiomis ES. Čia įrašyta suma yra visos sumos pasirašytuose protokoluose ir į sąskaitas įtrauktų biudžetinių įsipareigojimų sumos skirtumas. Šie protokolai yra tarptautinės sutartys, kurios negali būti nutrauktos, jeigu dėl to nesutaria abi šalys, nors jų nutraukimo procesas yra pradėtas.

Žuvininkystės susitarimai

Tai įsipareigojimai, priimti kartu su trečiosiomis šalimis dėl operacijų pagal tarptautinius žuvininkystės susitarimus.

„Galileo“

Šias sumas įsipareigota skirti programai „Galileo“ – pasaulinei navigacijos palydovinei sistemai kurti; žr. taip pat 2.2 pastabą.

GMES

Komisija su ESA 2008–2013 m. laikotarpiui sudarė sutartį dėl Pasaulinės aplinkos ir saugumo stebėsenos sistemos (GMES) kosmoso komponento įgyvendinimo. Visa orientacinė šiam laikotarpiui numatyta suma yra 728 mln. EUR.

TEN-T

Ši suma susijusi su 2007–2013 m. laikotarpio transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) dotacijomis. Programa taikoma projektams, kuriais siekiama paremti tiek infrastruktūros projektus, tiek mokslinių tyrimų ir inovacijų projektus, kuriais skatinama į naują transporto infrastruktūrą įtraukti naujas technologijas ir naujoviškus procesus. Visa orientacinė šiai programai numatyta suma yra 7,9 mlrd. EUR.

Su TEN-T susijusių teisinių įsipareigojimų sumažėjo dėl teisinių įsipareigojimų sumažėjimo po keitimo sprendimų ir kartu dėl biudžetinių įsipareigojimų padidėjimo.

Kiti sutartiniai įsipareigojimai

Čia įtrauktos sumos atitinka sumas, kurias įsipareigota sumokėti per sutarčių galiojimo laikotarpį. Didžiausios įtrauktos sumos – tai 2 035 mln. EUR suma Branduolių sintezės energetikos vystymo agentūrai, skirta ITER projektui įgyvendinti, ir 831 mln. EUR Europos Parlamento statybos sutartims.

6. ES BIUDŽETO APSAUGA

6.1. FINANSINĖS PATAISOS IR LĖŠŲ SUSIGRAŽINIMAS 2013 M.

6.1.1. *Finansinės pataisos ir lėšų susigrąžinimas, patvirtinti arba dėl kurių nuspręsta 2013 m.*

(mln. EUR)

	Finansinės pataisos	Susigrąžintos sumos	2013 m. iš viso	2012 m. iš viso
Žemės ūkis:				
EŽŪGF	843	227	1 070	638
Kaimo plėtra	247	139	386	221
Sanglaudos politika:				
ERPF	337	1	338	958
Sanglaudos fondas	220	—	220	203
ESF	834	40	874	425
ŽOFP/EŽF	10	24	34	2
EŽŪOGF Orientavimo skyrius	1	2	3	34
Kita	—	16	16	19
Vidaus politikos sritys	3	393	396	253
Išorės politikos sritys	nėra duomenų	93	93	107
Administravimas	nėra duomenų	6	6	7
Dėl kurių nuspręsta/kurie patvirtinti 2013 m., iš viso	2 495	941	3 436	
<i>Dėl kurių nuspręsta/kurie patvirtinti 2012 m., iš viso</i>	<i>2 172</i>	<i>695</i>		<i>2 867</i>

Bendra finansinių pataisų ir susigrąžintų lėšų suma, kuri buvo patvirtinta arba dėl kurių nuspręsta 2013 m., išaugo 20 %, palyginus su 2012 m. (finansinės pataisos padidėjo 15 %, o susigrąžintos sumos – 35 %). Iš 1 402 mln. EUR sumos, skirtos Sanglaudos politikai, 514 mln. EUR susiję su 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu, 714 mln. EUR – su 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu, o likusi 174 mln. EUR suma – su 1994–1999 m. programavimo laikotarpiu.

6.1.2. *2013 m. atliktos finansinės pataisos ir susigrąžintos lėšos*

(mln. EUR)

	Finansinės pataisos	Susigrąžintos sumos	2013 m. iš viso	2012 m. iš viso
Žemės ūkis:				
EŽŪGF	481	155	636	771
Kaimo plėtra	230	129	359	225
Sanglaudos politika:				
ERPF	622	—	622	2 416
Sanglaudos fondas	277	—	277	207
ESF	842	40	882	430
ŽOFP/EŽF	4	23	28	1
EŽŪOGF Orientavimo skyrius	14	2	16	20

(mln. EUR)

	Finansinės pataisos	Susigrąžintos sumos	2013 m. iš viso	2012 m. iš viso
<i>Kita</i>	—	16	16	11
Vidaus politikos sritys	3	398	401	230
Išorės politikos sritys	nėra duomenų	93	93	99
Administravimas	nėra duomenų	6	6	9
Iš viso atlikta 2013 m.	2 472	862	3 334	
<i>Iš viso atlikta 2012 m.</i>	3 742	678		4 419

Visa 2013 m. atliktų finansinių pataisų ir susigrąžintų lėšų suma sumažėjo 25 %, palyginti su 2012 m. 2013 m. susigrąžintų lėšų padidėjimą 27 % kompensavo 2013 m. atliktų finansinių pataisų sumažėjimas 34 %. Ši sumažėjimą lėmė svarbi byla, susijusi su 1,8 mlrd. EUR finansinės pataisos, susijusios su 2000–2006 m. Sanglaudos programomis Ispanijoje (tai sudaro 49 % visos 2012 m. atliktų finansinių pataisų sumos), atlikimu ir pripažinimu 2012 m. Iš 1 759 mln. EUR sumos, skirtos Sanglaudos politikai, 693 mln. EUR susiję su 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu, 889 mln. EUR – su 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu, o likusi 177 mln. EUR suma – su 1994–1999 m. programavimo laikotarpiu.

Žemės ūkis ir kaimo plėtra:

Finansinės pataisos, kurios yra patvirtintos arba dėl kurių nuspręsta, daugiausia susijusios su sprendimais dėl atitikties ir patvirtinimo, priimtais po Komisijos atliktų patikrinimų. Dėl valstybių narių dalimis vykdomų mokėjimų faktiškai panaudota suma skiriasi nuo sprendime nurodytos sumos.

Sanglaudos politika:

ERPF ir Sanglaudos fondas

- *2007–2013 m. programavimo laikotarpis.* Finansinės pataisos sumažėjo dėl griežtos Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato priežiūros bei mokėjimų nutraukimo politikos ir didėjančio įgyvendintų veiksmų planų skaičiaus, kurį lėmė mokėjimų nutraukimas arba prieš mokėjimų sustabdymą siunčiami raštai. Finansinės pataisos, kurios buvo patvirtintos arba dėl kurių nuspręsta 2013 m., susijusios su 17 valstybių narių ir visų pirma Čekijos Respublika (128 mln. EUR), Vengrija (139 mln. EUR), Slovakija (56 mln. EUR) ir Italija (49 mln. EUR). Jas pirmiausia lėmė didelės fiksuoto dydžio sumos pataisos, atliktos dėl trūkumų įgyvendinant viešųjų pirkimų procedūras. 2013 m. atliktos finansinės pataisos daugiausia susijusios su Vengrija (140 mln. EUR), Graikija (86 mln. EUR) ir Slovakija (66 mln. EUR).
- *2000–2006 m. programavimo laikotarpis* 81 % finansinių pataisų, kurios buvo patvirtintos arba dėl kurių nuspręsta 2013 m., buvo nustatytos Italijai (114 mln. EUR) ir Ispanijai (96 mln. EUR), nes jas lėmė programų užbaigimas ir išlaidų, kurios pripažintos netinkamomis finansuoti, atmetimas. Italijos atveju pagrindinė finansinių pataisų užbaigimo metu priežastis yra neužbaigti projektai, pasibaigus jų tinkamumo finansuoti galiojimo laikotarpiui ir todėl nustojus jiems teikti ES finansavimą. Italija ir Ispanija yra valstybės narės, kuriose 2013 m. atliktų finansinių pataisų sumos didžiausios (atitinkamai 118 mln. EUR ir 177 mln. EUR).

ESF

- *2007–2013 m. programavimo laikotarpis.* 2013 m. didelė (219 mln. EUR) finansinė pataisa buvo patvirtinta (dėl jos buvo nuspręsta) ir atlikta Rumunijos atveju. Kitos finansinės pataisos, kurios buvo patvirtintos arba dėl kurių nuspręsta 2013 m., nustatytos Ispanijai (45 mln. EUR) ir Jungtinei Karalystei (25 mln. EUR) dėl Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato, kaip priežiūros vykdytojo, vaidmens. Pagrindinės 2013 m. atliktos finansinės pataisos buvo nustatytos Ispanijai (44 mln. EUR) ir Čekijos Respublikai (41 mln. EUR). Visa suma rodo finansines pataisas, atliktas per visą programų gyvavimo laikotarpį. Pataisos buvo atliktos išskaičiuojant iš valstybių narių pateiktų tarpinių mokėjimo reikalavimų.

- 2000–2006 m. programavimo laikotarpis. Pagrindinės finansinės pataisos, kurios buvo patvirtintos arba dėl kurių nuspręsta ir atliktos 2013 m., nustatytos Ispanija (260 mln. EUR), Italijai (103 mln. EUR) ir Nyderlandams (44 mln. EUR). Visa suma rodo finansines pataisas, atliktas programų užbaigimo metu. Visos finansinės pataisos, kurios laikomos atliktomis, buvo atliktos išskaičiuojant iš užbaigimo procedūros metu valstybių narių pateiktų galutinių išlaidų ataskaitų .
- 1994–1999 m. programavimo laikotarpis. Komisijos sprendimu nustatytų finansinių pataisų, dėl kurių priimtas sprendimas ir kurios laikomos atliktomis užbaigimo metu, 153 mln. EUR suma susijusi su dviem senomis Ispanijos programomis.

6.1.3. Suvestiniai finansinių pataisų duomenys ir susigrąžintos sumos

Toliau pateikta informacija rodo suvestines finansines pataisas pagal programavimo laikotarpį:

(mln. EUR)

Finansinės pataisos	Programavimo laikotarpis			EŽŪGF sprendimų suvestinė nuo 1999 m.	Iš viso atlikta finansinių pataisų 2013 m. pabaigoje	Atlikta/priimtas sprendimas – patvirtinta	Neatliktos finansinės pataisos	Atliktos finansinės pataisos 2012 m. pabaigoje
	1994–1999 m. laikotarpis	2000–2006 m. laikotarpis	2007–2013 m. laikotarpis					
Žemės ūkis:	—	111	294	8 229	8 633	89,61 %	1 001	7 902
EŽŪGF	—	—	—	8 229	8 229	89,95 %	920	7 728
Kaimo plėtra	—	111	294	nėra duomenų	404	83,16 %	82	174
Sanglaudos politika:	2 711	7 248	1 472	nėra duomenų	11 431	93,78 %	756	9 673
ERPF	1 788	4 905	474	nėra duomenų	7 166	93,76 %	477	6 544
Sanglaudos fondas	264	587	241	nėra duomenų	1 092	90,65 %	113	815
ESF	560	1 677	755	nėra duomenų	2 992	97,86 %	65	2 150
ŽOFP/EŽF	100	7	3	nėra duomenų	109	51,77 %	102	105
EŽŪOGF Orientavimo skyrius	0	71	—	nėra duomenų	72	100,0 %	0	58
Kita	—	—	—	nėra duomenų	4	100,0 %	0	2
Iš viso	2 711	7 358	1 766	8 229	20 068	91,94 %	1 758	17 577

Pirmiau pateiktoje lentelėje nurodyti keli atvejai, kai finansinės pataisos buvo užginčytos kai kurių valstybių narių (atsižvelgiant į ankstesnę patirtį, kai baigus nagrinėti tokias bylas Komisijai tik labai retais atvejais reikėjo grąžinti lėšas). Daugiau informacijos žr. 5.2.3 ir 5.2.4 pastabose.

Lentelėje pateiktos žemės ūkio finansinių pataisų sumos yra susijusios su atitiktis patvirtinimo sprendimais, o 6.1.2 pastaboje atskleistos sumos taip pat apima metinius finansinio patvirtinimo sprendimus.

EŽŪGF dalyje pateikta suvestinė panaudota 8 229 mln. EUR suma apima visas pataisas, atliktas nuo tada, kai 1999 m. buvo priimtas pirmas sprendimas.

Kaimo plėtros dalyje pateikta suvestinė 404 mln. EUR suma apima visas nuo 2007 m. atliktas pataisas.

Reikia pažymėti, kad kai kuriais atvejais EŽŪGF ir kaimo plėtros įgyvendinimo data buvo atidėta keleriems metams, o pagal kai kuriuos sprendimus lėšos grąžinamos mokant kasmet dalimis. Taip yra valstybių narių, kurioms teikiama finansinė pagalba remiantis 2010 m. birželio 7 d. pasirašytu Europos finansinio stabilumo fondo pagrindų susitarimu, atveju. Dėl to nuolat didėja suvestinių sumų, dėl kurių priimtas sprendimas, ir suvestinių panaudotų sumų neatitikimas.

Dėl Sanglaudos politikos:

ERPF ir Sanglaudos fondas 67 % visos suvestinės finansinių pataisų, laikomų atliktomis, sumos yra susijusi su 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu, kurio užbaigimas yra gerokai paankstintas, o didelės finansinės pataisos yra baigiamos atlikti. Taip pat esama pataisų, nustatytų 2007–2013 m. laikotarpiui, kurio programos tebevykdomos.

- 2007–2013 m. programavimo laikotarpis. 83 % suvestinių finansinių pataisų, laikomų atliktomis nuo programavimo laikotarpio pradžios, yra nustatytos šioms valstybėms narėms: Vengrijai (142,9 mln. EUR), Čekijos Respublikai (132,7 mln. EUR), Slovakijai (87,9 mln. EUR), Graikijai (86 mln. EUR), Lenkijai (84,6 mln. EUR) ir Ispanijai (62 mln. EUR). Tai rodo išaugusį Komisijos, kaip priežiūros institucijos, vaidmenį, taip pat valstybių narių lygmeniu vykdomus prevencinius veiksmus.
- 2000–2006 m. programavimo laikotarpis. Pranešta, kad iki šiol atlikta 5,5 mlrd. EUR finansinių pataisų – tai rodo, kad šio programavimo laikotarpio užbaigimas yra gerokai pažengęs, nes iki 2013 m. pabaigos telieka atlikti tik 384 mln. EUR vertės pataisų (mažiau nei 7 %).

ESF

- 2007–2013 m. programavimo laikotarpis. Įgyvendinimo lygis šiuo programavimo laikotarpiu yra 92 %. Valstybės narės, kurioms atliktos didžiausios finansinės pataisos, yra Rumunija (299 mln. EUR), Ispanija (150 mln. EUR) ir Lenkija (118 mln. EUR). Dar neatliktų pataisų sumos susijusios daugiausia su Jungtine Karalyste (24 mln. EUR), Airija (19 mln. EUR) ir Rumunija (13 mln. EUR).
- 2000–2006 m. programavimo laikotarpis. Visos finansinės pataisos, kurios laikomos patvirtintomis arba dėl kurių priimtas sprendimas, yra atliktos, išskyrus likutinę sumą, susijusią su Prancūzija ir Švedija (0,3 mln. EUR), ir tai reiškia, kad šiuo programavimo laikotarpiu įgyvendinimo lygis pasiekė 99,98 %. Pagrindinės valstybės narės, kurių atveju atliktos finansinės pataisos, yra Ispanija (734 mln. EUR), Italija (376 mln. EUR), Prancūzija (220 mln. EUR) ir Jungtinė karalystė (163 mln. EUR).
- 1994–1999 m. programavimo laikotarpis. Visos pataisos, kurios laikomos patvirtintomis arba dėl kurių priimtas sprendimas, buvo atliktos. Pagrindinės susijusios valstybės narės yra Ispanija (180 mln. EUR), Nyderlandai (160 mln. EUR) ir Italija (117 mln. EUR).

ŽOFP/EŽF

Įgyvendinimo lygis yra žemas dėl didelės 90 mln. EUR pataisos, taikomos Ispanijos programoms, susijusioms su 2000–2006 m. ŽOFP, kurių užbaigimo procesas vyksta šiuo metu. Valstybė narė pataisą priėmė, bet ją atliks tik užbaigimo metu.

Patikima suvestinė informacija apie susigrąžintas sumas pateikiama tik nuo 2008 m., kai į Komisijos apskaitos sistemą buvo įdiegta speciali funkcija, skirta susigrąžintoms sumoms geriau sekti ir apie jas pranešti. Toliau pateikiama informacija apie per metus susigrąžintų sumų pasiskirstymą:

Susigrąžintos sumos	Metai						Iš viso	Iš viso
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2013 m.-pabaigoje	2012 m. pabaigoje
Žemės ūkis:								
EŽŪGF	356	148	172	178	161	155	1 170	1 015
Kaimo plėtra	0	25	114	161	166	129	595	466
Sanglaudos politika	31	102	25	48	14	81	301	219
Vidaus politikos sritys	40	100	162	268	229	398	1 197	799
Išorės politikos sritys	32	81	136	77	99	93	518	425
Administravimas	0	9	5	2	9	6	31	25
Iš viso	459	464	614	734	678	862	3 811	2 949

(mln. EUR)

6.2. ES BIUDŽETO APSAUGA. SUVESTINĖ

Svarbus aspektas vykdant ES biudžetą yra poreikis užtikrinti tinkamą klaidų, pažeidimų ir sukčiavimo prevenciją, nustatymą ir ištaisymą. Šios pastabos tikslas – pateikti tiksliausių visų sumų, kurioms taikoma ES kontrolė ir priemonės, įvertį, siekiant realiais skaičiais, kaip ES biudžetas yra apsaugotas. Smulkesnę informaciją apie šiuos duomenis ir prevencinius bei korekcinius mechanizmus, numatytus galiojančiuose teisės aktuose, galima rasti Komisijos rengiamame ir kasmet rugsėjo mėnesį biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai ir Audito Rūmams siunčiamame komunikate – jis skelbiamas interneto svetainės „Europa“ Biudžeto generalinio direktorato puslapyje. Komunikate ne tik pateikiama daugiau informacijos apie šioje pastaboje pateikiamus duomenis (visų pirma finansinių pataisų pasiskirstymą pagal valstybes nares), bet ir papildomos informacijos (kaip antai, duomenys apie grynąsias finansines pataisas, kurios lemia ES biudžeto asignuotąsias įplaukas, ir valstybių narių vykdomų korekcinį veiksmų rezultatus).

6.2.1. *Finansinės pataisos*

Pagal pasidalijamojo valdymo principą valstybės narės yra pirmiausia atsakingos už lėšų gavėjų padarytų klaidų, pažeidimų ir sukčiavimo prevenciją, nustatymą ir šalinimą, o Komisija užtikrina bendrą priežiūrą. Komisija gali taikyti **finansines pataisas**, kai dėl valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemų rimtų trūkumų buvo arba gali būti padaryta atskirų arba sisteminių klaidų, pažeidimų ar sukčiavimų.. Finansinės pataisos atliekamos trimis pagrindiniais etapais:

- 1) **Rengiamos finansinės pataisos.**Šiuo etapu finansinės pataisos dar gali keistis, nes valstybės narės dar nėra jų oficialiai priėmusios, pavyzdžiui, tuo atveju, kai yra užbaigtas auditas, bet Komisija dar derina nuomonę su atitinkama valstybe nare. Apie jas pranešama pirmiau minėtame Komisijos komunikate.
- 2) **Finansinės pataisos, kurios patvirtintos/dėl kurių nuspręsta.** Šios sumos yra galutinės – tai reiškia, kad jas arba patvirtino atitinkama valstybė narė (t. y. joms pritarė), arba dėl jų priimtas Komisijos sprendimas. Jos pateikiamos 6.1.1 lentelėje.
- 3) **Atliktos finansinės pataisos.** Šios sumos – tai galutinis procedūros etapas, kai nustatyta netinkamų išlaidų situacija yra visiškai ištaisyta. Sektoriais grindžiamose reglamentavimo sistemose numatyti keli koregavimo mechanizmai. Šie duomenys pateikiami 6.1.2 ir 6.1.3 lentelėse.

6.2.2. *Susigrąžintos sumos*

Pagal tiesioginį valdymą ir laikantis Finansinio reglamento, leidimus suteikiantis pareigūnas parengia vykdomuosius raštus nepagrįstai išmokėtoms sumoms išieškoti. Sumos susigrąžinamos skolininkui (pvz., valstybei narei) atliekant tiesioginį banko pervedimą arba Komisijai atskaitant atitinkamą sumą iš kitų skolininkui mokėtinų sumų. Finansiniame reglamente numatytos papildomos procedūros, kuriomis užtikrinama, kad būtų surinktos sumos pagal pradelstus vykdomuosius raštus sumoms išieškoti, dėl kurių Komisijos apskaitos pareigūnas imasi specialių tolesnių veiksmų.

Pagal pasidalijamąjį valdymą ir laikantis Finansinio reglamento bei sektorių taisyklių, valstybės narės (o ne Komisija) yra visų pirma atsakingos už nepagrįstai išmokėtų sumų nustatymą ir išieškojimą iš gavėjų pagal nacionalines taisykles ir procedūras. EŽŪGF atveju iš lėšų gavėjų susigrąžinamos sumos įskaitomos Komisijai, atėmus vidutiniškai 20 %, kuriuos pasilieka valstybės narės, ir įtraukiamos į apskaitą kaip įplaukos. EŽŪFKP ir Sanglaudos politikos atveju susigrąžintina suma išskaitoma iš kito mokėjimo prašymo, prieš jį išsiunčiant Komisijos tarnyboms, sumos, todėl atitinkama suma gali būti pakartotinai panaudota programai. Jeigu valstybė narė nesiima susigrąžinti lėšų arba tai daro nekrupščiai, Komisija gali nuspręsti įsikišti ir nustatyti atitinkamai valstybei narei finansinę pataisą.

6.2.3. *Komisijos prevenciniai mechanizmai*

Be minėtų taisomųjų mechanizmų, ES biudžetui apsaugoti Komisija naudoja įvairius prevencinius mechanizmus. Pagal tiesioginį valdymą, prevenciniai veiksmai apima atsakingų tarnybų atliekamus patikrinimus, skirtus nustatyti, ar išlaidos, kurias lėšų gavėjai prašo kompensuoti, atitinka reikalavimus. Šie *ex ante* patikrinimai yra įtraukti į programų valdymo procesus ir nėra skirti padengiamų išlaidų teisėtumui ir tvarkingumui užtikrinti. Komisijos tarnybos taip pat gali pateikti rekomendacijas, visų pirma sutartiniais klausimais, siekdamos užtikrinti patikimą ir veiksmingą finansavimo valdymą, taigi ir mažesnę pažeidimų riziką.

Pagal pasidalijamąjį išlaidų (t. y. žemės ūkio ir sanglaudos politikos išlaidų) valdymą valstybės narės per visą išlaidų ciklą pirmiausia privalo užtikrinti, kad iš ES biudžeto apmokėtos išlaidos būtų teisėtos ir tvarkingos. Prevenciniai mechanizmai taip pat egzistuoja Komisijos lygmeniu: ji atlieka priežiūros įstaigos vaidmenį. Sanglaudos išlaidų atžvilgiu Komisija gali:

— 2007–2013 m. programų atveju **nutraukti** mokėjimo terminą ne ilgesniam kaip 6 mėn. laikotarpiui, jeigu:

- a) yra įrodymų, kad esama didelių atitinkamos valstybės narės valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų; arba
- b) Komisijos tarnybos turi atlikti papildomus patikrinimus, kai pateikiama informacija, kad patvirtintoje išlaidų ataskaitoje nurodytos išlaidos yra susijusios su dideliu pažeidimu, kuris nebuvo ištaisytas.

— įgyvendinant 2007–2013 m. programas **sustabdyti** visą arba dalį tarpinio mokėjimo valstybei narei, jeigu:

- a) yra įrodymų, kad esama didelių programos valdymo ir kontrolės sistemos trūkumų ir valstybė narė nesiėmė reikiamų taisomųjų priemonių; arba
- b) patvirtintoje išlaidų ataskaitoje nurodytos išlaidos yra susijusios su dideliu pažeidimu, kuris nebuvo ištaisytas; arba
- c) valstybė narė smarkiai pažeidė savo valdymo ir kontrolės įsipareigojimus.

Jeigu valstybė narė nesiima reikiamų priemonių, Komisija gali nuspręsti nustatyti finansinę pataisą.

Laikinas nutraukimas

(mln. EUR)

Fondas	2007–2013 m. programavimo laikotarpis							
	Iš viso neišspręstų atvejų 2012 12 31		Nauji atvejai 2013 m.		2013 m. išspręsti atvejai		Iš viso neišspręstų atvejų 2013 12 31	
	Atvejų skaičius	Suma	Atvejų skaičius	Suma	Atvejų skaičius	Suma	Atvejų skaičius	Suma
ERPF ir Sanglaudos fondas	38	1 638	220	4 242	157	4 272	101	1 608
ESF	15	181	25	349	20	258	20	272
EŽF	30	108	20	339	40	350	10	97
Iš viso	83	1 927	265	4 930	217	4 880	131	1 977

Sustabdymas

Dėl EŽŪGFir **Sanglaudos fondo** ir 2012 m. pabaigoje vis dar galiojusių 2 sprendimų dėl sustabdymo 2013 m. buvo priimtas sprendimas panaikinti sustabdymą Vokietijai. Tačiau 2013 m. pabaigoje tebegaliojo Italijai skirtas sprendimas dėl sustabdymo. 2013 m. buvo priimti 4 nauji sprendimai dėl sustabdymo: 3 skirti Ispanijai; jie tebegaliojo metų pabaigoje; vienas skirtas Estijai, jis buvo panaikintas iki metų pabaigos. Reikėtų pažymėti, kad 2014 m. sausio mėn. buvo priimti 2 nauji sprendimai dėl sustabdymo, abu susiję su Ispanijoje įgyvendinamomis programomis.

Dėl ESF: 2 sprendimai dėl sustabdymo, priimti 2012 m., vis dar galiojo 2012 m. pabaigoje. 2013 m. buvo panaikintas sustabdymas Čekijos Respublikai, tačiau Slovakijai liko galioti 2013 m. 2013 m. buvo priimta 11 naujų sprendimų dėl sustabdymo. Visi, išskyrus vieną (Vokietijai), tebegaliojo metų pabaigoje (Belgijai, Čekijos Respublikai, Ispanijai, Prancūzijai, Italijai, Slovakijai ir Jungtinei Karalystei). Vienas 2011 m. priimtas sprendimas dėl sustabdymo tebegaliojo metų pabaigoje (Prancūzijai).

2013 m. nebuvo priimta sprendimų dėl mokėjimų sustabdymo iš EŽF.

6.3. NEPANAUDOTŲ IŠANKSTINIO FINANSAVIMO SUMŲ SUSIGRAŽINIMAS

(mln. EUR)

	2013 m.	2012 m.
Žemės ūkis:		
EŽŪGF	0	0
Kaimo plėtra	0	0
Sanglaudos politika:		
ERPF	68	38
Sanglaudos fondas	4	5
ESF	53	214
ŽOFP/EŽF	7	0
EŽŪOGF Orientavimo skyrius	3	5
Vidaus politikos sritys	208	207
Išorės politikos sritys	91	104
Administravimas	1	2
Iš viso susigrąžinta	435	575

Skaičiuojant išankstinio finansavimo sumas, įtrauktas 2.6 ir 2.10 pastabose, pirmiau pateiktos sumos buvo atimtos. Nepanaudotų išankstinio finansavimo sumų susigrąžinimo nereikia painioti su susigrąžintomis netvarkingomis išlaidomis. Komisijos tarnyboms nustačius susigrąžintinas išmokėtas išankstinio finansavimo sumas ir jas susigrąžinus, šios sumos įtraukiamos į įprastų finansinių pataisų ar susigrąžintų lėšų sumas.

7. FINANSINĖS PARAMOS PRIEMONĖS

Šia pastaba siekiama visapusiškai apžvelgti šiuo metu taikomas finansinės paramos priemones ES ir joje pateikiama daugiau informacijos, susijusios su 2 pastaboje pateikta informacija. Šios pastabos pirmoje dalyje (7.1) pateikta informacija yra susijusi su Komisijos valdoma ES skolinimosi ir skolinimo veikla. Antroje šios pastabos dalyje (7.2) pateikta informacija apima tarvalstybinius finansinio stabilumo mechanizmus, nepatenkančius į ES sutarties taikymo sritį, todėl neturinčius poveikio ES biudžetui.

7.1. KOMISIJOS VALDOMA SKOLINIMOSI IR SKOLINIMO VEIKLA

7.1.1. Skolinimosi ir skolinimo veikla. Apžvalga

Sumos balansine verte

(mln. EUR)

	MFP	Euratomas	MB	EFPS	Likviduojama EAPB	Iš viso 2013 12 31	Iš viso 2012 12 31
Paskolos (2.4.2 pastaba)	569	387	11 623	44 468	211	57 258	57 294

(mln. EUR)

	MFP	Euratomas	MB	EFPSP	Likviduoja- ma EAPB	Iš viso 2013 12 31	Iš viso 2012 12 31
Paimtos paskolos (2.14 pastaba)	569	387	11 623	44 468	190	57 237	57 267

Pirmiau nurodytos sumos balansine verte, o toliau lentelėse pateikiamos nominaliaja verte.

ES sutartimi ES suteikiami įgaliojimai vykdyti skolinimosi operacijas, kad būtų galima mobilizuoti specialiams įgaliojimams vykdyti reikiamus finansinius išteklius. Komisija, veikdama ES vardu, dabar vykdo tris pagrindines programas – MFP, mokėjimų balanso pagalbos ir EFSM – pagal kurias ji gali skirti paskolas ir jas finansuoti, kapitalo rinkose išleisdama skolos priemones arba su finansų įstaigomis:

Pažymėtini pagrindiniai šių trijų priemonių ypatumai:

- ES skolinimasis yra nebiudžetinė operacija. Kapitalas, reikalingas ES skolinimui pagal minėtas programas finansuoti, yra gaunamas kapitalo rinkose arba iš finansų įstaigų. ES negali skolintis tam, kad padengtų įprastas biudžeto išlaidas arba biudžeto deficitą.
- Pasiskolintų lėšų suma svyruoja nuo privačių iki 500 mln. EUR investicijų iki didelių obligacijų emisijų (ne mažiau kaip 1 mlrd. EUR).
- Taip gautas kapitalas šaliai gavėjai skolinamas vadovaujantis kompensaciniu principu, t. y. nustatoma ta pati atkarpa, terminas ir suma. Nepaisant kompensacinės metodikos, finansinių priemonių skolos aptarnavimas yra teisinis ES įsipareigojimas, kuriuo užtikrinama, kad visi obligacijų mokėjimai būtų atlikti laiku sumokant visą sumą. Todėl iš lėšų gavėjų pagal MB reikalaujama deponuoti kompensuojamas lėšas 7 dienas prieš terminą, o iš lėšų gavėjų pagal EFSM – 14 dienų prieš terminą, taigi, Komisijai lieka pakankamai laiko, kad bet kokiomis aplinkybėmis užtikrintų mokėjimą laiku.
- Tarybos ir Komisijos sprendimuose dėl kiekvienos šalies programos nustatoma bendra suteikta suma, (didžiausias) išmokos dalių skaičius ir ilgiausias (vidutinis) paskolos paketo terminas. Vėliau Komisija ir šalis gavėja susitaria dėl paskolos (finansavimo) parametrų, įskaitant išmokos dalis ir jų išmokėjimą. Be to, visos, išskyrus pirmąją, paskolos dalys priklauso nuo griežtų sąlygų laikymosi pagal sutartas sąlygas, kurios panašios į nustatomas TVF paramos sąlygas, teikiant bendrą ES ir TVF finansinę paramą, ir tai yra dar vienas veiksnys, turintis poveikio finansavimo laikui.
- Tai reiškia, kad emisijos laiko parinkimas ir išpirkimo terminai priklauso nuo susijusios ES skolinimo veiklos.
- Finansavimas išimtinai vykdomas eurais, o išpirkimo terminai svyruoja nuo 3 iki 30 metų.
- ES skolinimasis yra tiesioginiai ir besąlygiški ES įsipareigojimai ir juos garantuoja 28 valstybės narės. Trečiųjų šalių paskoloms finansuoti pasiskolintos lėšos draudžiamos Išorės veiksmų garantijų fondo (žr. 2.4 pastabą).
- Jeigu valstybė narė gavėja nevykdytų savo įsipareigojimų, skola būtų aptarnaujama, jeigu įmanoma, iš turimo Komisijos išdo likučio. Jeigu tai būtų neįmanoma, Komisija reikiamas lėšas surinktų iš valstybių narių. ES valstybės narės teisiskai pagal ES nuosavų išteklių teisės aktus (Reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 12 straipsnį) įpareigojamos pateikti pakankamai lėšų ES įsipareigojimams vykdyti. Todėl investuotojams tenka tik ES, o ne finansuojamų paskolų gavėjo kredito rizika.
- Kompensaciniu perskolinimu užtikrinama, kad ES biudžete nebūtų prisiimta jokios palūkanų normos arba užsienio valiutos kurso rizikos.

Be to, **Euratomas**, būdamas Komisijos atstovaujama juridiniu asmeniu, skolina lėšas tiek valstybių narių, tiek ES nepriklausančių valstybių projektams, susijusiems su energijos įrenginiais, finansuoti. Galiausiai, restruktūrizavus įsipareigojimų nevykdančio skolininko skolas, likviduojama Europos anglių ir plieno bendrija (**EAPB**) 2002 ir 2007 m. įsigijo iš EIB paprastųjų vekselių (turinčių AAA reitingą). Balanso dieną šių paprastųjų vekselių buhalterinė vertė siekė 212 mln. EUR.

Toliau pateikiama išsamesnė informacija apie kiekvieną iš šių priemonių. Toliau nurodytos faktinės palūkanų normos (pateikiamos kaip palūkanų normų intervalas).

Paskolos	2013 12 31	2012 12 31
Makrofinansinė pagalba (MFP)	0,27 %–4,54 %	0,298 %–4,54 %
Euratomas	0,34 %–5,76 %	0,431 %–5,76 %
Mokėjimų balanso priemonė (MBP)	2,375 %–3,625 %	2,375 %–3,625 %
Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonė (EFPSP)	2,375 %–3,750 %	2,375 %–3,750 %
Likviduojama EAPB	5,2354 %–5,8103 %	5,2354 %–5,8103 %

Pasiskolintos lėšos	2013 12 31	2012 12 31
Makrofinansinė pagalba (MFP)	0,27 %–4,54 %	0,298 %–4,54 %
Euratomas	0,291 %–5,6775 %	0,351 %–5,6775 %
Mokėjimų balanso priemonė (MBP)	2,375 %–3,625 %	2,375 %–3,625 %
Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonė (EFPSP)	2,375 %–3,750 %	2,375 %–3,750 %
Likviduojama EAPB	6,92 %–9,78 %	6,92 %–9,78 %

7.1.2. Mokėjimų balansas

Taikant mokėjimų balanso priemonę – politika grindžiamą finansinę priemonę – ES valstybėms narėms teikiama vidutinės trukmės finansinė pagalba. Naudojant šią priemonę galima suteikti paskolas valstybėms narėms, kurios susiduria su mokėjimų balanso arba kapitalo judėjimo sunkumais arba kurioms kyla didelė tokių sunkumų grėsmė. Ši priemonė gali būti taikoma tik euro neįsivedusioms valstybėms narėms. Mokėjimų balanso pagalba Latvijai buvo skirta prieš euro įvedimą 2014 m. sausio 1 d. Didžiausia pagal šią priemonę suteiktų paskolų suma negali viršyti 50 mlrd. EUR. Pasiskolintos lėšos šioms mokėjimų balanso paskoloms garantuojamos ES biudžeto lėšomis – taigi, 2013 m. gruodžio 31 d. biudžetui tenkanti didžiausia įmanoma dėl šių paskolų susidariusi rizika – 11 623 mln. EUR (11,4 mlrd. EUR nesiekianti suma – nominaliųjų verte).

MB Nominaliųjų verte

(mln. EUR)

	Vengrija	Latvija	Rumunija	Iš viso
Iš viso suteikta paskolų	6 500	3 100	8 400	18 000
Išmokėta 2012 12 31	5 500	2 900	5 000	13 400
Išmokėta 2013 m.	0	0	0	0
Išmokėtos paskolos 2013 12 31	5 500	2 900	5 000	13 400
Grąžintos paskolos 2013 12 31	(2 000)	0	0	(2 000)
Negrąžinta suma 2013 12 31	3 500	2 900	5 000	11 400
Nepanaudotos sumos 2013 12 31	0	0	0	0

7.1.3 pastabos pabaigoje pateikiama lentelė, kurioje parodomas šių paskolų grąžinimo tvarkaraštis.

Nuo 2008 m. lapkričio mėn. iki 2013 m. pabaigos Vengrijai, Latvijai ir Rumunijai buvo suteikta 18 mlrd. EUR vertės finansinės pagalbos, iš jų 13,4 mlrd. EUR iki 2013 m. pabaigos jau buvo išmokėta. Reikėtų pažymėti, kad MB paramos programa Vengrijai nustojo galioti 2010 m. lapkričio mėn. (nepanaudota 1 mlrd. EUR), o pirmoji 2 mlrd. EUR dalis gražinta, kaip numatyta tvarkaraštyje – 2011 m. gruodžio mėn. MB paramos programa Latvijai nustojo galioti 2012 m. sausio mėn. (nepanaudota 200 mln. EUR), o pirmoji 1 mlrd. EUR dalis gražinta, kaip numatyta tvarkaraštyje – 2014 m. balandžio mėn. Rumunijai skirta MB pirmos pagalbos programa baigėsi 2012 m. gegužės mėn., išmokėjus visą skirtą sumą – 5 mln. EUR. Kadangi įvairių mokėjimų balanso programų galiojimas baigėsi, lentelėje nėra pateikta jokių nepanaudotų sumų.

2011 m. vasario mėn. Rumunija paprašė taikyti tolesnę prevencinės finansinės pagalbos programą pagal MB priemonę, kad vėl paskatintų šalies ekonomikos augimą. 2011 m. gegužės 12 d. Taryba nusprendė suteikti Rumunijai ne daugiau kaip 1,4 mlrd. EUR ES MB prevencinę pagalbą (Tarybos sprendimas 2011/288/ES⁽¹⁾), tačiau jos galiojimas baigėsi 2013 m. kovo pabaigoje ja nepasinaudojus. Gavusi antrą Rumunijos prašymą suteikti prevencinę pagalbą, 2013 m. spalio 22 d. Taryba nusprendė (Tarybos sprendimas 2013/531/EU⁽²⁾) skirti naują iki 2 mlrd. EUR dydžio ES MB prevencinę pagalbą, kuria bus galima pasinaudoti iki 2015 m. rugsėjo 30 d. Jei kada nors būtų paprašyta ja pasinaudoti, ši finansinė pagalba būtų suteikta kaip paskola, kurios didžiausias vidutinis terminas būtų aštuoneri metai.

7.1.3. Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonė

EFSM Nominaliųjų verte

(mln. EUR)

	Airija	Portugalija	Iš viso
Iš viso suteikta paskolų	22 500	26 000	48 500
Išmokėta 2012 12 31	21 700	22 100	43 800
Išmokėta 2013 m.	0	0	0
Išmokėtos paskolos 2013 12 31	21 700	22 100	43 800
Grąžintos paskolos 2013 12 31	0	0	0
Negrąžintos paskolos 2013 12 31	21 700	22 100	43 800
Nepanaudotos sumos 2013 12 31	800	3 900	4 700

Pastabos pabaigoje pateikiama lentelė, kurioje parodomas šių paskolų grąžinimo tvarkaraštis.

2010 m. gegužės 11 d. Taryba patvirtino EFSM, skirtą finansiniam Europos stabilumui išsaugoti (Tarybos reglamentas (ES) Nr. 407/2010⁽³⁾). SESV 122 straipsnio 2 dalimi grindžiamu mechanizmu suteikiama galimybė skirti finansinę pagalbą valstybei narei, patiriančiai sunkumų arba susiduriančiai su didelių sunkumų grėsme dėl jos nekontroliuojamų išimtinių aplinkybių. Parama gali būti skiriama paskolos arba kredito linijos pavidalu. Komisija ES vardu skolinasi lėšas kapitalo rinkose arba finansų įstaigose ir skolina šias lėšas pagalbą gaunantčiai valstybei narei. Dėl kiekvienos pagal EFSM paskolą gaunančios šalies kiekvieną ketvirtį prieš išmokant paskolos dalį atliekamas su paskola susietų politikos sąlygų laikymosi vertinimas.

2010 m. gegužės 9 d. ECOFIN tarybos išvadose nustatyta 60 mlrd. EUR bendra priemonės viršutinė riba, tačiau teisinės ribos yra numatytos Reglamento (ES) Nr. 407/2010 2 straipsnio 2 dalyje, pagal kurią paskolų arba kredito linijų mokėtina suma neviršija galimos maržos pagal nustatytą nuosavų išteklių viršutinę ribą. Pasiskolintos lėšos paskoloms, išmokamoms pagal EFSM, garantuojamos ES biudžeto lėšomis, taigi, 2013 m. gruodžio 31 d. biudžetui tenkanti maksimali įmanoma dėl šių paskolų susidariusi rizika – 44 469 mln. EUR (43,8 mlrd. EUR viršijanti suma – nominaliųjų verte). Kadangi pasiskolintos lėšos pagal EFSM garantuojamos ES biudžeto lėšomis, Europos Parlamentas tikrina Komisijos veiksmus, susijusius su EFSM veikimu, ir vykdo biudžeto bei biudžeto įvykdymo procedūrą.

⁽¹⁾ OL L 132, 2011 5 19, p. 15.

⁽²⁾ OL L 286, 2013 10 29, p. 1.

⁽³⁾ OL L 118, 2010 5 12, p. 1.

2010 m. gruodžio mėn. įgyvendinimo sprendimu Taryba nusprendė suteikti maksimalią 22,5 mlrd. EUR paskolą Airijai, o 2011 m. gegužės mėn. – maksimalią 26 mlrd. EUR paskolą Portugalijai. Pradiniuose įgyvendinimo sprendimuose nustatyta palūkanų marža panaši į TVF paramai taikomas palūkanų sąlygas. 2011 m. spalio 11 d. priėmusi Tarybos įgyvendinimo sprendimus 2011/682/ES⁽¹⁾ ir 2011/683/ES⁽²⁾, Taryba atgaline data sumažino palūkanų maržą ir pratęsė maksimalų vidutinį terminą nuo 7,5 metų iki 12,5 metų, o atskirų dalių terminą – iki 30 metų. Priėmusi įgyvendinimo sprendimus 2013/313/ES⁽³⁾ ir 2013/323/ES⁽⁴⁾ Taryba dar pratęsė vidutinį EFSM paskolų Airijai ir Portugalijai terminą 7 metais iki 19,5 metų. Šis pratęsimas užtikrina abiejų šalių sklandų skolos grąžinimo profilių ir sumažina jų refinansavimo poreikius įgyvendinus programas.

EFSM nebedalyvaus naujose finansavimo programose ir nesudarys naujų paskolų priemonės susitarimų, tačiau toliau dalyvaus finansuojant Portugalijoje ir Airijoje šiuo metu vykdomas programas (taip pat žr.7.2.2 pastabą). 2014 m. kovo 25 d. pagal EFSM buvo išmokėta 2,6 mlrd. EUR (0,8 mlrd. EUR Airijai ir 1,8 mlrd. EUR Portugalijai), o jų grąžinimo data – 2024 m. balandžio mėn.

Šioje lentelėje apžvelgiamas numatomas negrąžintų EFSM ir MB paskolų grąžinimo tvarkaraštis nominaliąja verte šių ataskaitų pasirašymo dieną:

(Mlrd. EUR)

Metai	MB				EFPSP			Iš viso
	Vengrija	Latvija	Rumunija	Iš viso	Airija	Portugalija	Iš viso	
2014	2	1		3			0	3
2015		1,2	1,5	2,7	5		5	7,7
2016	1,5			1,5		4,75	4,75	6,25
2017			1,15	1,15			0	1,15
2018			1,35	1,35	3,9	0,6	4,5	5,85
2019		0,5	1	1,5			0	1,5
2021				0	3	6,75	9,75	9,75
2022				0		2,7	2,7	2,7
2024				0	0,8	1,8	2,6	2,6
2025		0,2		0,2			0	0,2
2026				0	2	2	4	4
2027				0	1	2	3	3
2028				0	2,3		2,3	2,3
2032				0	3		3	3
2038				0		1,8	1,8	1,8
2042				0	1,5	1,5	3	3
Iš viso	3,5	2,9	5	11,4	22,5	23,9	46,4	57,8

7.1.4. MFP, EURATOMAS ir Likviduojama EAPB

MFP yra išskirtinė nesusietos ir netikslinės mokėjimų balanso ir (arba) biudžetinės paramos trečiosioms šalims partnerėms, kurios geografiniu požiūriu yra arti ES teritorijos, politikos finansinė priemonė. Paprastai ši parama teikiama vidutinės trukmės arba ilgalaikių paskolų arba dotacijų, arba tinkamo jų derinio pavidalu ir iš esmės papildoma pagal TVF remiamą koregavimo ir reformų programą suteiktą finansavimą. Šios paskolos garantuojamos Garantijų fondo (žr. 2.4 pastabą).

⁽¹⁾ OL L 269, 2011 10 14, p. 31.

⁽²⁾ OL L 269, 2011 10 14, p. 32.

⁽³⁾ OL L 173, 2013 6 26, p. 40.

⁽⁴⁾ OL L 175, 2013 6 27, p. 47.

Euratomas yra Komisijos atstovaujamas ES juridinis asmuo. Jis teikia paskolas valstybėms narėms siekiant finansuoti valstybių narių investicinius projektus, susijusius su pramonine elektros energijos gamyba atominėse elektrinėse ir su pramoniniais kuro ciklo įrenginiais. Jis taip pat teikia paskolas ES nepriklausančioms valstybėms siekiant pagerinti atominių elektrinių ir veikiančių arba statomų branduolinės energetikos ciklo įrenginių saugumą ir veiksmingumą. Šioms paskoloms iš trečiųjų šalių gautos 387 mln. EUR garantijos (2012 m. – 423 mln. EUR).

Likviduojama EAPB iš skolintų lėšų (212 mln. EUR) suteikia **EAPB paskolas** remiantis EAPB sutarties 54 ir 56 straipsniais bei tris EIB išleistas nekotiruojamų skolos vertybinių popierių emisijas, siekiant pakeisti įsipareigojimų nevykdantį skolininką. Šie skolos vertybiniai popieriai bus laikomi iki jų galutinio išpirkimo termino (2017 m. ir 2019 m.), siekiant padengti susijusių pasiskolintų sumų aptarnavimą. Balansinės vertės pokyčiai atitinka sukauptų palūkanų pokyčius, pridėjus išmokėtų priedų amortizaciją per metus ir sandorio sąnaudas jų atsiradimo metu, apskaičiuotas remiantis faktinės palūkanų normos metodu.

7.2. TARPVYRIAUSYBINIAI FINANSINIO STABILUMO MECHANIZMAI, NEPATENKANTYS Į ES SUTARTIES TAIKYMO SRITĮ

7.2.1. *Europos finansinio stabilumo fondas*

Europos finansinio stabilumo fondą (EFSF) sukūrė euro zonos valstybės narės, įgaliodamos jį saugoti finansinį stabilumą Europoje teikiant finansinę pagalbą euro zonos valstybėms narėms. EFSF yra Liuksemburge registruota komercinė bendrovė, kuri nuosavybės teise priklauso euro zonos valstybėms narėms ir nepatenka į ES sutarties taikymo sritį, taigi, nėra ES įstaiga ir yra visiškai atskirta nuo ES ataskaitų ir jo ataskaitos kartu nekonsoliduojamos. Šioms lėšoms ES biudžeto garantija nesuteikiama. Todėl jis ES ataskaitoms poveikio neturi, išskyrus galimas sankcijas toliau aprašytoms įplaukoms. Įsigaliojus ESM (žr. toliau), nuo 2013 m. liepos 1 d. EFSF naujų paskolų nebeteikė.

Komisija yra atsakinga už derybas dėl politikos sąlygų, susijusių su finansine parama, ir tų sąlygų laikymosi stebėseną. Parlamento ir Tarybos reglamentu Nr. 1173/2011⁽¹⁾ leidžiama imtis sankcijų skiriant baudas valstybėms narėms, kurių valiuta euro. Šios baudos (0,2 % valstybių narių praėjusių finansinių metų BVP) gali būti skiriamos, kai valstybė narė nesiėmė reikiamų veiksmų, kuriais būtų ištaisyta perviršinio deficito padėtis, arba jeigu manipuliavo statistika. Reglamente Nr. 1174/2011⁽²⁾ dėl makroekonominio disbalanso taip pat daroma nuoroda į 0,1 % BVP metinę baudą euro zonos valstybei narei tais atvejais, kai valstybė narė nesiėmė prašomų taisomųjų veiksmų arba kai pateikė nepakankamą taisomųjų veiksmų planą. Tarybos reglamentu Nr. 1177/2011⁽³⁾ atnaujintas Reglamentas (EB) Nr. 1467/97⁽⁴⁾ dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo. Šiuo atnaujintu reglamentu numatoma galimybė skirti baudas euro zonos valstybėms narėms (lygias 0,2 % BVP su kintamuoju komponentu). Pagal visus šiuos tris reglamentus visos Komisijos surinktos baudos perduodamos EFSF arba jo užduotis perimsiančiam mechanizmui. Baudos bus mokamos į ES biudžetą, o iš ten pervedamos į EFSF. Tai reikėtų, kad tokios sumos būtų įrašytos ir kaip biudžeto įplaukos, ir kaip išlaidos, taigi, bendram biudžeto vykdymo rezultatui poveikio neturėtų. Panašiai jos neturėtų poveikio ekonominės veiklos rezultatui, kaip pateikta ES finansinėse ataskaitose.

7.2.2. *Europos stabilumo mechanizmas*

2010 m. gruodžio 17 d. Europos Vadovų Taryba susitarė, kad euro zonos valstybėms narėms reikia sukurti nuolatinį stabilumo mechanizmą – Europos stabilumo mechanizmą (ESM) – tarpvyriausybę organizaciją, veikiančią pagal tarptautinę viešąją teisę ir nepatenkančią į ES sutarties taikymo sritį. 17 euro zonos valstybių narių pasirašė ESM sutartį 2012 m. vasario 2 d., o ji pradėjo veikti 2012 m. spalio mėn. ESM prisirišė EFSM ir EFSF vykdytas užduotis ir taip tapo vieninteliu ir nuolatiniu mechanizmu, skirtu euro zonos valstybių narių finansinės pagalbos prašymams tenkinti. Todėl EFSF ir EFSM naujose finansavimo programose daugiau nebedalyvaus ir naujos paskolos priemonės susitarimų nesudarinės. ESM sukūrimas neturi poveikio esamiems įsipareigojimams pagal EFSM arba EFSF. Taip pat reikėtų pažymėti, kad ES biudžetas ESM pasiskolintoms lėšoms garantijų nesuteiks. Kadangi šis mechanizmas turi juridinio asmens statusą ir jį tiesiogiai finansuoja euro zonos valstybės narės, jis nėra ES įstaiga ir neturi poveikio nei ES sąskaitoms, nei ES biudžetui, išskyrus galimas sankcijas toliau aprašytoms įplaukoms.

⁽¹⁾ OL L 306, 2011 11 23, p. 1.

⁽²⁾ OL L 306, 2011 11 23, p. 8.

⁽³⁾ OL L 306, 2011 11 23, p. 33.

⁽⁴⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 6.

Kaip minėta pirmiau, pagal reglamentus (ES) Nr. 1173/2011, (ES) Nr. 1174/2011 ir (ES) Nr. 1177/2011 surinktos baudos bus sumokėtos į ES biudžetą, o iš ten pervestos į ESM, kai tik EFSF nebeveiks. Be to, 25 valstybių narių (išskyrus JK ir Čekijos Respubliką) pasirašytoje Sutartyje dėl stabilumo, koordinavimo ir valdymo numatytos piniginės nuobaudos bet kuriai iš susitariančiųjų šalių, jeigu ta valstybė narė nesiėmė reikiamų priemonių deficito kriterijaus nesilaikymo problemai spręsti. Skiriamos nuobaudos (kurios negali viršyti 0,1 % BVP) bus mokamos ESM, jeigu jos bus skirtos euro zonos valstybėms narėms (taigi, nebus poveikio ES biudžeto vykdymo rezultatui, kaip EFSF atveju), arba į ES biudžetą euro zonai nepriklausančių valstybių narių atveju – žr. Sutarties 8 straipsnio 2 dalį. Pastaruoju atveju nuobaudos suma bus ES biudžeto įplaukos ir kaip įplaukos bus nurodyta jos ataskaitose.

8. FINANSINĖS RIZIKOS VALDYMAS

Toliau nurodyta ES finansinės rizikos valdymo informacija susijusi su:

- skolinimo ir skolinimosi veikla, kurią Komisija vykdo pasitelkusi šias priemones: EFSM, MB, MFP, Euratomo veiksmus ir likviduojamą EAPB,
- išdo operacijomis, kurias atlieka Komisija, kad įvykdytų ES biudžetą, įskaitant baudų surinkimą, ir
- Išorės veiksmų garantijų fondo veiksmams.

8.1. RIZIKOS RŪŠYS

Rinkos rizika yra rizika, kad dėl rinkos kainų pokyčių svyruos finansinės priemonės tikroji vertė arba pinigų srantai. Rinkos rizika apima ne tik nuostolių, bet ir pelno galimybę. Ją sudaro valiutos kurso rizika, palūkanų normos rizika ir kita kainų rizika (didelės kitos kainų rizikos ES nėra).

- (1) **Valiutos kurso rizika** yra rizika, kad ES operacijų arba investicijų vertę paveiks valiutos kurso pokyčiai. Ši rizika kyla dėl vienos valiutos kainos pokyčio kitos valiutos atžvilgiu.
- (2) **Palūkanų normos rizika** yra galimybė, kad pakilus palūkanų normai sumažės vertybinio popieriaus, visų pirma obligacijos, vertė. Apskritai didėjant palūkanų normai, fiksuotų palūkanų obligacijų kaina mažėja, ir atvirkščiai.

Kredito rizika yra nuostolio rizika, kylanti dėl skolininko arba paskolos gavėjo paskolos arba kito kredito nemokėjimo (pagrindinės sumos arba palūkanų arba abiejų) arba dėl sutartinių įsipareigojimų nevykdymo. Įsipareigojimų nevykdymo atvejai apima mokėjimo vėlavimą, paskolos gavėjo mokėjimų restruktūrizavimą ir bankrotą.

Likvidumo rizika – tai rizika, atsirandanti dėl sunkumų parduoti turtą, pavyzdžiui, tai yra rizika, kad konkretaus vertybinio popieriaus ar turto nebus galima greitai parduoti rinkoje, norint išvengti nuostolių ar siekiant įvykdyti įsipareigojimą.

8.2. RIZIKOS VALDYMO METODAI

Skolinimosi ir skolinimo veikla

Skolinimo ir skolinimosi operacijas, kaip ir susijusį išdo valdymą, ES vykdo pagal atitinkamus Tarybos sprendimus, jei taikytina, ir vidaus gaires. Parengti raštiški procedūrų vadovai, apimantys konkrečias sritis, kaip antai: pasiskolintos lėšos, paskolos ir išdo valdymas, kuriuos taiko atitinkami vykdomieji padaliniai. Paprastai veikla, kuria kompensuojami palūkanų normų pokyčiai ir užsienio valiutos kurso pokyčiai (apsidraudimo veikla), nevykdoma, kadangi skolinimo operacijos paprastai finansuojamos kompensacinėmis skolinimosi operacijomis, kurios nesukuria atvirų palūkanų normų arba valiutos pozicijų. Nuolatos tikrinama, ar naudojamosi kompensaciniu poveikiu.

Komisija administruoja likviduojamos EAPB įsipareigojimų likvidavimą ir jokių naujų paskolų ar atitinkamo finansavimo nenumatyta. Naujų lėšų EAPB skolinasi tik refinansavimo tikslu siekdama sumažinti fondo sąnaudas. Išdo operacijoms taikomi atsargaus valdymo principai, siekiant apriboti finansinę riziką.

Iždas

Komisijos išdo operacijų valdymo taisyklės ir principai išdėstyti Tarybos reglamente (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 (iš dalies pakeistame Tarybos reglamentais (EB, Euratomas) Nr. 2028/2004 ⁽¹⁾ ir (EB, Euratomas) 105/2009 ⁽²⁾) ir Finansų reglamente bei jo taikymo taisyklėse.

Remiantis pirmiau nurodytais reglamentais, taikomi šie pagrindiniai principai:

- Valstybės narės moka nuosavus išteklius į sąskaitas, šiuo tikslu Komisijos vardu atidarytas išde arba kiekvienos valstybės narės paskirtoje įstaigoje. Komisija gali naudotis šiomis sąskaitomis tik siekdama patenkinti savo grynųjų pinigų poreikius.
- Valstybės narės moka nuosavus išteklius nacionalinėmis valiutomis, o Komisijos mokėjimai daugiausia atliekami eurais.
- Komisijos vardu atidarytų banko sąskaitų pereikvoti negalima. Šis apribojimas netaikomas Komisijos nuosavų išteklių sąskaitoms įsipareigojimų nevykdymo atveju, kai paskolų sutartis pasirašyta arba joms suteikta garantija pagal ES Tarybos reglamentus ir sprendimą ir tam tikromis sąlygomis tuo atveju, kai grynųjų pinigų poreikiai viršija sąskaitose esančias lėšas.
- Bankų sąskaitose ne eurais laikomų lėšų likučiai panaudojami mokėjimams tomis pačiomis valiutomis arba periodiškai perskaičiuojami eurais.

Be nuosavų išteklių sąskaitų, Komisija yra atidariusi kitas banko sąskaitas centriniuose ir komerciniuose bankuose, kad galėtų atlikti mokėjimus ir gauti kitokias įplaukas nei valstybių narių įnašai į biudžetą.

Iždo ir mokėjimo operacijos yra itin automatizuotos ir atliekamos naudojantis šiuolaikinėmis informacinėmis sistemomis. Siekiant garantuoti sistemos saugumą ir užtikrinti pareigų atskyrimą pagal Finansinį reglamentą, taikomos specialios procedūros, Komisijos vidaus kontrolės standartai ir audito principai.

Raštišku gairių ir procedūrų rinkiniu reguliuojamas Komisijos išdo ir mokėjimo operacijų valdymas, siekiant riboti veiklos ir finansinę riziką bei užtikrinti tinkamą kontrolės lygį. Šios gairės ir procedūros apima įvairius operacijų aspektus (pavyzdžiui: mokėjimo atlikimą ir grynųjų pinigų valdymą, pinigų srautų prognozavimą, veiklos tęstinumą ir t. t.) ir reguliariai tikrinama, kaip jų laikomasi. Be to, Biudžeto generalinis direktoratas ir Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas tarpusavyje keičiasi informacija apie rizikos valdymą ir geriausias pozicijas.

Baudos

Laikiniai surinktų baudų indėliai

Iki 2010 m. gautos sumos lieka bankų, kurie specialiai atrenkami laikinai surinktoms baudoms laikyti, sąskaitose. Bankų atranka vykdoma laikantis konkurso tvarkos, nustatytos Finansiniame reglamente. Lėšų laikymą konkrečiuose bankuose lemia vidaus rizikos valdymo politika, pagal kurią nustatomi kredito reitingo reikalavimai ir lėšų sumos, kurias galima laikyti, proporcingai sandorio šalies nuosavybei. Nustatoma ir vertinama finansinė ir veiklos rizika, taip pat reguliariai tikrinama, kaip laikomasi vidaus politikos ir procedūrų.

Laikiniai surinkta baudų: BUFI portfelis

Nuo 2010 m. skirtos ir laikinai surinktos baudos investuojamos į specialiai sukurtą fondą BUFI. Pagrindiniai fondo tikslai – mažinti su finansų rinkomis susijusią riziką ir sudaryti vienodas sąlygas visiems subjektams, kuriems skirta baudų, suteikiant jiems garantuotą grąžą, apskaičiuotą tuo pačiu pagrindu. Laikiniai surinktų baudų turto valdymą vykdo Komisija, laikydamosi vidaus turto valdymo gairių. Parengti procedūrų vadovai, apimantys konkrečias sritis, kaip antai, išdo valdymas, kuriuos taiko atitinkami vykdomieji padaliniai. Nustatoma ir vertinama finansinė ir veiklos rizika, taip pat reguliariai tikrinama, kaip laikomasi vidaus gairių ir procedūrų.

⁽¹⁾ OL L 352, 2004 11 27, p. 1.

⁽²⁾ OL L 36, 2009 2 5, p. 1.

Turto valdymo tikslai – investuoti Komisijai laikinai sumokėtas baudas taip, kad:

- a) būtų užtikrinta, kad prireikus lėšomis būtų galima greitai pasinaudoti, ir
- b) būtų siekiama įprastomis aplinkybėmis gauti investicijų grąžą, kuri vidutiniškai būtų bent jau lygi BUFI lyginamajam indeksui atėmus patirtas sąnaudas.

Iš esmės investicijos gali būti tik šių kategorijų: laikinieji indėliai euro zonos šalių centriniuose bankuose, euro zonos valstybių garantuotų skolų valdymo agentūrose, valstybiniuose arba valstybių garantuojamuose bankuose arba viršvalstybinėse institucijose, ir obligacijos, vekseliai ir indėlių sertifikatai, sukuriantys tiesioginę euro zonos valstybių garantuotų skolų poziciją arba išleidžiami viršvalstybinių institucijų.

Siekiant apsidrausti nuo likutinės rizikos, kad BUFI veiklos rezultatai laikinai gali neduoti garantuojamos grąžos, gali būti sukurtas ne didesnis kaip 2 % visos nominalios nuobaudų sumos dydžio rezervas, finansuojamas naudojant iš BUFI investicijų gautas pajamas, viršijančias garantuotą grąžą. Šiuo rezervu būtų užtikrinta garantuota grąža įmonei, jei Europos Sąjungos Teisingumo Teismas panaikintų sprendimą, kuriuo skiriama bauda.

Banko garantijos

Didelės finansų įstaigų suteiktų garantijų sumos taip pat laikomos Komisijoje, kiek tai susiję su baudomis, kurias ji skiria ES konkurencijos taisykles pažeidusioms bendrovėms (žr. 2.9.1 pastabą). Šias garantijas kaip laikinų mokėjimų alternatyvą teikia bendrovės, kurioms skirtos baudos. Garantijos valdomos laikantis vidaus rizikos valdymo politikos. Nustatoma ir vertinama finansinė ir veiklos rizika, taip pat reguliariai tikrinama, kaip laikomasi vidaus politikos ir procedūrų.

Garantijų fondas

Garantijų fondo (žr. 2.4 pastabą) turto valdymo taisyklės ir principai išdėstyti 1994 m. lapkričio 25 d. Europos Komisijos ir EIB konvencijoje ir jos vėlesniuose 1996 m. rugsėjo 17–23 d., 2002 m. gegužės 8 d., 2008 m. vasario 25 d. ir 2010 m. lapkričio 9 d. pakeitimuose. Fondas veiktą vykdo tik eurais. Investicijos atliekamos tik šia valiuta, siekiant išvengti bet kokios užsienio valiutų kursų rizikos. Turto valdymas grindžiamas įprastomis atsargumo taisyklėmis, kurių reikia laikytis vykdant finansinę veiklą. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas rizikos mažinimui ir užtikrinimui, kad valdomą turtą pakankamai greitai būtų galima parduoti arba perleisti, atsižvelgiant į prisiimtus įsipareigojimus.

8.3. VALIUTOS KURSO RIZIKA

Skolinimosi ir skolinimo veikla

Dauguma finansinio turto ir įsipareigojimų išreikšti eurais, todėl užsienio valiutos kurso rizikos ES nėra. Tačiau ES yra suteikusi paskolų JAV doleriais per Euratomo finansinę priemonę, kurios finansuojamos iš skolintos atitinkamos sumos JAV doleriais (kompensacinė operacija). Balanso sudarymo dieną dėl Euratomo užsienio valiutos kurso rizikos ES nebuvo. Likviduojama EAPB patiria nedidelę grynąją užsienio valiutos kursų riziką, kurios ekvivalentas eurais – 1,33 mln. EUR, ir kuri kyla dėl būsto paskolų (ekvivalentas eurais – 0,19 mln.) ir einamųjų sąskaitų likučių (ekvivalentas eurais – 1,14 mln.).

Iždas

Nuosavi ištekliai, kuriuos valstybės narės moka ne eurais, laikomi nuosavų išteklių sąskaitose pagal Nuosavų išteklių reglamentą. Jie perskaičiuojami eurais, kai jų reikia mokėjimams atlikti. Šių lėšų valdymo procedūros nustatytos minėtame reglamente. Retais atvejais šios lėšos tiesiogiai naudojamos mokėjimams, kurie bus atliekami ta pačia valiuta, atlikti.

Komerciniuose bankuose Komisija laiko sąskaitas ne euro, bet kitomis ES valiutomis, JAV doleriais ir Šveicarijos frankais, kad galėtų atlikti mokėjimus tomis valiutomis. Šios sąskaitos papildomos atsižvelgiant į atliktinų mokėjimų sumą, todėl jų likučiai yra labai maži ir nepatiriama valiutų kursų rizikos.

Kai įvairios įplaukos (kitokios nei nuosavi ištekliai) gaunamos ne euro, bet kita valiuta, jos pervedamos į Komisijos sąskaitas ta pačia valiuta, jeigu reikia padengti mokėjimus, arba perskaičiuojamos eurai ir pervedamos į sąskaitas eurai. Avansinės sąskaitos ne euro, bet kita valiuta papildomos atsižvelgiant į apskaičiuotus trumpalaikius vietos mokėjimų ta pačia valiuta poreikius. Likučiai šiose sąskaitose laikomi neviršijant atitinkamų aukščiausių ribų.

Baudos

Laikiniai surinktos baudos (indėliai ir BUFI portfelis) ir banko garantijos

Kadangi visos baudos nurodomos ir mokamos eurai, užsienio valiutos kurso rizikos nepatiriama.

Garantijų fondas

Finansinis turtas nurodytas eurai, todėl valiutos kurso rizikos nėra.

8.4. PALŪKANŲ NORMOS RIZIKA

Skolinimosi ir skolinimo veikla

Pasiskolintos lėšos ir paskolos kintamomis palūkanų normomis

Dėl skolinimosi ir skolinimo operacijų pobūdžio didelė ES turto ir išpareigojimų dalis yra palūkanas teikiantis turtas ir išpareigojimai. Dėl kintamomis palūkanų normomis MFP ir Euratomo pasiskolintų lėšų ES susiduria su palūkanų normos rizika. Tačiau su pasiskolintomis lėšomis susijusi palūkanų normos rizika yra kompensuojama termino ir keliamų sąlygų prasme lygiavertėmis paskolomis (kompensacinės operacijos). Balanso sudarymo dieną ES turėjo 583 mln. EUR paskolų (nominaliaja verte) kintamomis palūkanų normomis (2012 m. – 697 mln. EUR), kurios perskaičiuojamos kas 6 mėnesius.

Pasiskolintos lėšos ir paskolos fiksuotomis palūkanų normomis

2013 m. ES taip pat turėjo 367 mln. EUR MFP ir Euratomo palūkanų paskolų fiksuotomis palūkanų normomis (2012 m. – 271 mln. EUR), kurių galutinis grąžinimo terminas nuo vieno iki penkerių metų (55 mln. EUR) ir daugiau nei penkeri metai (312 mln. EUR). Be to, ES turi 11 paskolų pagal MB finansinę priemonę kintamomis palūkanų normomis, kurių visa suma 2013 m. buvo 11,4 mlrd. EUR (2012 m. – 11,4 mlrd. EUR), kurių galutinis grąžinimo terminas yra trumpesnis nei vieneri metai (3 mlrd. EUR), ilgesnis nei vieneri, bet trumpesnis nei penkeri metai (6,7 mlrd. EUR) ir daugiau nei penkeri metai (1,7 mlrd. EUR). Pagal EFSM finansinę priemonę 2013 m. ES turėjo 18 fiksuotų palūkanų paskolų, iš viso 43,8 mlrd. EUR (2012 m. – 43,8 mlrd. EUR), kurių galutinis grąžinimo terminas nuo vieno iki penkerių metų (14,2 mlrd. EUR) ir daugiau nei penkeri metai (29,6 mlrd. EUR).

Dėl savo veiklos pobūdžio likviduojama EAPB patiria palūkanų normos riziką. Su pasiskolintomis lėšomis susijusi palūkanų normos rizika paprastai yra kompensuojama termino ir keliamų sąlygų prasme lygiavertėmis paskolomis. Kiek tai susiję su turto valdymo operacijomis, EAPB portfelyje yra obligacijų kintamosiomis palūkanų normomis, sudarančių 8 % EAPB portfelio. Balanso sudarymo dieną nulinės atkarpos obligacijos sudarė 9 % obligacijų portfelio.

Iždas

Komisijos iždas pinigų nesiskolina, todėl nepatiria palūkanų normos rizikos. Tačiau jis gauna palūkanas už skirtingų bankų sąskaitose laikomus likučius. Todėl Komisija įdiegė priemones, kad užtikrintų, kad reguliariai gaunamos palūkanos už bankų sąskaitose laikomas lėšas atitiktų rinkos palūkanų normas ir jų galimą svyravimą.

Už lėšas, laikomas sąskaitose, kurios atidarytos valstybių narių išduose arba centriniuose bankuose nuosavų išteklių įplaukoms, palūkanos negaunamos ir joms netaikomi mokesčiai. Atlygis už visas kitas sąskaitas, laikomas nacionaliniuose centriniuose bankuose, priklauso nuo specialių kiekvieno banko sąlygų. Taikomos kintamosios ir pagal rinkos svyravimus koreguojamos palūkanų normos.

Už vienos nakties likučius komerciniuose bankuose kasdien gaunamos palūkanos. Joms taikomos kintamosios rinkos normos ir sutartinė marža (teigiama arba neigiama). Daugumos sąskaitų palūkanų skaičiavimas susietas su euro vienos nakties indekso vidurkiu (EONIA) ir patikslinamas, kad būtų atsižvelgiama į bet kokius šio vidurkio svyravimus. Kai kurių kitų sąskaitų palūkanos skaičiuojamos atsižvelgiant į ECB ribinę palūkanų normą, kurią bankas taiko savo pagrindinėms refinansavimo operacijoms. Todėl rizikos, kad Komisija gauna mažesnes nei rinkos palūkanas, nėra.

Baudos

Laikiniai surinktos baudos (indėliai ir BUFI portfelis) ir banko garantijos

Indėliams ir banko garantijoms negresia palūkanų normų rizika. Palūkanos, gautos už indėlius, atspindi rinkos palūkanų normos bei galimus jų svyravimus. BUFI portfelyje obligacijų kintamosiomis palūkanų normomis nėra. Palūkanų normos priklausomybės nuo įvairių veiksnių parametras, portfelio trukmė, yra labai artimas BUFI indekso trukmei. Todėl bet koks neigiamas poveikis turto vertinimui būtų kompensuojamas iš BUFI išpareigojimų pusės. Išlieka tik nedidelė palūkanų normos rizika tuo atveju, jei toks neigiamas poveikis baudos mokėjimo laikotarpiu lemtų bendrą neigiamą indekso veiklą.

Garantijų fondas

Garantijų fondo išduotus kintamų palūkanų skolos vertybinius popierius veikia šių normų svyravimas, o fiksuotų palūkanų skolos vertybiniais popieriais kyla su jų tikrąja verte susijusi rizika. Fiksuotų palūkanų obligacijos balanso sudarymo dieną sudaro maždaug 58 % investicijų portfelio (2012 m. – 67 %).

8.5. KREDITO RIZIKA

Skolinimosi ir skolinimo veikla

Kredito rizika valdoma, visų pirma gaunant šalies garantijas Euratomo atveju, taip pat naudojantis Garantijų fondu (MFP ir Euratomas), tada galimybėmis reikiamų lėšų gauti iš Komisijos nuosavų išteklių sąskaitų valstybėse narėse ir galiausiai iš ES biudžeto. Nuosavų išteklių teisės aktuose nustatyta 1,23 % valstybių narių BNP atitinkanti nuosavų išteklių mokėjimų viršutinė riba ir mokėjimų asignavimams padengti 2013 m. faktiškai panaudota 1,06 %. Vadinasi, 2013 m. gruodžio 31 d. šioms garantijoms padengti turima marža buvo 0,17 %. Išorės veiksmų garantijų fondas įsteigtas 1994 m., siekiant padengti išpareigojimų nevykdymo riziką, susijusią su pasiskolintomis lėšomis, kuriomis finansuojamos paskolos ne ES valstybėse. Tačiau kredito riziką mažina galimybė pasinaudoti Komisijos nuosavų išteklių sąskaitomis (turto tose sąskaitose pertekliumi) valstybėse narėse tuo atveju, jei skolininkas negalėtų grąžinti visų mokėtinų sumų. Šiuo tikslu ES turi teisę pareikalauti visų valstybių narių užtikrinti, kad ES teisinis išpareigojimas skolintojams būtų įvykdytas.

Iždo operacijų atveju turi būti taikomos sandorio šalių pasirinkimo gairės. Vadovaudamasis jomis, vykdomasis padalinys gali sudaryti sandorius tik su reikalavimus atitinkančiais bankais, kurie turi pakankamus apribojimus sandorio šalies atžvilgiu.

EAPB kredito rizika valdoma reguliariai analizuojant skolininkų pajėgumą vykdyti išpareigojimus išmokėti palūkanas ir grąžinti pasiskolintą kapitalą. Kredito rizika taip pat valdoma įgyjant įkeitimo garantijas bei valstybių, įmonių arba asmenines garantijas. Iždo operacijų atveju turi būti taikomos sandorio šalių pasirinkimo gairės. Vykdomasis padalinys gali sudaryti sandorius tik su reikalavimus atitinkančiais bankais, kurie turi pakankamus apribojimus sandorio šalies atžvilgiu.

Iždas

Dauguma Komisijos iždo išteklių laikomi pagal Reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 dėl nuosavų išteklių valstybių narių atidarytose sąskaitose, kurios skirtos valstybių narių įnašams (nuosaviems ištekliams) mokėti. Visos tokios sąskaitos laikomos valstybių narių ižduose arba nacionaliniuose centriniuose bankuose. Šios institucijos Komisijai kelia mažiausią kredito (arba sandorio šalies) riziką, nes ją prisiima valstybės narės. Dalis Komisijos iždo išteklių laikoma komerciniuose bankuose, kad būtų galima padengti mokėjimus, todėl šios sąskaitos papildomos laikantis laiku duotų nurodymų, o papildymas automatiškai atliekamas iždo grynųjų pinigų valdymo sistema. Kiekvienoje sąskaitoje laikoma minimali pinigų suma, proporcinga kasdien iš jos atliekamiems mokėjimams. Todėl vienos nakties indėlių sumos šiose sąskaitose paprastai yra nedidelės (vidutiniškai 5–40 mln. EUR, išskirstytų į daugiau nei 20 sąskaitų), taigi Komisijos su rizika susijusi pozicija yra nedidelė. Šias sumas reikėtų vertinti atsižvelgiant į bendrus iždo likučius, kurie 2013 m. kito nuo 100 mln. EUR iki 44 mlrd. EUR, ir į bendrą 2013 m. atliktų mokėjimų sumą, viršijančią 148,3 mlrd. EUR.

Be to, siekiant dar labiau sumažinti Komisijos sandorio šalies riziką, specialios gairės taikomos ir atrenkant komercinius bankus.

— Visi komerciniai bankai atrenkami konkurso būdu. Norint dalyvauti konkurso procedūroje, minimalus trumpalaikis kredito reitingas turi būti „Moody's“ P-1 arba lygiavertis reitingas (S&P A-1 arba „Fitch“ F1). Tam tikromis tinkamai pagrįstomis aplinkybėmis gali užtekti mažesnio lygio reitingo.

- Komerčių bankų, kuriuose Komisija turi sąskaitas, kredito reitingai peržiūrimi bent kartą per mėnesį arba prireikus dažniau. Per finansų krizę priežiūros priemonės taikytos ir kasdienės komerčių bankų reitingų apžvalgos vykdytos aktyviau, taip pat ir 2013 m.
- Delegacijose už ES ribų avansinės sąskaitos laikomos vietos bankuose, atrinktuose supaprastinta konkurso tvarka. Reitingų reikalavimai priklauso nuo vietos situacijos ir įvairiose šalyse jie gali būti labai skirtingi. Siekiant apriboti rizikos poziciją, šiose sąskaitose laikomi kuo mažesni likučiai (atsižvelgiant į veiklos poreikius), sąskaitos nuolat papildomos ir kasmet peržiūrimos viršutinės ribos.
- Komerčiai bankai, tinkami priimti neužtikrintus terminuotus indelius iš EAPB, privalo turėti minimalų trumpalaikį „Moody's“ reitingą P-1 arba lygiavertį reitingą („S&P“ A-1 arba „Fitch“ F1). Jei priimančias bankas pateikia Komisijai pakankamą užstatą (trišaliai užtikrinti indėliai), minimalus trumpalaikis reitingas sumažinamas iki „Moody's“ P-2 arba lygiavertio reitingo („S&P“ A-2 arba „Fitch“ F2).

Baudos

Laikiniai surinktų baudų indėliai

Bankai, kuriuose laikomi iki 2010 m. laikiniai surinktų baudų indėliai, yra atrenkami konkurso tvarka, laikantis rizikos valdymo politikos, pagal kurią nustatomi kredito reitingo reikalavimai ir lėšų suma, kurią galima laikyti, proporcingą sandorio šalies nuosavybei.

Paprastai reikalaujama, kad komerčių bankų, kurie specialiai atrenkami laikinai surinktoms baudoms (rezervuotoms piniginiams lėšoms) laikyti, minimalus ilgalaikis reitingas būtų A („S&P“ arba jam lygiavertis) visose trijose pagrindinėse reitingų agentūrose, o minimalus trumpalaikis reitingas būtų A-1 („S&P“ arba jam lygiavertis). Jei šios grupės bankų reitingas sumažinamas, taikomos specialios priemonės. Be to, kiekviename banke laikomo indėlio suma yra ribojama tam tikra nuosavų lėšų procentine dalimi, kuri skiriasi priklausomai nuo kiekvienos įstaigos reitingo lygio. Apskaičiuojant tokias ribas taip pat atsižvelgiama į neapmokėtų tos pačios įstaigos Komisijai suteiktų garantijų sumą. Reguliariai peržiūrima, ar negrąžinti indėliai atitinka taikomus politikos reikalavimus.

Laikiniai surinkta baudų: BUFI portfelis

Investuojant laikinai surinktas baudas Komisija prisiimama kredito riziką – riziką, kad sandorio šalis nesugebės sumokėti visos sumos, sukakus apmokėjimo terminui. Didžiausia su rizika susijusi pozicija tenka Prancūzijai ir Vokietijai, kadangi šioms šalims tenka atitinkamai 61 % ir 30 % viso portfelio.

Banko garantijos

Didelės finansų įstaigų suteiktų garantijų sumos taip pat laikomos Komisijoje, kiek tai susiję su baudomis, kurias ji skiria ES konkurencijos taisyklės pažeidusioms bendrovėms (žr. 2.9.1 pastabą). Šias garantijas kaip laikinų mokėjimų alternatyvą teikia bendrovės, kurioms skirtos baudos. Rizikos valdymo politika, taikoma tokių garantijų priėmimui, buvo peržiūreta 2012 m. ir atsižvelgus į dabartines finansines ES sąlygas nustatytas naujas kredito reitingų reikalavimų ir ribotos procentinės dalies vienai sandorio šaliai (proporcingos kiekvienos sandorio šalies nuosavoms lėšoms) derinys. Taip toliau užtikrinama aukšta Komisijos kreditų kokybė. Reguliariai peržiūrima, ar neapmokėtos garantijos atitinka taikomus politikos reikalavimus.

Garantijų fondas

Vadovaujantis ES ir EIB susitarimu dėl Garantijų fondo valdymo, visų tarpbankinių investicijų minimalus kredito reitingas turėtų būti „Moody's“ P-1 arba lygiavertis. 2013 m. gruodžio 31 d. su tokiomis sandorio šalimis buvo sudaryta susitarimų dėl 151 mln. EUR vertės terminuotų indėlių (2012 m. – 242 mln. EUR).

8.6. LIKVIDUMO RIZIKA

Skolinimosi ir skolinimo veikla

Su pasiskolintomis lėšomis susijusi likvidumo rizika yra paprastai kompensuojama termino ir keliamų sąlygų prasme lygiavertėmis paskolomis (kompensacinės operacijos). MFP ir Euratomo atveju Garantijų fondas atlieka likvidumo rezervo (arba apsaugos sistemos) funkciją, jeigu skolininkai neatlieka mokėjimo arba vėluoja jį atlikti. Kalbant apie MB paskolas, Tarybos reglamente (EB) Nr. 431/2009⁽¹⁾ nustatyta procedūra, kurią taikant yra pakankamai laiko mobilizuoti lėšas per Komisijos nuosavų išteklių sąskaitas valstybėse narėse. EFSM atveju Reglamente (ES) Nr. 47/2010 numatyta panaši procedūra.

Kalbant apie likviduojamos EAPB turto ir išsipareigojimų valdymą, Komisija užtikrina reikalingą likvidumą, remdamasi mokėjimo planu, sudarytu konsultuojantis su atsakingomis Komisijos tarnybomis.

Iždas

ES biudžeto principais užtikrinama, kad visų atitinkamiems metams skirtų grynųjų pinigų išteklių visada užtektų visiems mokėjimams atlikti. Iš tiesų visi valstybių narių įnašai yra lygūs biudžetiniams metams skirtų mokėjimų asignavimų sumai. Tačiau valstybės narės įnašus moka visus metus kaip dvylika mėnesinių įmokų, o išmokoms būdingas tam tikras sezoniškumas. Be to, pagal Reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 (Nuosavų išteklių reglamentas) valstybių narių įnašais, susijusiais su (taisomaisiais) biudžetais, patvirtintais po atitinkamo mėnesio (N) 16 d., galima naudotis tik N+2 mėnesį, o susijusiais mokėjimų asignavimais galima naudotis iš karto. Siekiant užtikrinti, kad turimų išdo išteklių visada užtektų mokėjimams atlikti bet kurį konkretų mėnesį, taikomos reguliaraus grynųjų pinigų poreikių prognozavimo procedūros, ir prireikus iki tam tikros ribos ir tam tikromis sąlygomis iš valstybių narių gali būti pareikalauta iš anksto sumokėti nuosavus išteklius arba papildomas lėšas. Dėl išlaidų sezoniškumo ir bendrų biudžeto apribojimų pastaraisiais metais atsirado poreikis atidžiau stebėti mokėjimų ritmą visus metus. Be to, Komisijai vykdant kasdienes išdo operacijas, automatinėmis grynųjų pinigų valdymo priemonėmis užtikrinama, kad kasdien kiekvienoje Komisijos banko sąskaitoje būtų pakankamai likvidžių lėšų.

Garantijų fondas

Fondas valdomas laikantis principo, kad, atsižvelgiant į susijusius išsipareigojimus, visas turtas turi būti pakankamai likvidus ir jį turi būti galima greitai panaudoti. Fondas turi laikyti minimalų 100 mln. EUR portfelį, kurio išpirkimo terminas mažiau kaip 12 mėn. ir kuris turi būti investuojamas į pinigų priemones. 2013 m. gruodžio 31 d. šių investicijų suma, įskaitant grynuosius, buvo 152 mln. EUR. Be to, mažiausiai 20 % fondo nominaliosios vertės turi sudaryti pinigų priemonės, fiksuotų palūkanų obligacijos, kurių likęs terminas – ne daugiau kaip vieni metai, ir kintamų palūkanų obligacijos. 2013 m. gruodžio 31 d. šis santykis buvo 59 %.

9. SUSIJUSIŲ ŠALIŲ ATSKLEIDIMAS

9.1. SUSIJUSIOS ŠALYS

Su ES susijusios šalys yra ES konsoliduoti subjektai ir šių subjektų aukščiausiojo rango vadovai. Šių subjektų tarpusavio sandoriai yra įprasta ES operacijų dalis ir todėl pagal ES apskaitos taisykles šiems sandoriams nekeliami jokie specialūs atskleidimo reikalavimai.

9.2. AUKŠČIAUSIOJO RANGO VADOVŲ TEISĖS Į IŠMOKAS

Siekiant pateikti informaciją apie sandorius su susijusiomis šalimis, susijusius su ES aukščiausiojo rango vadovais, šie asmenys suskirstyti į penkias kategorijas.

1 kategorija. Europos Vadovų Tarybos pirmininkas, Komisijos pirmininkas ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo pirmininkas.

2 kategorija. Komisijos pirmininko pavaduotojas ir ES vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai ir kiti Komisijos pirmininko pavaduotojai.

3 kategorija. Tarybos generalinis sekretorius, Komisijos nariai, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo teisėjai ir generaliniai advokatai, Bendrojo Teismo pirmininkas ir nariai, Europos Sąjungos tarnautojų teismo pirmininkas ir nariai, ombudsmenas ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas.

⁽¹⁾ OL L 128, 2009 5 7, p. 1.

4 kategorija. Europos Audito Rūmų pirmininkas ir nariai.

5 kategorija. Institucijų ir agentūrų aukščiausiojo rango tarnautojai.

Jų teisių santrauka pateikiama toliau; daugiau informacijos galima rasti svetainėje „Europa“ skelbiamuose Tarnybos nuostatuose, oficialiame dokumente, kuriame aprašomos visų ES pareigūnų teisės ir pareigos. Aukščiausiojo rango vadovai lengvatinių paskolų iš ES nėra gavę.

FINANSINĖS IŠMOKOS AUKŠČIAUSIOJO RANGO VADOVAMS

(EUR)

Išmokos (vienam darbuotojui)	1 kategorija	2 kategorija	3 kategorija	4 kategorija	5 kategorija
Bazinis darbo užmokestis (per mėn.)	25 352	22 964 -	18 371 -	19 840 -	11 681 -
		23 882	20 667	21 126	18 371
Būsto išmoka/ekspatriacijos išmoka	15 %	15 %	15 %	15 %	0-4 %-16 %
Šeimos pašalpos:					
Namų ūkio pašalpa (% nuo atlyg.)	2 % + 170,52	2 % + 170,52	2 % + 170,52	2 % + 170,52	2 % + 170,52
Išlaikomo vaiko pašalpa	372,61	372,61	372,61	372,61	372,61
Ikimokyklinė pašalpa	91,02	91,02	91,02	91,02	91,02
Mokymosi pašalpa arba	252,81	252,81	252,81	252,81	252,81
Mokymosi pašalpa ne darbo vietoje	505,39	505,39	505,39	505,39	505,39
Išmokos pirmininkaujantiems teisėjams	nėra duomenų	nėra duomenų	554,17 – 607,71	nėra duomenų	nėra duomenų
Reprezentacinės išlaidos	1 418,07	911,38	554,17 – 607,71	nėra duomenų	nėra duomenų
Metinės kelionių išlaidos	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų
Pervedimai į valstybę narę:					
Mokymosi pašalpa ⁽¹⁾	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip
% nuo atlyg. ⁽¹⁾	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
% nuo atlyg. be k. k.	Daugiausia 25 %	Daugiausia 25 %	Daugiausia 25 %	Daugiausia 25 %	Daugiausia 25 %
Reprezentacinės išlaidos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	nėra duomenų	nėra duomenų
Pradėjus eiti pareigas:					
Išsikūrimo išlaidos	50 703,52	45 927,10 -	36 741,68 -	39 681,02 -	Apmokamos
		47 764,18	41 334,40	42 252,94	
Šeimos kelionės išlaidos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos
Persikėlimo išlaidos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos
Pabaigus eiti pareigas:					
Išsikūrimo grįžus išlaidos	25 352	22 964	18 371 -	19 840 -	Apmokamos
		- 23 882	20 667	21 126	
Šeimos kelionės išlaidos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos
Persikėlimo išlaidos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos
Pereinamasis laikotarpis (% nuo atlyg.) ⁽²⁾	40 % – 65 %	40 % – 65 %	40 % – 65 %	40 % – 65 %	nėra duomenų

(EUR)

Išmokos (vienam darbuotojui)	1 kategorija	2 kategorija	3 kategorija	4 kategorija	5 kategorija
Sveikatos draudimas	Taikoma	Taikoma	Taikoma	Taikoma	Neprivaloma
Pensijos (% d. užm., neatskaičius mokesčių)	Daugiausia 70 %	Daugiausia 70 %	Daugiausia 70 %	Daugiausia 70 %	Daugiausia 70 %
Atskaitoma:					
Mokesčiai nuo atlyginimo	8 % – 45 %	8 % – 45 %	8 % – 45 %	8 % – 45 %	8 % – 45 %
Sveikatos draudimas (% nuo atlyg.)	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %
Specialus atlyginimo mokestis	7 %	7 %	7 %	7 %	7 %
Atskaitymas pensijai	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	11,3 %
Asmenų skaičius metų pabaigoje	3	9	93	28	111

⁽¹⁾ Taikomas korekcijos koeficientas (k. k.).

⁽²⁾ Mokama pirmuosius trejus metus po išvykimo.

10. ĮVYKIAI PO BALANSO SUDARYMO DIENOS

Šių metų ataskaitų siuntimo dieną Komisijos apskaitos pareigūnas nebuvo pastebėjęs jokių reikšmingų įvykių, ir jam nebuvo pranešta apie jokių reikšmingų įvykių, kurie turėtų būti atskirai parodyti šiame skirsnyje. Metinės ataskaitos ir susijusios pastabos buvo parengtos remiantis naujausiais turimais duomenimis – tą patvirtina pateikta informacija.

11. KONSOLIDAVIMO MASTAS

11.1. KONSOLIDUOTI SUBJEKTAI

A. KONTROLIUOJAMI SUBJEKTAI (52)

1. Institucijos ir patariamieji organai

Europos Parlamentas

Europos Vadovų Taryba

Europos Komisija

Regionų komitetas

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas

Europos išorės veiksnių tarnyba

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

Europos ombudsmenas

Europos Audito Rūmai

Europos Sąjungos Taryba

2. ES agentūros (39)

2.1. Vykdomosios agentūros (6)

Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga

Sveikatos ir vartotojų reikalų vykdomoji agentūra

Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga

Konkurencingumo ir inovacijų vykdomoji įstaiga

Transeuropinio transporto tinklo vykdomoji įstaiga

Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga

2.2. *Decentralizuotos agentūros (33)*

Europos jūrų saugumo agentūra

Europos vaistų agentūra

Europos GNSS priežiūros institucija

Europos cheminių medžiagų agentūra

Branduolių sintezės energetikos vystymo agentūra (Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė)

Eurojustas

Europos lyčių lygybės institutas

Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra

Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras

Europos aplinkos agentūra

Europos profesinio mokymo plėtros centras

Europos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra

Europos bankininkystės institucija

Europos prieglobsčio paramos biuras

Europos elektroninių ryšių reguliavimo institucija

Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių išorės sienų valdymo agentūra Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras

EU-LISA (Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra) ⁽¹⁾

Europos maisto saugos tarnyba

Europos geležinkelių agentūra

Bendrijos augalų veislių tarnyba

Europos žuvininkystės kontrolės agentūra

Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras

Europos policijos koledžas (CEPOL)

Europos policijos biuras (EUROPOL)

Europos aviacijos saugos agentūra

Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra

Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra

Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija

Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras

Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija

Europos mokymo fondas

⁽¹⁾ Pirmą kartą konsoliduota 2013 m.

Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas

ES vidaus rinkos derinimo tarnyba (prekių ženklai ir pramoninis dizainas)

3. Kiti kontroliuojami subjektai (2)

Europos anglių ir plieno bendrija (likviduojama)

Europos inovacijos ir technologijos institutas

B. BENDROSIOS ĮMONĖS (5)

Tarptautinė ITER branduolio sintezės energijos organizacija

Bendra įmonė SESAR

Bendroji įmonė FCH

Likviduojama bendroji įmonė „Galileo“

Bendroji įmonė IMI

C. ASOCIJUOTOSIOS ĮMONĖS (4)

Europos investicijų fondas

Bendroji įmonė „Švarus dangus“

Bendroji įmonė ARTEMIS

Bendroji įmonė ENIAC

11.2. NEKONSOLIDUOTI SUBJEKTAI

Nors ES valdo toliau išvardytų subjektų turtą, jie neatitinka konsolidavimo reikalavimų ir todėl nėra įtraukti į ES ataskaitas.

11.2.1. Europos plėtros fondo,

Europos plėtros fondas (EPF) yra pagrindinė ES pagalbos priemonė, skirta vystomajam bendradarbiavimui Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno (AKR) valstybėse bei Užjūrio šalyse ir teritorijose (UŠT). 1957 m. Romos sutartyje numatyta fondą įsteigti siekiant teikti techninę ir finansinę pagalbą, iš pradžių Afrikos šalims, su kuriomis kai kurias valstybes nares siejo istoriniai ryšiai.

EPF finansuojama ne iš ES biudžeto, o iš valstybių narių tiesioginių įnašų, kurie grindžiami valstybių narių atstovų, esančių Taryboje, vidaus susitarimu. EPF išteklius valdo Komisija ir EIB. Kiekvienas EPF paprastai sudaromas maždaug penkerių metų laikotarpiui. 1964 m. sudarius pirmąją partnerystės konvenciją, EPF programavimo ciklai iš esmės atitinka partnerystės susitarimų/konvencijų ciklus.

EPF yra reglamentuojamas jo paties Finansiniu reglamentu (OL L 78, 2008 3 19), kuriame numatytas fondo finansinių ataskaitų pateikimas atskirai nuo ES finansinių ataskaitų. EPF metinių ataskaitų ir išteklių valdymo išorės kontrolę vykdo Europos Audito Rūmai ir Europos Parlamentas. Informacijos tikslais toliau pateikiami 8-ojo, 9-ojo ir 10-ojo EPF balansas ir finansinės veiklos ataskaita:

BALANSAS. 8, 9 ir 10-asis EPF

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Ilgalaikis turtas	424	438
Trumpalaikis turtas	2 129	2 094
IŠ VISO TURTO	2 553	2 532

(mln. EUR)

	2013 12 31	2012 12 31
Ilgalaikiai įsipareigojimai	(25)	(40)
Trumpalaikiai įsipareigojimai	(1 214)	(1 057)
IŠ VISO ĮSIPAREIGOJIMŲ	(1 239)	(1 097)
GRYNASIS TURTAS	1 313	1 435
FONDAI IR REZERVAI		
Pareikalautasis fondo kapitalas	32 529	29 579
Kiti rezervai	2 252	2 252
Iš ankstesniųjų metų perkelti ekonominės veiklos rezultatai	(30 396)	(27 374)
Ekonominės veiklos metų rezultatas	(3 072)	(3 023)
GRYNASIS TURTAS	1 313	1 435

FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA– 8-asis, 9-asis ir 10-asis EPF

(mln. EUR)

	2013	2012
Veiklos įplaukos	123	124
Veiklos išlaidos	(3 027)	(3 017)
Administracinės išlaidos	(167)	(107)
PAGRINDINĖS VEIKLOS DEFICITAS	(3 072)	(3 001)
Finansinė veikla	0	(22)
EKONOMINĖS VEIKLOS METŲ REZULTATAS	(3 072)	(3 023)

11.2.2. Bendrojo sveikatos draudimo sistema

Sveikatos draudimo sistema – tai sistema, kuria teikiamas medicininis draudimas įvairių ES įstaigų darbuotojams. Sistemos lėšos yra jos pačios turtas ir jų ES nekontroliuoja, nors sistemos finansinį turtą valdo Komisija. Sistemą finansuojama jos narių (darbuotojų) ir darbdavių (institucijų, agentūrų, įstaigų) įmokomis. Atsiradęs perteklius paliekamas sistemoje.

Sistemą sudaro keturios atskiros dalys – pagrindinė sistema, apimanti ES institucijų ir agentūrų darbuotojus, ir trys mažesnės sistemos, apimančios Europos universitetinio instituto darbuotojus, Europos mokyklas ir už ES ribų dirbančius darbuotojus, pvz., ES delegacijų darbuotojus. Visas sistemos turtas 2013 m. gruodžio 31 d. sudarė 291 mln. EUR (2012 m. – 296 mln. EUR).

11.2.3. Dalyvių garantijų fondas

Tam tikras išankstinio finansavimo sumas, išmokėtas įgyvendinant Mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros septintąją bendrąją programą (7 BP), faktiškai garantuoja Dalyvių garantijų fondas (DGF) – 2013 m. visa išmokėta išankstinio finansavimo suma buvo 4,5 mlrd. EUR (2012 m. – 4 mlrd. EUR). Šis fondas yra atskiras nuo Komisijos subjektas ir į šias ataskaitas neįtraukiamas.

DGF – tai savitarpio paramos priemonė, kuria padengiama ES ir dalyvių finansinė rizika, patiriama įgyvendinant netiesioginius 7 BP veiksmus, o įgyvendinimas užtikrinamas fondo kapitalu ir palūkanomis. Visi netiesioginių veiksmų, kuriems skiriama dotacija, dalyviai DGF kapitalui skiria 5 % viso ES įnašo, kol įgyvendinamas konkretus veiksmas. Kadangi dalyviai yra DGF savininkai, ES (atstovaujama Komisijos) veikia kaip vykdomasis jų įgaliotinis. Pabaigus įgyvendinti netiesioginį veiksmą, dalyviai atgauna visą savo įnašą į kapitalą, išskyrus tuos atvejus, kai dėl įsipareigojimų nevykdančių lėšų gavėjų DGF patiria nuostolių – tokiu atveju dalyviai atgauna mažiausiai 80 % savo įnašo. DGF garantuoja tiek ES, tiek dalyvių finansinius interesus.

2013 m. gruodžio 31 d. visas DGF turtas buvo 1 658 mln. EUR (2012 m. – 1 452 mln. EUR). DGF lėšos yra jos pačios turtas ir jų ES nekontroliuoja, o jo finansinį turtą valdo EIB.

SUVESTINĖS BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITOS IR AIŠKINAMOSIOS PASTABOS ⁽¹⁾

TURINYS

	<i>Puslapis</i>
BIUDŽETO STRUKTŪRA IR PRINCIPAI	91
1. ES BIUDŽETO VYKDYMO REZULTATAS	93
1.1. ES BIUDŽETO REZULTATAS	93
1.2. EKONOMINĖS VEIKLOS REZULTATO SUDERINIMAS SU BIUDŽETO REZULTATU	93
1.3. BIUDŽETO IR FAKTINIŲ SUMŲ LYGINAMOJI ATASKAITA	94
2. ES BIUDŽETO ĮPLAUKŲ VYKDYMAS	100
2.1. BIUDŽETO ĮPLAUKŲ VYKDYMO SUVESTINĖ	100
3. ES BIUDŽETO IŠLAIDŲ VYKDYMAS	104
3.1. ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ IŠSKAIDYMAS IR POKYČIAI PAGAL FINANSINĖS PROGRAMOS IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	104
3.2. ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS PAGAL FINANSINĖS PROGRAMOS IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	105
3.3. MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS PAGAL FINANSINĖS PROGRAMOS IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	106
3.4. NEĮVYKDYTŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ POKYČIAI PAGAL FINANSINĖS PROGRAMOS IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	107
3.5. NEĮVYKDYTŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠSKAIDYMAS PAGAL PRISIĖMIMO METUS IR FINANSINĖS PROGRAMOS IŠLAIDŲ KATEGORIJAS	107
3.6. ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ IŠSKAIDYMAS IR POKYČIAI PAGAL POLITIKOS SRITĮ	108
3.7. ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS PAGAL POLITIKOS SRITĮ	110
3.8. MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS PAGAL POLITIKOS SRITĮ	112
3.9. NEĮVYKDYTŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ POKYTIS PAGAL POLITIKOS SRITĮ	114
3.10. NEĮVYKDYTŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠSKAIDYMAS PAGAL PRISIĖMIMO METUS IR POLITIKOS SRITĮ MLN. EUR	116
4. INSTITUCIJOS IR AGENTŪROS	120
4.1. BIUDŽETO ĮPLAUKŲ VYKDYMO SUVESTINĖ PAGAL INSTITUCIJĄ	120
4.2. ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS PAGAL INSTITUCIJĄ	121
4.3. AGENTŪRŲ PAJAMOS: BIUDŽETO PROGNOZĖS, TEISĖS Į GAUTINAS SUMAS IR GAUTOS SUMOS	123
4.4. ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMAI PAGAL AGENTŪRĄ	124
4.5. BIUDŽETO VYKDYMO REZULTATAS, ĮSKAITANT AGENTŪRAS	127

⁽¹⁾ Reikėtų atkreipti dėmesį, kad skaičius suapvalinant iki milijonų eurų kai kurių šiose lentelėse pateikiamų finansinių duomenų suma gali būti netiksli.

BIUDŽETO STRUKTŪRA IR PRINCIPAI

Biudžetinės sąskaitos tvarkomos pagal Finansinį reglamentą ir jo taikymo taisykles. Bendrasis biudžetas, pagrindinė Sąjungos finansų politikos priemonė, – tai priemonė, kuria kiekvienais metais numatomos ir tvirtinamos Sąjungos įplaukos ir išlaidos.

Kiekvienais metais Komisija sudaro visų institucijų metines įplaukų ir išlaidų sąmatas ir parengia biudžeto projektą, kurį išsiunčia biudžeto valdymo institucijai. Remdamasi šiuo biudžeto projektu, Taryba parengia savo poziciją, kuri tampa abiejų biudžeto valdymo institucijų derybų objektu. Parlamento pirmininkas paskelbia, kad bendras projektas yra galutinai priimtas ir taip biudžetas tampa vykdytinas. Biudžeto vykdymas iš esmės yra Komisijos atsakomybė.

Komisijos **biudžeto struktūrą** sudaro administraciniai ir einamieji asignavimai. Kitose institucijose yra tik administraciniai asignavimai. Biudžete skiriami dviejų tipų asignavimai – nediferencijuoti ir diferencijuoti. Nediferencijuotieji asignavimai naudojami metinio pobūdžio operacijoms (kurios atitinka metinio periodiškumo principą) finansuoti. Diferencijuotieji asignavimai buvo įvesti, kad metinio periodiškumo principą būtų galima suderinti su poreikiu valdyti daugiametes operacijas. Jie skirti daugiausia daugiametėms operacijoms padengti. Diferencijuotieji asignavimai skirstomi į įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimus:

- **įsipareigojimų asignavimai** apima visų einamaisiais finansiniais metais prisiimtų teisinių įsipareigojimų sumą, skirtą veiklai, kuri trunka kelerius metus. Tačiau biudžetiniai įsipareigojimai veiksams, besitęsiantiems ilgiau nei vienerius finansinius metus, gali būti išskirstomi keleriems metams į metines dalis, kai tai numatyta pagrindiniame teisės akte.
- **mokėjimų asignavimai** apima išlaidas, patiriamas dėl einamaisiais ir (arba) ankstesniais finansiniais metais prisiimtų įsipareigojimų.

Asignavimų kilmė

Pagrindinis asignavimų šaltinis – Sąjungos einamųjų metų biudžetas. Tačiau Finansinio reglamento nuostatose numatytos ir kitos asignavimų rūšys. Šie asignavimai atsiranda iš ankstesniųjų finansinių metų arba išorės šaltinių.

- **Pradiniai biudžeto asignavimai**, patvirtinti einamiesiems metams, gali būti papildyti perkėlimais iš vienos eilutės į kitą ir taisomaisiais biudžetais.
- Iš praėjusiųjų metų **perkelti asignavimai** ar vėl leidžiami naudoti asignavimai taip pat papildo einamąjį biudžetą. Tai:
 - (i) nediferencijuoti mokėjimų asignavimai, kurie gali būti automatiškai perkelti tik vieneriems finansiniams metams;
 - (ii) institucijų sprendimu perkeliamus asignavimus vienu iš dviejų atvejų: jei parengiamieji etapai užbaigti arba jei teisinis pagrindas priimtas vėlai; ir
 - (iii) asignavimus, kuriuos vėl leista naudoti dėl panaikintų įsipareigojimų. Pakartotinai įtraukiami panaikintų įsipareigojimų asignavimai, susiję su struktūriniais fondais. Sumos gali būti pakartotinai įtraukiamos išimties tvarka, jei įvyko klaida dėl Komisijos kaltės arba jei jos būtinos programai užbaigti.
- **Asignuotosios įplaukos**, kurias sudaro:
 - (i) grąžinamosios išmokos, kai sumos yra asignuotosios įplaukos biudžeto eilutėje atitinkamai pagal patirtas pradines išlaidas ir gali būti perkeltos be jokių apribojimų;
 - (ii) ELPA asignavimai. Europos ekonominės erdvės (EEE) susitarimu numatoma, kad jos narių įnašas ES biudžete būtų skirtas tam tikrai veiklai. Atitinkamos biudžeto eilutės ir prognozuojamos sumos skelbiamos ES biudžeto III priede. Šios biudžeto eilutės padidinamos ELPA įnašu. Iki metų pabaigos nepanaudoti asignavimai panaikinami ir grąžinami EEE šalims.
 - (iii) įplaukos iš trečiųjų šalių/kitų šalių, sudariusių susitarimus su ES, kuriais numatomas finansinis įnašas į ES veiklą. Gautas sumas laikomas įplaukomis iš trečiųjų šalių ir priskiriamos prie atitinkamų biudžeto eilučių (dažnai mokslinių tyrimų srities) ir gali būti perkeltamos į kitą laikotarpį be jokių apribojimų;

- (iv) darbas trečiosioms šalims. ES mokslinių tyrimų centrų veiklos dalimi gali būti darbas išorės įstaigoms. Kaip ir trečiųjų šalių įplaukų atveju, darbas trečiosioms šalims priskiriamas tam tikroms biudžeto eilutėms, o sumos gali būti perkeltamos į kitą laikotarpį be jokių apribojimų; ir
- (v) asignavimai, kuriuos vėl leista naudoti dėl gražintų išankstinių mokėjimų. Šie asignavimai yra ES lėšos, kurias gražino gavėjai ir kurias galima perkelti į kitą laikotarpį be jokių apribojimų.

Turimų asignavimų struktūra

- Pradinis biudžetas = N-1 metais patvirtinti asignavimai;
- Galutinio biudžeto asignavimai = patvirtinti pradinio biudžeto asignavimai + taisomojo biudžeto asignavimai + perkėlimai+ papildomi asignavimai;
- Papildomi asignavimai = asignuotosios įplaukos (žr. pirmiau) + iš praėjusių finansinių metų perkelti arba panaikinus įsipareigojimus vėl leidžiami naudoti asignavimai.

Biudžeto rezultatų skaičiavimas

Į ataskaitas įtrauktos nuosavų išteklių sumos – tai sumos, kuriomis per tuos metus kredituojamos sąskaitos, kurias Komisijos vardu atidarė valstybių narių vyriausybės. Pertekliaus atveju įplaukas taip pat sudaro praėjusių finansinių metų biudžeto vykdymo rezultatas. Kitos į ataskaitas įtrauktos įplaukos – tai per metus faktiškai gautos sumos.

Apskaičiuojant biudžeto vykdymo metų rezultatą, išlaidas sudaro mokėjimai pagal tų metų asignavimus ir bet kurie tų metų asignavimai, perkelti į kitus metus. Mokėjimai pagal numatytus asignavimus – tai mokėjimai, kuriuos apskaitos pareigūnas atliko iki finansinių metų gruodžio 31 d. EŽŪGF atveju mokėjimai – tai mokėjimai, kuriuos valstybės narės atliko nuo N-1 metų spalio 16 d. iki N metų spalio 15 d., su sąlyga, kad apskaitos pareigūnui iki N+1 metų sausio 31 d. buvo pranešta apie įsipareigojimą ir leidimą juos atlikti. Dėl EŽŪGF išlaidų po patikrinimų valstybėse narėse gali būti priimtas sprendimas dėl atitikties.

Biudžeto vykdymo rezultatą sudaro du elementai: ES rezultatas ir EEE priklausančių ELPA šalių dalyvavimo rezultatas. Remiantis Reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 dėl nuosavų išteklių 15 straipsniu, šiuo rezultatu parodomas skirtumas tarp:

- visų tais metais gautų įplaukų ir
- visų mokėjimų, atliktų pagal tų metų asignavimus, bei visos tų metų asignavimų, perkeltų į kitus metus, sumos.
- Prie gauto skaičiaus pridedama arba iš jo atimama:
 - grynasis panaikintų mokėjimų asignavimų, perkeltų iš ankstesniųjų metų, ir bet kurių mokėjimų, kurie dėl euro kurso svyravimų viršija nediferencijuotuosius asignavimus, perkeltus iš praėjusių metų, likutis, ir
 - per metus užfiksuoto dėl valiutų kurso pokyčio susidariusio pelno ir nuostolio likutis.

Iš praėjusių finansinių metų perkelti asignavimai, susiję su įnašais iš trečiųjų šalių ir darbu trečiosioms šalims, kurie pagal savo pobūdį niekada nenustoja galioti, įtraukiami į papildomus finansinių metų asignavimus. Taip paaiškinama, kodėl skiriasi iš praėjusių metų perkeltos sumos 2013 m. biudžeto vykdymo ataskaitoje ir sumos, kurios 2012 m. biudžeto vykdymo ataskaitoje perkeltos į kitus metus. Apskaičiuojant biudžeto rezultatą, neatsižvelgiama į mokėjimų asignavimus, skirtus pakartotinam naudojimui, ir asignavimus, kuriuos vėl leista naudoti susigrąžinus išankstinius mokėjimus.

Perkelti mokėjimų asignavimai apima automatiškai atliekamus perkėlimus ir perkėlimus pagal sprendimą. Kiek tai susiję su panaikintais iš praėjusių metų perkeltais nepanaudotais mokėjimų asignavimais, nurodomi automatiškai ir pagal sprendimą perkelti panaikinti asignavimai. Taip pat nurodomas asignuotųjų įplaukų, perkeltų į kitus metus, sumažėjimas, palyginti su 2012 m.

1. ES BIUDŽETO VYKDYMO REZULTATAS

1.1 ES BIUDŽETO REZULTATAS

(mln. EUR)

	2013	2012
Finansinių metų įplaukos	149 504	139 541
Mokėjimai pagal einamųjų metų asignavimus	(147 567)	(137 738)
Mokėjimų asignavimai, perkelti į N+1 metus	(1 329)	(936)
Atšaukti nepanaudoti mokėjimų asignavimai, perkelti iš N-1 metų	437	92
Valiutų keitimo kursų pokyčiai per metus	(42)	60
Biudžeto rezultatas ⁽¹⁾	1 002	1 019

⁽¹⁾ Iš kurio ELPA rezultatas iš viso sudarė (4) mln. EUR 2013 m. ir (4) mln. EUR 2012 m.

Susidaręs ES biudžeto perteklius grąžinamas valstybėms narėms per kitus metus, atimant sumas, kurias jos turi mokėti tais finansiniais metais.

1.2 EKONOMINĖS VEIKLOS REZULTATO SUDERINIMAS SU BIUDŽETO REZULTATU

(mln. EUR)

	2013	2012
EKONOMINĖS VEIKLOS METŲ REZULTATAS	(4 365)	(5 329)
Įplaukos		
Teisės į einamaisiais metais gautinas sumas, kurios dar nesurinktos	(2 071)	(2 000)
Teisės į ankstesniaisiais metais gautinas sumas, kurios surinktos einamaisiais metais	3 357	4 582
Sukauptos įplaukos (grynosios)	(134)	(38)
Išlaidos		
Sukauptos išlaidos (grynosios)	3 216	(1 544)
Praėjusių metų išlaidos, padengtos einamaisiais metais	(1 123)	(2 695)
Grynasis išankstinio finansavimo poveikis	(902)	820
Mokėjimų asignavimai, perkelti į kitus metus	(1 528)	(4 666)
Mokėjimai iš perkėlimų ir panaikinti nepanaudoti mokėjimų asignavimai	1 538	4 768
Atidėjinių pokyčiai	4 136	7 805
Kita	(1 028)	(670)
Ekonominės veiklos rezultatas. Agentūros ir EAPB	(93)	(15)
METINIAI BIUDŽETO REZULTATAI	1 002	1 019

Ekonominės veiklos metų rezultatas apskaičiuotas pagal kaupiamosios apskaitos principus. Tačiau pagal Finansinių reglamentą biudžeto rezultatas paremtas pakeistomis pinigų apskaitos taisyklėmis. Kadangi ir ekonominės veiklos rezultatas, ir biudžeto rezultatas susiję su tomis pačiomis operacijomis, naudinga kontrolės priemonė – užtikrinti, kad jie būtų suderinti.

2013 m. iš anksto apmokėtos išlaidos, susijusios su finansų inžinerijos priemonėmis ir pagalbos schemomis (žr. 2.6.2 ir 2.10.2), pirmą kartą įtrauktos į „grynojo išankstinio finansavimo poveikio“ kategoriją. Lygiai taip pat buvo perklasifikuoti palyginamieji duomenys.

Derinami punktai. Įplaukos

Faktinės finansinių metų biudžeto įplaukos yra įplaukos, gautos surinkus gautinas sumas pagal per metus nustatytas teises, ir sumos, gautos pagal teises, nustatytas ankstesniaisiais metais. Todėl **teisės į einamaisiais metais gautinas sumas, kurios dar nesurinktos**, suderinimo tikslais turi būti išskaitomos iš ekonominės veiklos rezultato, nes jos nesudaro biudžeto įplaukų dalies. Tačiau **teisės į ankstesniais metais gautinas sumas, kurios surinktos einamaisiais metais**, suderinimo tikslais turi būti pridėtos prie ekonominės veiklos rezultato.

Grynąsias sukaupias įplaukas daugiausia sudaro iš žemės ūkio mokesčių, nuosavų išteklių ir palūkanų bei dividendų sukaupias įplaukas. Atsižvelgiama tik į grynąjį poveikį, t. y. einamaisiais metais sukaupias įplaukas atėmus atkurtas sukaupias įplaukas iš praėjusių metų.

Derinami punktai. Išlaidos

Grynąsias sukaupias išlaidas daugiausia sudaro sukaupias sumos, nustatytos metų pabaigos ataskaitinių laikotarpių atskyrimo tikslais, t. y. reikalavimus atitinkančios išlaidos, kurias patyrė ES lėšų gavėjai, bet apie kurias Komisijai dar nepranešta. Nors sukaupias išlaidos nelaikomos biudžeto išlaidomis, **einamaisiais metais atlikti mokėjimai, kurie susiję su praėjusiais metais užregistruotomis sąskaitomis faktūromis**, yra einamųjų metų biudžeto išlaidų dalis.

Grynasis išankstinio finansavimo poveikis yra 1) naujų išankstinio finansavimo sumų, išmokėtų einamaisiais metais ir pripažintų kaip metų biudžeto išlaidos, ir 2) išankstinio finansavimo sumų, išmokėtų einamaisiais metais arba ankstesniais metais priėmus reikalavimus atitinkančias išlaidas, padengimo derinys. Pastarosios sumos yra išlaidos kaupimo, bet ne biudžetinių sąskaitų požiūriu, nes pradinio išankstinio finansavimo mokėjimas jau buvo laikomas biudžeto išlaidomis, kai tas mokėjimas buvo atliekamas.

Be mokėjimų, kurie atlikti pagal metų asignavimus, apskaičiuojant biudžeto metų rezultatą taip pat reikia atsižvelgti į tų metų asignavimus, kurie **perkeliama į kitus metus** (pagal Reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 15 straipsnį). Tas pats pasakytina apie biudžeto mokėjimus, atliktus einamaisiais metais iš **perkėlimų, ir panaikintus nepanaudotus mokėjimų asignavimus**.

Atidėjinių pokyčiai siejami su metų pabaigos kaupiamųjų sąskaitų įverčiais (daugiausia darbuotojų išmokomis), kurie poveikio biudžetinėms sąskaitoms neturi. **Kitas derinamas sumas** sudaro skirtingi elementai, kaip antai: turto nusidėvėjimas, turto įsigijimas, kapitalo nuomos įmokos ir finansinis dalyvavimas, kurių biudžeto ir kaupiamosios apskaitos tvarkymas skiriasi.

1.3 BIUDŽETO IR FAKTINIŲ SUMŲ LYGINAMOJI ATASKAITA

1.3.1. Įplaukos

(mln. EUR)

	Pirminis biudžetas	Galutinis biudžetas	Faktinės įplaukos
1. Nuosavi ištekliai	1 31 288	140 326	140 100
Iš kurių muitai	18 632	14 857	15 164
Iš jų PVM	15 030	14 680	14 542
Iš kurio BP	97 503	110 823	110 032
3. Perteklius, likučiai ir patikslinimai	0	1 057	698
4. Įplaukos, gautos iš institucijose ir kitose Sąjungos įstaigose dirbančių asmenų	1 278	1 278	1 199
5. Įplaukos, gautos iš institucijų administracinės veiklos	54	54	611
6. Įmokos ir grąžinamosios išmokos, susijusios su Sąjungos susitarimais ir programomis	60	60	3 898

(mln. EUR)

	Pirminis biudžetas	Galutinis biudžetas	Faktinės įplaukos
7. Palūkanos už pavėluotus mokėjimus ir baudos	123	1 642	2 973
8. Skolinimosi ir skolinimo operacijos	4	4	2
9. Įvairios įplaukos	30	30	24
Iš viso	132 837	144 451	149 504

1.3.2. Išlaidos pagal finansinės sistemos išlaidų kategorijas

(mln. EUR)

	Pirminis biudžetas	Galutinis biudžetas ⁽¹⁾	Atlikti mokėjimai
1. Tvarus augimas	59 085	73 528	71 238
1.1 Konkurencingumas augimui ir užimtumui skatinti	11 886	16 290	14 307
1.2 Sanglauda augimui ir užimtumui skatinti	47 199	57 238	56 931
2 Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	57 484	60 404	59 524
3 Pilietybė, laisvė, saugumas ir teisingumas	1 515	2 197	1 883
4 ES kaip pasaulinio masto veikėja	6 323	7 200	7 055
5 Administravimas	8 430	10 056	8 693
6 Kompensacijos	0	75	75
Iš viso	132 837	153 461	148 469

⁽¹⁾ Įskaitant taisomuosius biudžetus, perkeltus asignavimus ir asignuotąsias įplaukas.

1.3.3. Išlaidos pagal politikos sritis

(mln. EUR)

	Pirminis biudžetas	Galutinis biudžetas ⁽¹⁾	Atlikti mokėjimai
01 Ekonomikos ir finansų reikalai	428	411	397
02 Įmonės	1 162	1 587	1 456
03 Konkurencija	92	107	93
04 Užimtumas ir socialiniai reikalai	10 429	14 286	14 107
05 Žemės ūkis ir kaimo plėtra	56 344	59 234	58 339
06 Mobilumas ir transportas	984	1 120	1 059
07 Aplinka ir klimato politika	391	438	406
08 Moksliniai tyrimai	4 808	6 556	5 771
09 Ryšių tinklai, turinys ir technologijos	1 389	2 024	1 826
10 Tiesioginiai moksliniai tyrimai	411	959	496
11 Jūrų reikalai ir žuvininkystė	794	831	820
12 Vidaus rinka	103	127	116

(mln. EUR)

	Pirminis biudžetas	Galutinis biudžetas ⁽¹⁾	Atlikti mokėjimai
13 Regioninė politika	37 434	43 960	43 494
14 Mokesčiai ir muitų sąjunga	112	140	129
15 Švietimas ir kultūra	2 373	3 301	3 052
16 Komunikacija	253	273	252
17 Sveikata ir vartotojų apsauga	593	622	599
18 Vidaus reikalai	799	1 053	1 035
19 Išorės santykiai	3 089	3 354	3 295
20 Prekyba	102	112	104
21 Vystymasis ir santykiai su AKR valstybėmis	1 207	1 377	1 345
22 Plėtra	832	933	920
23 Humanitarinė pagalba	829	1 278	1 249
24 Kova su sukčiavimu	73	83	73
25 Komisijos politikos koordinavimas ir teisinės konsultacijos	194	221	193
26 Komisijos vykdomas administravimas	1 013	1 318	1 082
27 Biudžetas	67	146	135
28 Auditas	12	13	12
29 Statistika	115	147	126
30 Pensijos ir susijusios išlaidos	1 399	1 401	1 397
31 Kalbos tarnybos	397	506	436
32 Energetika	814	838	758
33 Teisingumas	184	208	195
40 Rezervai	80	0	0
90 Kitos institucijos	3 527	4 497	3 703
Iš viso	132 837	153 461	148 469

⁽¹⁾ Įskaitant taisamuosius biudžetus, perkeltus asignavimus ir asignuotąsias įplaukas.

1.3.4. Išpareigojimai pagal finansinės sistemos išlaidų kategorijas

Mln. EUR

	Pirminis biudžetas	Galutinis biudžetas ⁽¹⁾	Išpareigojimai
1. Tvarus augimas	70 630	75 054	72 682
1.1 Konkurencingumas augimui ir užimtumui skatinti	16 121	19 191	17 723
1.2 Sanglauda augimui ir užimtumui skatinti	54 509	55 863	54 959
2. Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	60 149	62 540	61 463
3. Pilietybė, laisvė, saugumas ir teisingumas	2 106	2 846	2 777

Mln. EUR

	Pirminis biudžetas	Galutinis biudžetas ⁽¹⁾	Įsipareigojimai
4. ES kaip pasaulinio masto veikėja	9 583	10 015	9 793
5. Administravimas	8 430	9 281	8 870
6. Kompensacijos	0	75	75
Iš viso	150 898	159 810	155 659

⁽¹⁾ Įskaitant taisomuosius biudžetus, perkeltus asignavimus ir asignuotąsias įplaukas

1.3.5. Įsipareigojimai pagal politikos sritis

Mln. EUR

	Pirminis biudžetas	Galutinis biudžetas ⁽¹⁾	Įsipareigojimai
01 Ekonomikos ir finansų reikalai	556	527	517
02 Įmonės	1 154	1 269	1 241
03 Konkurencija	92	99	94
04 Užimtumas ir socialiniai reikalai	12 004	12 823	12 131
05 Žemės ūkis ir kaimo plėtra	58 852	61 226	60 167
06 Mobilumas ir transportas	1 741	1 843	1 807
07 Aplinka ir klimato politika	498	518	506
08 Moksliniai tyrimai	6 878	8 130	7 915
09 Ryšių tinklai, turinys ir technologijos	1 805	2 131	2 085
10 Tiesioginiai moksliniai tyrimai	424	1 000	518
11 Jūrų reikalai ir žuvininkystė	1 024	1 043	997
12 Vidaus rinka	106	123	117
13 Regioninė politika	43 389	44 464	44 170
14 Mokesčiai ir muitų sąjunga	145	151	147
15 Švietimas ir kultūra	2 813	3 433	3 303
16 Komunikacija	266	275	269
17 Sveikata ir vartotojų apsauga	634	648	635
18 Vidaus reikalai	1 296	1 444	1 420
19 Išorės santykiai	5 001	5 088	5 023
20 Prekyba	107	111	108
21 Vystymasis ir santykiai su AKR valstybėmis	1 572	1 701	1 664
22 Plėtra	1 062	1 152	1 147
23 Humanitarinė pagalba	917	1 360	1 339
24 Kova su sukčiavimu	79	79	79
25 Komisijos politikos koordinavimas ir teisinės konsultacijos	193	205	194
26 Komisijos vykdomas administravimas	1 030	1 184	1 119

Mln. EUR

	Pirminis biudžetas	Galutinis biudžetas ⁽¹⁾	Įsipareigojimai
27 Biudžetas	67	138	134
28 Auditas	12	13	12
29 Statistika	134	144	134
30 Pensijos ir susijusios išlaidos	1 399	1 401	1 397
31 Kalbos tarnybos	397	482	435
32 Energetika	738	818	782
33 Teisingumas	218	235	225
40 Rezervai	764	528	0
90 Kitos institucijos	3 527	4 023	3 830
Iš viso	150 898	159 810	155 659

⁽¹⁾ Įskaitant taisomuosius biudžetus, perkeltus asignavimus ir asignuotąsias įplaukas

Mokėjimų asignavimų suma pradiname priimtame biudžete, kurį 2012 m. gruodžio 12 d. pasirašė Europos Parlamento pirmininkas, buvo 132 837 mln. EUR, o suma, finansuotina iš nuosavų išteklių, sudarė 131 288 mln. EUR. Pradinio biudžeto įplaukų ir išlaidų sąmatos per biudžetinius metus paprastai tikslinamos, o tokie pakeitimai pateikiami taisomuosiuose biudžetuose. BNP grindžiamų nuosavų išteklių tikslinimu užtikrinama, kad biudžeto įplaukos tiksliai sutaptų su biudžeto išlaidomis. Remiantis subalansuotumo principu, biudžeto įplaukos ir išlaidos (mokėjimų asignavimai) privalo būti subalansuotos.

Įplaukos

2013 m. priimti devyni taisomieji biudžetai. Dėl jų bendra galutinė 2013 m. biudžeto įplaukų suma lygi 144 451 mln. EUR. Ši suma buvo padengta iš nuosavų išteklių – iš viso 140 326 mln. EUR (taigi 9 038 mln. EUR daugiau, nei prognozuota iš pradžių) ir kitų įplaukų likučio. Išaugęs mokėjimų asignavimų finansavimo poreikis daugiausia padengtas panaudojus BNP grindžiamus išteklius, įtrauktus į Taisomuosius biudžetus Nr. 2 ir 8/2013.

Į Taisomojo biudžeto Nr. 6/2013 taisomąjį raštą įtrauktos 1 614 mln. EUR įmonėms skirtos baudos, kurios buvo žinomos tuo metu, kai buvo rengiamas Taisomojo biudžeto Nr. 6/2013 projektas. Iki 2013 m. gruodžio 31 d. kitos baudos tapo galutinėmis arba priėmus galutinį nuosprendį, arba todėl, kad įmonės neapskundė naujų sprendimų dėl baudų.

Įplaukos, įnašai ir grąžintos sumos, susijusios su Sąjungos susitarimais ir programomis, iš viso sudaro 3 888 mln. EUR. Pagrindinės sumos susijusios su EŽŪGF ir EŽŪFKP (visų pirma, su sąskaitų patvirtinimu ir pažeidimais), trečiųjų šalių dalyvavimu mokslinių tyrimų programose ir kitais Sąjungos programoms ir (arba) veiklai skirtais įnašais ir grąžintomis lėšomis. Didelę šios sumos dalį sudaro asignuotosios įplaukos, dėl kurių papildomi asignavimai paprastai įtraukiami į išlaidas.

Kiek tai susiję su nuosavų išteklių rezultatu, tradicinių nuosavų išteklių surinkta beveik tiek, kiek prognozuota. Taip yra dėl to, kad biudžeto sąmatos, kurios buvo pakeistos tuo metu, kai buvo parengtas Taisomasis biudžetas Nr. 6/2010 (sąmatos sumažintos 1 871 mln. EUR pagal naujas 2013 m. pavasario makroekonominės prognozes), buvo dar kartą pakeistos to taisomojo biudžeto taisomuoju raštu, siekiant atsižvelgti į faktinį surinkimo ritmą. Taip jos buvo dar kartą sumažintos 2 062 mln. EUR.

Galutiniai valstybių narių PVM ir BNP mokėjimai taip pat labai sutapo su galutine biudžeto sąmata. Prognozuotų sumų ir faktiškai išmokėtų sumų skirtumas aiškinamas biudžeto tikslams naudojamo euro kurso ir tuo metu, kai valstybės narės, nesančios EPS narėmis, faktiškai atliko mokėjimus, galiojusio kurso skirtumais.

Išlaidos

2013 metai buvo paskutiniai dabartinio 2007–2013 m. programavimo laikotarpio metai. Pradiniame biudžete visoms institucijoms nustatyti išpareigojimų asignavimai sudaro 150 898 mln. EUR, t. y. 1,7 % daugiau nei 2012 m. galutiniame biudžete. Tai yra 160 mln. mažiau nei Komisijos biudžeto projekte, ir lieka 2,45 mlrd. EUR marža žemiau daugiamečių finansinės programos viršutinės ribos.

2013 m. biudžeto projektą sumažinus 4,96 mlrd. EUR, galiausiai nustatyta mokėjimų asignavimų suma – 132 837 mln. EUR. Tai reiškia 2,2 % sumažėjimą, palyginti su 2012 m. galutiniu biudžetu. Pradinis mokėjimų asignavimų lygis 2013 m. sudarė 0,99 % Sąjungos BNP ir likusi marža buvo 11,24 mlrd. EUR žemiau finansinės programos viršutinės ribos.

Kiek tai susiję su išpareigojimais, galutiniai biudžeto asignavimai buvo visiškai panaudoti, taigi, nustatyti politiniai tikslai buvo visiškai įvykdyti (99,7 %, neskaitant nepanaudotų rezervų). Labiausiai pažymėtini koregavimai, per metus padaryti taisomaisiais biudžetais, susiję su lėšomis, reikalingomis Kroatijos stojimui į ES (655 mln. EUR), Europos Sąjungos solidarumo fondo lėšų panaudojimu (415 mln. EUR), savo pobūdžiu nenumatytais išlaidomis ir papildomais išpareigojimais pagal 1b išlaidų kategoriją Prancūzijai, Italijai ir Ispanijai (150 mln. EUR), kylančiais iš Europos Vadovų Tarybos sutikimo padidinti iš struktūrinių fondų joms skiriamą sumą. Iš 151 080 mln. EUR sumos 1 011 mln. EUR liko nepanaudota. Po perkėlimo į 2014 m. panaikinta 833 mln. EUR suma. Tačiau didžioji jos dalis susijusi su nepanaudotais rezervais: 464 mln. EUR Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondui, 64 mln. EUR Neatidėliotinos pagalbos rezervui ir 43 mln. EUR iš rezervo tarptautiniams susitarimams žuvininkystės srityje.

Pradiniai biudžete numatyti mokėjimų asignavimai taisomaisiais biudžetais buvo iš viso padidinti 11,6 mlrd. EUR. Susidūrusi su dideliu spaudimu dėl mokėjimo reikalavimų ir 2012 m. susikaupusių neapmokėtų reikalavimų, biudžeto valdymo institucija dviem etapais patvirtino mokėjimų asignavimų padidinimą 11,2 mlrd. EUR (Taisomaisiais biudžetais Nr. 2/2013 ir 8/2013). Tai padidino mokėjimų asignavimų lygį iki finansinės programos viršutinės ribos ir padėjo sumažinti neįvykdytų išpareigojimų augimą.

Europos Sąjungos solidarumo fondo mokėjimo poreikiai buvo tenkinami iš 15 mln. EUR naujų asignavimų, priimtų Taisomuoju biudžetu Nr. 5/2013, ir atliekant Komisijos siūlymu bendrąjį perkėlimą – Taisomuoju biudžetu Nr. 9/2013 perkėlus 250 mln. EUR iš kai kurių biudžeto eilučių. Likę 150 mln. EUR mokėjimai buvo įtraukti į 2014 m. biudžetą.

Iš viso panaudota galutinio biudžeto mokėjimų asignavimų – 142 883 mln. EUR, t. y. 98,9 %. Tai yra 8 mlrd. EUR daugiau negu 2012 m., bet taip pat 7 mlrd. EUR daugiau negu 2014 m. finansinės programos viršutinė riba. Vis dėlto metų pabaigoje susikaupusių neatliktų mokėjimų suma dar padidėjo iki 26,2 mlrd. EUR. Atsižvelgus į mokėjimų asignavimų perkėlimą į 2014 m., iš viso panaikinta 238 mln. EUR suma.

Daugiau nei pusė panaikintų Komisijos asignavimų susidarė dėl Tarybos atsisakymo perkelti asignavimus, susijusius su atlyginimų koregavimu. Iš mokėjimų asignavimų, perkeltų iš 2012 m., buvo atšaukta 97 mln. EUR suma.

Išsamesnė biudžeto patikslinimų, su jais susijusių aplinkybių, pagrindimo ir poveikio analizė pateikta 2013 m. Komisijos biudžeto ir finansų valdymo ataskaitos A dalyje „Biudžeto apžvalga“ ir B dalyje (apie kiekvieną daugiamečių finansinės programos išlaidų kategoriją).

2. ES BIUDŽETO ĮPLAUKŲ VYKDYMAS
2.1 BIUDŽETO ĮPLAUKŲ VYKDYMO SUVESTINĖ

(mln. EUR)

Pavadinimas	Pajamų asignavimai		Teisės į gautinas sumas			Įplaukos			Iš viso	Išplaukos, kaip biudžeto % dalis	Neįvykdyta
	Pradinė suma	Galutinė suma	Einamieji metai	Perkelti asignavimai	Iš viso	Iš šiais metais gautinų sumų	Iš perkeltų gautinų sumų	Iš viso			
1. Nuosavi išrekliai	131 288	140 326	140 102	45	140 147	140 097	3	140 100	99.84 %	47	
3. Perteklius, likučiai ir patikslinimai	0	1 057	698	0	698	698	0	698	65.99 %	0	
4. Įplaukos, gautos iš institucijose ir kitose Sąjungos įstaigose dirbančių asmenų	1 278	1 278	1 206	5	1 211	1 194	5	1 199	93.83 %	12	
5. Įplaukos iš institucijų administracinės veiklos	54	54	604	29	632	587	24	611	1133.46 %	21	
6. Įnašai ir gražinamosios išmokos pagal Bendrijos susitarimus ir programas	60	60	3 601	525	4 126	3 500	398	3 898	6496.27 %	228	
7. Palūkanos už pavėluotus mokejimus ir baudos	123	1 642	2 631	10 774	13 406	634	2 338	2 973	181.05 %	10 433	
8. Skolinimosi ir skolinimo operacijos	4	4	35	222	257	2	0	2	49.77 %	255	
9. Įvairios įplaukos	30	30	25	9	34	22	2	24	79.42 %	10	
Iš viso	132 837	144 451	148 901	11 609	160 510	146 733	2 771	149 504	103.50 %	11 006	

1 antraštinės dalies išskaidymas. Nuosavi ištekliai

Skyrius	Pajamų asignavimai		Teisės į gautinas sumas				Išplaukos			Išplaukos, kaip biudžeto % dalis	Neįvykdyta	
	Pradinė suma	Galutinė suma	Einamieji metai	Perkelti asignavimai	Iš viso	Iš šiais metais gautinų sumų	Iš perkeltų gautinų sumų	Iš viso				
11. Cukraus mokesčiai	123	(35)	202	0	202	202	0	202	0	202	(582.66)%	0
12. Muitai	18 632	14 857	15 166	45	15 211	15 161	3	15 164	3	15 164	102.06 %	47
13. PVM	15 030	14 680	14 542	0	14 542	14 542	0	14 542	0	14 542	99.06 %	0
14. BNP	97 503	110 823	110 032	0	110 032	110 032	0	110 032	0	110 032	99.29 %	0
15. Biudžeto disbalanso korekcija	0	0	166	0	166	166	0	166	0	166	0.00 %	0
16. Nyderlandų ir Švedijos BNP grindžiamų įnašų sumažinimas	0	0	(6)	0	(6)	(6)	0	(6)	0	(6)	0.00 %	0
Iš viso	131 288	140 326	140 102	45	140 147	140 097	3	140 100	3	140 100	99.84 %	47

3 antraštinės dalies išskaidymas. Perteklius, likučiai ir patikslinimai

Skyrius	Pajamų asignavimai		Teisės į gautinas sumas				Išplaukos			Išplaukos, kaip biudžeto % dalis	Neįvykdyta	
	Pradinė suma	Galutinė suma	Einamieji metai	Perkelti asignavimai	Iš viso	Iš šiais metais gautinų sumų	Iš perkeltų gautinų sumų	Iš viso				
30. Praėjusių metų perteklius	0	1 057	1 054	0	1 054	1 054	0	1 054	0	1 054	99.65 %	0
31. PVM likučiai	0	0	(522)	0	(522)	(522)	0	(522)	0	(522)	0.00 %	0
32. BNP likučiai	0	0	162	0	162	162	0	162	0	162	0.00 %	0
34. Patikslinimas dėl nedalyvavimo TVR politikoje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 %	0
35. Korekcijos JK naudai patikslinimai	0	0	4	0	4	4	0	4	0	4	0.00 %	0
Iš viso	0	1 057	698	0	698	698	0	698	0	698	65.99 %	0

2.1.1. *Iplaukos iš nuosavų išteklių*

Didžioji dalis iplaukų gaunama iš nuosavų išteklių. Tai nustatyta Sutarties dėl ES veikimo 311 straipsnyje, kuriame teigiama, kad „Neatmetant kitų iplaukų, visas biudžetas finansuojamas nuosavais ištekliais.“ Didžioji biudžeto išlaidų dalis padengiama iš nuosavų išteklių. Kitos iplaukos sudaro tik nedidelę viso finansavimo dalį.

Nuosavus išteklius galima suskirstyti į šias kategorijas:

- 1) Tradicinius nuosavus išteklius (TNI) sudaro muitai ir cukraus mokesčiai. Šiuos nuosavus išteklius iš ūkinės veiklos vykdytojų renka valstybės narės ES vardu. Tačiau valstybės narės pasilieka 25 % kaip atlygį už surinkimo išlaidas. Muitai renkami už produktus, importuojamus iš trečiųjų šalių, taikant muitų normas pagal Bendrąjį muitų tarifą. Cukraus mokesčius moka cukraus gamintojai, kad būtų finansuojamos eksporto grąžinamosios išmokos už cukrų. TNI paprastai sudaro apie 13 % nuosavų išteklių iplaukų.
- 2) Nuosavi ištekliai iš pridėtinės vertės mokesčio (PVM) renkami iš valstybių narių PVM bazių, kurios šiuo tikslu suderintos pagal ES taisyklės. Tokia pati procentinė dalis taikoma suderintai kiekvienos valstybės narės bazei. Tačiau PVM bazei, į kurią atsižvelgiama, taikomas 50 % kiekvienos valstybės narės BNP apribojimas. PVM ištekliai paprastai sudaro apie 12 % nuosavų išteklių iplaukų.
- 3) Ištekliai iš bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP) naudojami biudžeto iplaukoms ir išlaidoms subalansuoti, t. y. tai biudžeto daliai, kuri nepriklauso jokiems kitiems iplaukų šaltiniams, finansuoti. Kiekvienos valstybės narės BNP taikomas toks pat procentinis dydis, nustatomas pagal ES taisyklės. BNP ištekliai paprastai sudaro apie 75 % nuosavų išteklių iplaukų.

Nuosavi ištekliai skirstomi vadovaujantis taisyklėmis, nustatytomis 2007 m. birželio 7 d. Tarybos sprendime 2007/436/EB ⁽¹⁾, Euratomas dėl ES nuosavų išteklių sistemos (2007 m. NIS).

2.1.2. *Tradicioniai nuosavi ištekliai*

Tradicioniai nuosavi ištekliai Visos nustatytos tradicinių nuosavų išteklių sumos turi būti įrašomos į tam tikrą kompetentingų institucijų tvarkomą sąskaitą.

- Į paprastą sąskaitą, numatytą Reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 6 straipsnio 3 dalies a punkte – visos susigrąžintos arba garantijomis užtikrintos sumos.
- Į atskirą sąskaitą, numatytą Reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 6 straipsnio 3 dalies b punkte – visos dar nesugrąžintos ir (arba) garantijomis neužtikrintos sumos; į šią sąskaitą taip pat gali būti įrašomos garantijomis užtikrintos, tačiau užginčytos sumos.

Dėl atskiros sąskaitos valstybės narės siunčia Komisijai ketvirčio ataskaitą, kurioje nurodoma:

- sugrąžintinas praėjusiojo ketvirčio likutis,
- per atitinkamą ketvirtį nustatytos teisės į gautinas sumas,
- bazės patikslinimai (korekcijos/panaikinimai) per atitinkamą ketvirtį,
- nurašytos sumos (kurių negalima leisti panaudoti pagal Reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalį),
- per atitinkamą ketvirtį susigrąžintos sumos,
- atitinkamo ketvirčio pabaigoje susigrąžintinas likutis.

Tradicioniai nuosavi ištekliai turi būti įrašyti į Komisijos sąskaitą išde arba kitoje valstybės narės paskirtoje įstaigoje ne vėliau kaip pirmą darbo dieną po 19-tos antro mėnesio, einančio po to mėnesio, per kurį teisė į gautiną sumą buvo susigrąžinta, dienos. Valstybės narės pasilieka 25 % tradicinių nuosavų išteklių surinkimo išlaidoms padengti. Neapibrėžtosios nuosavų išteklių teisės į gautinas sumas patikslinamos atsižvelgiant į jų susigrąžinimo tikimybę.

⁽¹⁾ OL L 163, 2007 6 23, p. 17.

2.1.3. *PVM grindžiami ištekliai ir BNP grindžiami ištekliai*

PVM grindžiami nuosavi ištekliai apskaičiuojami taikant visoms valstybėms narėms suderintos PVM bazės vienodą tarifą, nustatytą pagal 2007 m. NIS 2 straipsnio 1 dalies b punkte išdėstytas taisykles. Nustatytas 0,30 % vienodas tarifas, išskyrus 2007–2013 m. laikotarpį, per kurį Austrijai nustatytas 0,225 % pareikalavimo tarifas, Vokietijai – 0,15 %, o Nyderlandams ir Švedijai – 0,10 %. Visų valstybių narių PVM bazei taikomas 50 % BNP apribojimas.

BNP grindžiami ištekliai yra kintantys ištekliai, skirti pateikti reikiamoms įplaukoms bet kuriais metais, kad būtų galima padengti išlaidas, viršijančias iš tradicinių nuosavų išteklių, PVM išteklių ir kitų įplaukų surinktą sumą. Įplaukos apskaičiuojamos taikant vienodą tarifą visų valstybių narių suvestinėms BNP. PVM ir BNP grindžiami ištekliai nustatomi remiantis PVM ir BNP bazių prognozėmis, kurios nustatomos rengiant biudžeto projektą. Vėliau šios prognozės peržiūrimos taisomuoju biudžetu atnaujinant atitinkamų biudžetinių metų duomenis.

Faktiniai PVM ir BNP bazių duomenys taikomi visus metus po atitinkamų biudžetinių metų. Komisija apskaičiuoja valstybių narių mokėtinų sumų, apskaičiuotų remiantis faktinėmis bazėmis, ir faktiškai pagal (pataisytas) prognozes sumokėtų sumų skirtumus. Komisija pareikalauja, kad valstybės narės pateiktų PVM ir BNP likučius – tiek teigiamus, tiek neigiamus – iki kitų metų, einančių po atitinkamų biudžetinių metų, pirmos gruodžio mėn. darbo dienos. Jeigu nepaskelbiama išlyga, per ateinančius ketverius metus galima koreguoti faktines PVM ir BNP bazes. Anksčiau apskaičiuoti likučiai patikslinami, o gauto skirtumo pareikalaujama tuo pačiu metu, kaip ir praėjusiųjų biudžetinių metų PVM ir BNP likučių.

Tikrindama PVM ataskaitas ir BNP duomenis, Komisija gali paskelbti valstybėms narėms išlygas dėl tam tikrų punktų, kurie gali turėti pasekmių jų nuosavų išteklių įnašams. Pavyzdžiui, šie punktai gali atsirasti dėl to, kad nėra priimtinių duomenų arba reikia sukurti tinkamą metodiką. Šias išlygas reikia laikyti potencialiais reikalavimais valstybėms narėms sumokėti neapibrėžtas sumas, kadangi negalima tiksliai nustatyti jų finansinio poveikio. Kai galima nustatyti tikslią sumą, pareikalaujama atitinkama PVM ir BNP išteklių suma, susijusi arba su PVM ir BNP likučiais, arba su atskirais pareikalavimais įmokėti lėšas.

2.1.4. *Korekcija JK naudai*

Šiuo mechanizmu sumažinami JK nuosavų išteklių mokėjimai proporcingai vadinamajam jos „biudžeto disbalansui“ ir atitinkamai padidinami kitų valstybių narių nuosavų išteklių mokėjimai. Biudžeto disbalanso korekcijos mechanizmą Jungtinės Karalystės naudai įvedė Fontenblo Europos Vadovų Taryba (1984 m. birželio mėn.), o 1985 m. gegužės 7 d. priimtas sprendimas dėl nuosavų išteklių. Mechanizmu buvo siekiama sumažinti JK biudžeto disbalansą, sumažinant šios valstybės mokėjimus ES. Korekcijos finansavimas sumažintas Vokietijai, Austrijai, Švedijai ir Nyderlandams (apribotas iki vienos ketvirtosios įprastos jų dalies).

2.1.5. *Bendras sumažinimas*

2005 m. gruodžio 15–16 d. Europos Vadovų Taryba priėjo prie išvados, kad Nyderlandų ir Švedijos naudai galima taikyti bendrą BNP pagrįstų įnašų sumažinimą 2007–2013 m. laikotarpiu. Taigi pagal šį kompensavimo mechanizmą numatyta, kad Nyderlandai ir Švedija pasinaudos savo metinio BNP įnašo bendru sumažinimu atitinkamai 605 mln. EUR ir 150 mln. EUR, skaičiuojant 2004 m. kainomis.

3. ES BIUDŽETO IŠLAIDŲ VYKDYMAS

3.1 ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ IŠSKAIDYMAS IR POKYČIAI PAGAL FINANSINĖS PROGRAMOS IŠLAIDŲ KATEGORIJA

		(mln. EUR)											
		Įsipareigojimų asignavimai					Mokėjimų asignavimai						
Finansinės programos išlaidų kategorija		Patvirtinti asignavimai	Pakeitimai (perkėlimai ir TB)	Perkelti asignavimai	Asignuotosios įplaukos	Iš viso papildomai	Iš viso patvirtinta	Patvirtinti asignavimai	Pakeitimai (perkėlimai ir TB)	Perkelti asignavimai	Asignuotosios įplaukos	Iš viso papildomai	Iš viso patvirtinta
		1	2	3	4	5=3+4	6=1+2+5	7	8	9	10	11=9+10	12=7+8+11
1	Tvarus augimas	70 630	620	28	3 777	3 805	75 054	59 085	10 037	157	4 250	4 407	73 528
2	Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	60 149	(4)	2	2 393	2 395	62 540	57 484	552	36	2 332	2 368	60 404
3	Pilietybė, laisvė, saugumas ir teisingumas	2 106	507	0	233	233	2 846	1 515	450	9	224	232	2 197
4	ES kaip pasaulinio masto veikėja	9 583	(4)	2	433	435	10 015	6 323	500	30	346	377	7 200
5	Administravimas	8 431	0	0	851	851	9 281	8 430	(1)	767	859	1 627	10 056
6	Kompensacijos	0	75	0	0	0	75	0	75	0	0	0	75
Iš viso		150 898	1 193	31	7 687	7 719	159 810	132 837	11 614	999	8 011	9 010	153 461

3.2 ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS PAGAL FINANSINĖS PROGRAMOS IŠLAIDŲ KATEGORIJA

Finansinės programos išlaidų kategorija	Patvirtinti įsipareigojimų asignavimai		Pristigti įsipareigojimai				Perkelti asignavimai				Nebegaliojantys asignavimai				
	Iš metų asignavimų	Iš perkeltųjų	Iš perkeltųjų	Iš asiguotųjų	Iš viso	%	Asiguotosios	Perkelti	Iš viso	%	Iš metų biudžeto asignavimų	Iš perkeltųjų	Asiguotosios	Iš viso	%
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10=9/1	11	12	13	14=11+12+13	15=14/1
1 Tvarus augimas	75 054	70 585	28	2 069	72 682	96,84 %	1 708	169	1 877	2,50 %	495	0	0	495	0,66 %
2 Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	62 540	60 080	2	1 381	61 463	98,28 %	1 012	1	1 013	1,62 %	64	0	0	64	0,10 %
3 Pilietybė, laisvė, saugumas ir teisingumas	2 846	2 606	0	171	2 777	97,59 %	62	2	64	2,26 %	4	0	0	4	0,15 %
4 ES kaip pasaulinio mato veikėja	10 015	9 500	2	291	9 793	97,78 %	142	6	149	1,48 %	74	0	0	74	0,73 %
5 Administravimas	9 281	8 234	0	636	8 870	95,57 %	215	0	215	2,32 %	196	0	0	196	2,11 %
6 Kompensacijos	75	75	0	0	75	100,00 %	0	0	0	0,00 %	0	0	0	0	0,00 %
Iš viso	159 810	151 080	31	4 548	155 659	97,40 %	3 140	178	3 318	2,08 %	833	0	0	833	0,52 %

(mln. EUR)

3.3 MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS PAGAL FINANSINĖS PROGRAMOS IŠLAIDŲ KATEGORIJA

Finansinės programos išlaidų kategorija	Mokėjimas patvirtinti asignavimai		Atlikti mokėjimai					Perkelti asignavimai					Nebeigaliojantys asignavimai				
	Iš metų asignavimų	Iš perkeltimų	Iš asignuotųjų išlaidų	Iš viso	%	Automatiniai perkėlimai	Perkelti sprendimu	Asignuotiesios išlaidos	Iš viso	%	Iš metų asignavimų	Iš perkeltimų	Asignuotiesios išlaidos	Iš viso	%		
1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11=10/1	12	13	14	15=12+13+14	16=15/1		
1 Tvarus augimas	73 528	138	2 296	71 238	96,89%	135	165	1 954	2 254	3,06%	18	18	0	37	0,05%		
2 Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	60 404	32	1 512	59 524	98,54%	34	2	820	856	1,42%	20	4	0	24	0,04%		
3 Pilietybė, laisvė, saugumas ir teisingumas	2 197	8	173	1 883	85,71%	9	251	51	311	14,15%	2	1	0	3	0,15%		
4 ES kaip pasaulinio masto veikėja	7 200	26	243	7 055	97,99%	34	1	103	138	1,92%	2	5	0	7	0,09%		
5 Administravimas	10 056	699	460	8 693	86,44%	699	0	399	1 098	10,92%	196	68	0	265	2,63%		
6 Kompensacijos	75	0	0	75	100,00%	0	0	0	0	0,00%	0	0	0	0	0,00%		
Iš viso	153 461	902	4 684	148 469	96,75%	911	419	3 327	4 657	3,03%	238	97	0	335	0,22%		

(mln. EUR)

3.4 NEĮVYKDYTŲ ĮSIPAREIGIJIMŲ POKYČIAI PAGAL FINANSINĖS PROGRAMOS IŠLAIDŲ KATEGORIJA

Finansinės programos išlaidų kategorija	(mln. EUR)										
	Neįvykdyti įsipareigojimai praėjusiųjų metų pabaigoje					Metų įsipareigojimai					Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje
	Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipareigojimai/Perkainojimas/Atsukti įsipareigojimai	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje	
1 Tvarus augimas	166 271	(1 019)	(63 822)	101 430	72 682	(7 416)	(3)	65 263		166 693	
2 Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	26 886	(396)	(13 444)	13 045	61 463	(46 080)	0	15 383		28 428	
3 Pilietybė, laisvė, saugumas ir teisingumas	2 316	(133)	(628)	1 555	2 777	(1 255)	0	1 522		3 077	
4 ES kaip pasaulinio masto veikėja	21 429	(852)	(5 002)	15 575	9 793	(2 053)	(2)	7 738		23 313	
5 Administravimas	909	(191)	(715)	3	8 870	(7 978)	4	896		899	
6 Kompensacijos	0	0	0	0	75	(75)	0	0		0	
Iš viso	217 810	(2 590)	(83 611)	131 609	155 659	(64 858)	(1)	90 801		222 410	

3.5 NEĮVYKDYTŲ ĮSIPAREIGIJIMŲ IŠSKAIDYMAS PAGAL PRIĖMIMO METUS IR FINANSINĖS PROGRAMOS IŠLAIDŲ KATEGORIJAS

Finansinės programos išlaidų kategorija	(mln. EUR)									
	<2007	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Iš viso	
1 Tvarus augimas	4 097	337	859	3 760	12 112	28 399	51 867	65 263	166 693	
2 Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	479	46	95	139	219	2 571	9 496	15 383	28 428	
3 Pilietybė, laisvė, saugumas ir teisingumas	6	16	50	144	214	398	728	1 522	3 077	
4 ES kaip pasaulinio masto veikėja	956	415	823	1 237	2 375	3 845	5 923	7 738	23 313	
5 Administravimas	0	0	0	0	0	1	139	759	899	
Iš viso	5 537	815	1 827	5 280	14 920	35 214	68 153	90 664	222 410	

3.6 ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ IŠSKAIDYMAS IR POKYČIAI PAGAL POLITIKOS SRITĮ

(mln. EUR)

Politikos sritis	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
	Patvirtinti asignavimai	Pakeitimai (Perkėlimas/TB)	Perkelti asignavimai	Asignuotosios įplaukos	Iš viso papildomai	Iš viso patvirtinta	Patvirtinti asignavimai	Pakeitimai (Perkėlimas/TB)	Perkelti asignavimai	Asignuotosios įplaukos	Iš viso papildomai	Iš viso patvirtinta
	1	2	3	4	5=3+4	6=1+2+5	7	8	9	10	11=9+10	12=7+8+11
01 Ekonomikos ir finansų reikalai	556	(60)	0	31	31	527	428	(52)	6	29	35	411
02 Įmonės	1 154	(16)	0	131	131	1 269	1 162	214	19	192	211	1 587
03 Konkurencija	92	1	0	6	6	99	92	1	8	6	13	107
04 Užimtumas ir socialiniai reikalai	12 004	276	24	518	542	12 823	10 429	3 303	38	517	555	14 286
05 Žemės ūkis ir kaimo plėtra	58 852	(33)	2	2 406	2 407	61 226	56 344	512	27	2 351	2 378	59 234
06 Judumas ir transportas	1 741	0	0	102	102	1 843	984	18	6	112	118	1 120
07 Aplinka ir klimato politika	498	(1)	0	21	21	518	391	9	18	19	37	438
08 Moksliniai tyrimai	6 878	(4)	0	1 256	1 256	8 130	4 808	174	26	1 548	1 573	6 556
09 Rysių tinklai, turinys ir technologijos	1 805	6	0	320	321	2 131	1 389	167	14	454	468	2 024
10 Tiesioginiai moksliniai tyrimai	424	0	0	576	576	1 000	411	8	48	491	539	959
11 Jūrų reikalai ir žuvininkystė	1 024	15	0	4	4	1 043	794	30	3	4	7	831
12 Vidaus rinka	106	0	0	16	16	123	103	2	6	17	22	127
13 Regioninė politika	43 389	780	3	292	295	44 464	37 434	6 222	12	292	304	43 960
14 Mokesčiai ir muitų sąjunga	145	1	0	6	6	151	112	16	7	5	12	140
15 Švietimas ir kultūra	2 813	15	0	604	604	3 433	2 373	254	13	661	674	3 301
16 Komunikacija	266	1	0	8	8	275	253	(2)	14	8	23	273
17 Sveikata ir vartotojų apsauga	634	(14)	0	28	28	648	593	(5)	11	23	34	622
18 Vidaus reikalai	1 296	60	0	88	88	1 444	799	174	5	75	80	1 053
19 Išorės santykiai	5 001	(125)	0	212	212	5 088	3 089	118	13	134	147	3 354
20 Prekyba	107	0	0	3	4	111	102	2	4	3	7	112
21 Vystymasis ir santykiai su AKR valstybėmis	1 572	1	2	127	129	1 701	1 207	23	11	136	147	1 377

Politikos sritis	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
	Patvirtinti asignavimai	Paketiniai (Perkėlimas/ TB)	Perkelti asig- navimai	Asignuoto- stos įplaukos	Iš viso papil- domai	Iš viso pa- tvirtinta	Patvirtinti asignavimai	Paketiniai (Perkėlimas/ TB)	Perkelti asig- navimai	Asignuoto- stos įplaukos	Iš viso papil- domai	Iš viso patvir- tinta
	1	2	3	4	5=3+4	6=1+2+5	7	8	9	10	11=9+10	12=7+8+11
22 Plėtra	1 062	54	0	35	35	1 152	832	76	8	17	25	933
23 Humanitarinė pagalba	917	411	0	32	32	1 360	829	410	7	32	39	1 278
24 Kova su sukčiavimu	79	0	0	0	0	79	73	0	10	0	10	83
25 Politikos koordinavimas ir teisinės konsulta- cijos	193	0	0	11	11	205	194	0	16	11	27	221
26 Komisijos vykdomas administravimas	1 030	(2)	0	156	156	1 184	1 013	14	133	158	290	1 318
27 Biudžetas	67	63	0	7	7	138	67	63	8	7	16	146
28 Auditas	12	0	0	1	1	13	12	0	1	1	1	13
29 Statistika	134	(1)	0	11	11	144	115	7	6	19	24	147
30 Pensijos ir susijusios išlaidos	1 399	0	0	1	1	1 401	1 399	0	0	1	1	1 401
31 Kalbos tarnybos	397	0	0	86	86	482	397	0	24	86	109	506
32 Energetika	738	1	0	80	80	818	814	(70)	6	88	93	838
33 Teisingumas	218	1	0	16	16	235	184	4	4	15	19	208
40 Rezervai	764	(236)	0	0	0	528	80	(80)	0	0	0	0
90 Kitos institucijos	3 527	0	0	496	496	4 023	3 527	0	468	502	970	4 497
Iš viso	150 898	1 193	31	7 687	7 719	159 810	132 837	11 614	999	8 011	9 010	153 461

3.7 ĮSIPAREIGIJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS PAGAL POLITIKOS SRITĮ

Politikos sritis	(mln. EUR)													
	Patvirtinti įsipareigojimų asignavimai			Prisiimti įsipareigojimai				Perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
	Iš metų asignavimų	Iš perkeltimų	Asignuotosios įplaukos	Iš viso	%	Asignuotosios įplaukos	Perkeltimai remiantis sprendimu	Iš viso	%	Iš metų biudžeto asignavimų	Iš perkeltimų	Asignuotosios įplaukos	Iš viso	%
1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10=9/1	11	12	13	14=11+12+13	15=14/1
01 Ekonomikos ir finansų reikalai	527	488	29	517	98,09 %	2	0	2	0,44 %	8	0	0	8	1,47 %
02 Įmonės	1 269	1 135	105	1 241	97,77 %	26	0	26	2,03 %	2	0	0	2	0,19 %
03 Konkurencija	99	91	3	94	94,88 %	3	0	3	2,62 %	2	0	0	2	2,50 %
04 Užimtumas ir socialiniai reikalai	12 823	12 097	24	12 131	94,61 %	509	168	677	5,28 %	14	0	0	14	0,11 %
05 Žemės ūkis ir kaimo plėtra	61 226	58 797	2	60 167	98,27 %	1 038	0	1 038	1,69 %	21	0	0	21	0,03 %
06 Mobilumas ir transportas	1 843	1 734	73	1 807	98,03 %	30	0	30	1,61 %	7	0	0	7	0,36 %
07 Aplinka ir klimato politika	518	495	11	506	97,67 %	10	0	10	1,88 %	2	0	0	2	0,45 %
08 Moksliniai tyrimai	8 130	6 874	1 041	7 915	97,35 %	215	0	215	2,64 %	0	0	0	0	0,01 %
09 Ryšių tinklai, turinys ir technologijos	2 131	1 810	276	2 085	97,84 %	45	0	45	2,10 %	1	0	0	1	0,06 %
10 Tiesioginiai moksliniai tyrimai	1 000	424	94	518	51,79 %	482	0	482	48,21 %	0	0	0	0	0,00 %
11 Jūrų reikalai ir žuvininkystė	1 043	995	1	997	95,55 %	2	0	2	0,20 %	44	0	0	44	4,25 %
12 Vidaus rinkla	123	104	13	117	95,22 %	4	0	4	3,10 %	2	0	0	2	1,69 %
13 Regioninė politika	44 464	44 162	3	44 170	99,34 %	287	0	287	0,65 %	7	0	0	7	0,02 %
14 Mokesčiai ir muitų sąjunga	151	144	3	147	97,21 %	3	0	3	1,81 %	1	0	0	1	0,97 %
15 Švietimas ir kultūra	3 433	2 826	0	3 303	96,20 %	127	0	127	3,71 %	3	0	0	3	0,09 %
16 Komunikacija	275	264	5	269	98,10 %	3	0	3	1,08 %	2	0	0	2	0,82 %
17 Sveikata ir vartotojų apsauga	648	614	0	635	97,88 %	8	1	9	1,35 %	5	0	0	5	0,77 %
18 Vidaus reikalai	1 444	1 352	0	1 420	98,31 %	20	2	22	1,50 %	3	0	0	3	0,19 %
19 Išorės santykiai	5 088	4 869	0	5 023	98,71 %	58	5	64	1,25 %	2	0	0	2	0,04 %
20 Prekyba	111	105	2	108	96,66 %	2	0	2	1,40 %	2	0	0	2	1,94 %

Politikos sritis	Patvirtinti išpareigojimų asignavimai				Pristaigti išpareigojimai				Perkelti asignavimai				Nebegaliojantys asignavimai			
	Iš metų asignavimų	Iš perkeltimų	Asignuotosios įplaukos	Iš viso	%	Asignuotosios įplaukos	Iš perkeltimų	Perkeltimai remiantis sprendimu	Iš viso	%	Iš metų biudžeto asignavimų	Iš perkeltimų	Asignuotosios įplaukos	Iš viso	%	
1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10=9/1	11	12	13	14=11+12+13	15=14/1		
21 Vystymasis ir santykiai su AKR valstybėmis	1 701	2	99	1 604	97,82 %	28	1	29	1,71 %	8	0	0	8	0,46 %		
22 Plėtra	1 152	0	31	1 147	99,53 %	4	0	4	0,35 %	1	0	0	1	0,13 %		
23 Humanitarinė pagalba	1 360	0	12	1 339	98,42 %	20	0	20	1,46 %	2	0	0	2	0,11 %		
24 Kova su sukčiavimu	79	0	0	79	99,81 %	0	0	0	0,04 %	0	0	0	0	0,15 %		
25 Komisijos politikos koordinavimas ir teisinės konsultacijos	205	0	6	194	94,96 %	5	0	5	2,45 %	5	0	0	5	2,59 %		
26 Komisijos vykdomas administravimas	1 184	0	91	1 119	94,50 %	64	0	65	5,46 %	0	0	0	0	0,03 %		
27 Biudžetas	138	0	4	134	96,82 %	3	0	3	2,23 %	1	0	0	1	0,95 %		
28 Auditas	13	0	0	12	93,31 %	0	0	1	4,03 %	0	0	0	0	2,66 %		
29 Statistika	144	0	8	134	93,14 %	3	0	3	2,37 %	6	0	0	6	4,49 %		
30 Pensijos ir susijusios išlaidos	1 401	0	0	1 397	99,74 %	1	0	1	0,10 %	2	0	0	2	0,16 %		
31 Kalbos tarnybos	482	0	48	435	90,08 %	38	0	38	7,84 %	10	0	0	10	2,08 %		
32 Energetika	818	0	48	782	95,66 %	31	0	31	3,82 %	4	0	0	4	0,52 %		
33 Teisingumas	235	0	8	225	95,71 %	8	0	8	3,23 %	2	0	0	2	1,06 %		
40 Rezervai	528	0	0	0	0,00 %	0	0	0	0,00 %	528	0	0	528	100,00 %		
90 Kitos institucijos	4 023	0	434	3 830	95,21 %	62	0	62	1,53 %	131	0	0	131	3,26 %		
Iš viso	159 810	31	4 548	155 659	97,40 %	3 140	178	3 318	2,08 %	833	0	0	833	0,52 %		

3.8 MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS PAGAL POLITIKOS SRITĮ

Politikos sritis	Mokėjimas Patvirtinti asignavimai	Atlikti mokėjimai				Perkelti asignavimai				Nebegaliojantys asignavimai						
		Iš metų asignavimų	Iš perkėli- mų	Asignuo- tosios įplaukos	Iš viso	%	Automati- niai per- kėlimai	Perkėlimai sprendi- mu	Asignuo- tosios įplaukos	Iš viso	%	Iš metų asignavi- mų	Iš perkėli- mų	Asignuo- tosios įplaukos	Iš viso	%
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8 +9	11=10/1	12	13	14	15=12 +13+14	16=15/1
01 Ekonomikos ir finansų reikalai	411	366	6	26	397	96,68%	8	0	3	11	2,60%	2	1	0	3	0,72%
02 Įmonės	1 587	1 359	17	80	1 456	91,76%	14	0	111	126	7,91%	3	2	0	5	0,33%
03 Konkurencija	107	84	7	2	93	87,19%	7	0	3	10	9,61%	2	1	0	3	3,20%
04 Užimtumas ir socialiniai reikalai	14 286	13 672	36	399	14 107	98,74%	14	36	117	168	1,18%	9	2	0	11	0,08%
05 Žemės ūkis ir kaimo plėtra	59 234	56 815	23	1 501	58 339	98,49%	21	0	850	871	1,47%	20	4	0	24	0,04%
06 Mobilumas ir transportas	1 120	990	5	64	1 059	94,58%	6	0	48	54	4,86%	5	1	0	6	0,56%
07 Aplinka ir klimato politika	438	377	17	12	406	92,71%	21	0	7	28	6,41%	3	1	0	4	0,89%
08 Moksliniai tyrimai	6 556	4 958	23	790	5 771	88,02%	24	0	758	782	11,92%	0	3	0	3	0,05%
09 Ryšų tinklai, turinys ir technologijos	2 024	1 539	13	273	1 826	90,21%	15	0	181	196	9,69%	1	1	0	2	0,10%
10 Tiesioginiai moksliniai tyrimai	959	366	41	89	496	51,68%	54	0	402	456	47,57%	0	7	0	7	0,75%
11 Jūrų reikalai ir žuvininkystė	831	816	3	1	820	98,71%	3	1	2	7	0,87%	3	1	0	4	0,42%
12 Vidaus rinka	127	97	5	13	116	90,79%	6	0	3	9	7,08%	2	1	0	3	2,13%
13 Regioninė politika	43 960	43 262	10	222	43 494	98,94%	12	380	70	461	1,05%	2	2	0	4	0,01%
14 Mokesčiai ir muitų sąjunga	140	120	7	3	129	92,07%	7	0	3	9	6,71%	1	0	0	2	1,22%
15 Švietimas ir kultūra	3 301	2 614	12	426	3 052	92,45%	11	0	235	247	7,47%	2	1	0	3	0,08%
16 Komunikacija	273	234	14	5	252	92,32%	14	0	4	17	6,34%	3	1	0	4	1,34%
17 Sveikata ir vartotojų apsauga	622	574	10	15	599	96,32%	12	0	8	19	3,09%	3	1	0	4	0,59%
18 Vidaus reikalai	1 053	966	5	64	1 035	98,33%	4	0	11	15	1,41%	2	1	0	3	0,26%
19 Išorės santykiai	3 354	3 189	11	94	3 295	98,23%	17	0	39	56	1,68%	1	2	0	3	0,09%
20 Prekyba	112	99	4	2	104	93,10%	3	0	2	5	4,67%	2	0	0	2	2,23%

Politikos sritis	Mokėjimas Patvirtinti asignavimai	Atlikti mokėjimai				Perkelti asignavimai				Nebegaliojantys asignavimai						
		Iš metų asignavimų	Iš perkelti- mų	Asignuo- tosios įplaukos	Iš viso	Automati- niai per- kėlimai	Perkėlimai sprendi- mu	Asignuo- tosios įplaukos	Iš viso	Iš metų asignavi- mų	Iš perkėli- mų	Asignuo- tosios įplaukos	Iš viso	%		
															%	%
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8 +9	11=10/1	12	13	14	15=12 +13+14	16=15/1
21 Vystymasis ir santykiai su AKR valstybėmis	1 377	1 212	9	124	1 345	97,67%	11	0	12	24	1,71%	7	2	0	8	0,61%
22 Plėtra	933	901	6	12	920	98,56%	5	0	5	10	1,07%	2	2	0	3	0,37%
23 Humanitarinė pagalba	1 278	1 230	7	12	1 249	97,74%	8	0	20	28	2,17%	1	0	0	1	0,09%
24 Kova su sukčiavimu	83	65	8	0	73	87,45%	9	0	0	9	10,39%	0	2	0	2	2,16%
25 Politikos koordinavimas ir teisinė konsultacija	221	175	13	5	193	87,38%	14	0	6	20	9,04%	5	3	0	8	3,57%
26 Komisijos vykdomas administravi- mas	1 318	894	125	64	1 082	82,08%	134	0	94	227	17,26%	1	8	0	9	0,67%
27 Biudžetas	146	124	8	3	135	91,97%	6	0	4	10	6,75%	1	1	0	2	1,29%
28 Auditas	13	11	0	0	12	89,13%	0	0	0	1	8,05%	0	0	0	0	2,82%
29 Statistika	147	115	5	7	126	85,55%	6	0	12	18	12,02%	2	1	0	4	2,43%
30 Pensijos ir susijusios išlaidos	1 401	1 397	0	0	1 397	99,74%	0	0	1	1	0,10%	2	0	0	2	0,16%
31 Kalbos tarnybos	506	371	22	44	436	86,22%	16	0	42	58	11,42%	10	2	0	12	2,36%
32 Energetika	838	734	5	20	758	90,53%	5	0	68	73	8,76%	5	1	0	6	0,71%
33 Teisingumas	208	183	3	9	195	93,62%	4	0	6	10	4,62%	2	1	0	4	1,75%
40 Rezervai	0	0	0	0	0	0,00%	0	0	0	0	0,00%	0	0	0	0	0,00%
90 Kitos institucijos	4 497	2 975	425	303	3 703	82,35%	421	0	199	620	13,79%	131	43	0	174	3,86%
Iš viso	153 461	142 883	902	4 684	148 469	96,75%	911	419	3 327	4 657	3,03%	238	97	0	335	0,22%

3.9 NEĮVYKDYTŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ POKYTIS PAGAL POLITIKOS SRITĮ

Politikos sritis	Neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje					Metų įsipareigojimai					(mln. EUR)
	Iš praėjusių metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipareigojimai/Perkelti įsipareigojimai/Atsukti įsipareigojimai	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Išsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atsaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje	
01 Ekonomikos ir finansų reikalai	623	(3)	(142)	478	517	(256)	0	261	739	739	
02 Įmonės	2 090	(20)	(963)	1 107	1 241	(493)	0	748	1 855	1 855	
03 Konkurencija	8	(1)	(7)	0	94	(86)	0	8	8	8	
04 Užimtumas ir socialiniai reikalai	29 668	(133)	(13 541)	15 994	12 131	(566)	0	11 565	27 559	27 559	
05 Žemės ūkis ir kaimo plėtra	23 847	(320)	(12 377)	11 150	60 167	(45 962)	0	14 205	25 354	25 354	
06 Mobilumas ir transportas	3 317	(64)	(885)	2 368	1 807	(174)	0	1 633	4 001	4 001	
07 Aplinka ir klimato politika	1 002	(12)	(268)	723	506	(138)	0	368	1 090	1 090	
08 Moksliniai tyrimai	10 781	(92)	(3 109)	7 579	7 915	(2 661)	(2)	5 252	12 831	12 831	
09 Ryšių tinklai, turinys ir technologijos	2 594	(31)	(952)	1 611	2 085	(874)	0	1 211	2 822	2 822	
10 Tiesioginiai moksliniai tyrimai	199	(20)	(121)	59	518	(375)	0	143	202	202	
11 Jūrų reikalai ir žuvininkystė	2 290	(107)	(633)	1 551	997	(188)	0	809	2 360	2 360	
12 Vidaus rinka	21	(2)	(16)	4	117	(100)	0	17	21	21	
13 Regioninė politika	112 307	(811)	(42 832)	68 664	44 170	(662)	0	43 508	112 172	112 172	
14 Mokesčiai ir muitų sąjunga	93	(5)	(59)	29	147	(70)	0	77	106	106	
15 Švietimas ir kultūra	2 194	(57)	(938)	1 199	3 303	(2 114)	0	1 188	2 387	2 387	
16 Komunikacija	119	(10)	(84)	25	269	(168)	0	101	126	126	
17 Sveikata ir vartotojų apsauga	642	(62)	(293)	288	635	(306)	0	328	616	616	
18 Vidaus reikalai	1 677	(69)	(331)	1 277	1 420	(704)	0	715	1 992	1 992	
19 Išorės santykiai	11 342	(352)	(2 421)	8 569	5 023	(874)	0	4 149	12 718	12 718	
20 Prekyba	18	(1)	(11)	6	108	(93)	0	15	21	21	
21 Vystymasis ir santykiai su AKR valstybėmis	3 453	(103)	(905)	2 444	1 664	(439)	0	1 225	3 669	3 669	
22 Plėtra	3 039	(58)	(763)	2 218	1 147	(157)	(1)	988	3 206	3 206	

Politikos sritis	Neįvykdyti išpareigojimai praėjusių metų pabaigoje						Metų išpareigojimai					(mln. EUR)
	Iš praėjusių metų perkelti išpareigojimai	Panaikinti išpareigojimai/Perkainojimas/Atsukti išpareigojimai	Mokėjimai	Neįvykdyti išpareigojimai metų pabaigoje	Mokėjimai	Metų išpareigojimai	Mokėjimai	Išpareigojimų, kurių negalima perkelti, atsaukimas	Neįvykdyti išpareigojimai metų pabaigoje	Iš viso neįvykdytų išpareigojimų metų pabaigoje		
23 Humanitarinė pagalba	831	(3)	(555)	273		1 339	(694)	0	645	918		
24 Kova su sukčiavimu	35	(3)	(18)	14		79	(55)	0	25	38		
25 Politikos koordinavimas ir teisinės konsultacijos	17	(3)	(14)	0		194	(179)	0	15	15		
26 Komisijos vykdomas administravimas	174	(10)	(153)	11		1 119	(929)	0	190	201		
27 Biudžetas	8	(1)	(8)	0		134	(127)	0	7	7		
28 Auditas	1	0	0	0		12	(11)	0	1	1		
29 Statistika	114	(9)	(48)	57		134	(78)	0	55	113		
30 Pensijos ir susijusios išlaidos	0	0	0	0		1 397	(1 397)	0	0	0		
31 Kalbos tarnybos	24	(2)	(22)	0		435	(415)	0	20	20		
32 Energetika	4 517	(40)	(639)	3 838		782	(119)	0	664	4 502		
33 Teisingumas	179	(25)	(79)	75		225	(116)	0	109	184		
90 Kitos institucijos	588	(163)	(425)	0		3 830	(3 278)	5	557	557		
Iš viso	217 810	(2 590)	(83 611)	131 609		155 659	(64 858)	(1)	90 801	222 410		

3.10 NEIVYKDYTŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠSKAIDYMAS PAGAL PRIĖMIMO METUS IR POLITIKOS SRITĮ MLN. EUR

Politikos sritis	(mln. EUR)										
	<2007	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Iš viso		
01 Ekonomikos ir finansų reikalai	32	10	0	0	73	184	180	261	739		
02 Įmonės	4	14	23	55	135	364	513	748	1 855		
03 Konkurencija	0	0	0	0	0	0	0	8	8		
04 Užimtumas ir socialiniai reikalai	673	57	7	246	924	4 862	9 225	11 565	27 559		
05 Žemės ūkis ir kaimo plėtra	196			2	144	2 079	8 729	14 205	25 354		
06 Mobilumas ir transportas	21	103	48	211	375	707	903	1 633	4 001		
07 Aplinka ir klimato politika	8	45	65	105	133	170	197	368	1 090		
08 Moksliniai tyrimai	102	85	209	397	1 003	2 069	3 714	5 252	12 831		
09 Ryšių tinklai, turinys ir technologijos	7	15	30	115	188	394	863	1 211	2 822		
10 Tiesioginiai moksliniai tyrimai	3	1	9	5	5	8	27	143	202		
11 Jūrų reikalai ir žuvininkystė	275	1	3	10	44	490	728	809	2 360		
12 Vidaus rinka	0	0	0	0	1		3	17	21		
13 Regioninė politika	3 583	9	421	1 560	7 925	19 331	35 836	43 508	112 172		
14 Mokesčiai ir muitų sąjunga	0	0	0	0		7	22	77	106		
15 Švietimas ir kultūra	1	33	54	81	138	332	560	1 188	2 387		
16 Komunikacija	0	0		0	1	3	19	101	126		
17 Sveikata ir vartotojų apsauga	4	1	30	29	52	65	108	328	616		
18 Vidaus reikalai	0	14	41	128	183	340	570	715	1 992		
19 Išorės santykiai	335	318	573	822	1 257	1 971	3 293	4 149	12 718		
20 Prekyba	0	0		0		2	4	15	21		
21 Vystymasis ir santykiai su AKR valstybėmis	92	41	118	227	352	609	1 005	1 225	3 669		
22 Plėtra	137	45	125	172	369	600	770	988	3 206		
23 Humanitarinė pagalba	1	1	9	14	28	37	182	645	918		

Politikos sritis	(mln. EUR)									
	<2007	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Iš viso	
24 Kova su sukčiavimu	0	1	1	1	2	3	6	25	38	
25 Politikos koordinavimas ir teisinės konsultacijos	0	0	0	0	0	0	0	15	15	
26 Komisijos vykdomas administravimas	0	0	0	0	0	0	11	190	201	
27 Biudžetas	0	0	0	0	0	0	0	7	7	
28 Auditas	0	0	0	0	0	0	0	1	1	
29 Statistika	2	0	0	1	6	18	31	55	113	
30 Pensijos ir susijusios išlaidos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
31 Kalbos tarnybos	0	0	0	0	0	0	0	20	20	
32 Energetika	61	21	62	1 095	1 576	549	475	664	4 502	
33 Teisingumas	0	0	2	5	7	18	43	109	184	
90 Kitos institucijos	0	0	0	0	0	0	137	420	557	
Iš viso	5 537	815	1 827	5 280	14 920	35 214	68 153	90 664	222 410	

2007–2013 m. FINANSINĖ PROGRAMA

(mln. EUR)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Iš viso
1. Tvarus augimas	53 979	57 653	61 696	63 555	63 974	67 614	70 644	439 115
2. Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	55 143	59 193	56 333	59 955	59 888	60 810	61 289	412 611
3. Pilietybė, laisvė, saugumas ir teisingumas	1 273	1 362	1 518	1 693	1 889	2 105	2 407	12 247
4. ES kaip pasaulinio masto veikėja	6 578	7 002	7 440	7 893	8 430	8 997	9 595	55 935
5. Administravimas	7 039	7 380	7 525	7 882	8 091	8 523	8 492	54 932
6. Kompensacijos	445	207	210	0	0	0	75	937
Įsipareigojimų asignavimai	124 457	132 797	134 722	140 978	142 272	148 049	152 502	975 777
Iš viso mokėjimų asignavimų:	122 190	129 681	120 445	134 289	133 700	141 360	144 285	925 950

Šiame skirsnyje apibūdinamos pagrindinės ES išlaidų kategorijos, klasifikuojamos pagal 2007–2013 m. finansinės programos išlaidų kategorijas. 2013-ieji finansiniai metai buvo septintieji ir paskutiniai 2007–2013 m. finansinės programos metai. 2013 m. bendra viršutinė įsipareigojimų asignavimų riba yra 152 502 mln. EUR, t. y. 1,15 % BNP. Atitinkama viršutinė mokėjimų asignavimų riba yra 144 285 mln. EUR, t. y. 1,08 % BNP. Pirmiau pateiktoje lentelėje finansinė programa pateikiama galiojusiomis kainomis.

1 išlaidų kategorija. Tvarus augimas

Šią išlaidų kategoriją sudaro du atskiri, bet tarpusavyje susiję komponentai:

- 1a. Konkurencingumas augimui ir užimtumui skatinti – išlaidos moksliniams tyrimams ir inovacijoms, švietimui ir mokymui, transeuropiniams tinklams, socialinei politikai, vidaus rinkai ir susijusioms politikos sritims.
- 1b. Sanglauda augimui ir užimtumui skatinti – išlaidos mažiausiai išsivysčiusių valstybių narių ir regionų konvergencijai stiprinti, ES tvariosios plėtros strategijai už mažiau išsivysčiusių regionų ribų papildyti ir tarpregioniniam bendradarbiavimui remti.

2 išlaidų kategorija. Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas

2 išlaidų kategorija apima bendrą žemės ūkio ir žuvininkystės politiką, kaimo plėtrą ir aplinkos priemones, visų pirma „Natura 2000“. Bendrai žemės ūkio politikai numatyta suma parodo 2002 m. spalio mėn. Europos Vadovų Taryboje pasiektą susitarimą.

3 išlaidų kategorija. Pilietybė, laisvė, saugumas ir teisingumas

3 išlaidų kategorija (Pilietybė, laisvė, saugumas ir teisingumas) parodo, kad didėja tam tikrų sričių, kuriose ES suteiktos specialios užduotys: teisingumo ir vidaus reikalų, sienų apsaugos, imigracijos ir prieglobsčio politikos, visuomenės sveikatos ir vartotojų apsaugos, kultūros, jaunimo, informavimo ir dialogo su piliečiais, svarba. Ją sudaro du komponentai:

3a. Laisvė, saugumas ir teisingumas

3b. Pilietybė

4 išlaidų kategorija. ES kaip pasaulinio masto veikėja

4 išlaidų kategorija apima visus išorės veiksmus, įskaitant pasirengimo narystei priemones. Nors Komisija pasiūlė į finansinę programą įtraukti EPF, Europos Parlamentas ir Europos Vadovų Taryba sutarė jo neįtraukti.

5 išlaidų kategorija. Administravimas

Ši išlaidų kategorija apima administracines visų institucijų, pensijų ir Europos mokyklų išlaidas. Kitose institucijose (išskyrus Komisiją) šios išlaidos sudaro visas jų išlaidas, bet agentūros ir kitos įstaigos patiria ir administracinių, ir veiklos išlaidų.

6 išlaidų kategorija. Kompensacijos

Kompensacijos Laikantis politinio susitarimo, kad naujosios valstybės narės pačioje narystės pradžioje neturėtų tapti tik įnašų į biudžetą mokėtojomis, pagal šią išlaidų kategoriją numatyta kompensacija. Šią sumą buvo galima naudoti kaip naujosioms valstybėms narėms skirtus perkėlimus jų biudžeto įplaukoms ir įnašams subalansuoti.

POLITIKOS SRITYS

Taikydama veikla grindžiamo valdymo (ABM) principą, Komisija diegia veikla grindžiamo biudžeto sudarymo principą (ABB) planavimo ir valdymo procesuose. ABB apima biudžeto struktūrą, kurioje biudžeto antraštinės dalys atitinka politikos sritis, o biudžeto skyriai – veiklos rūšis. ABB siekiama pateikti aiškią sistemą, kuria Komisijos politikos tikslai būtų įgyvendinami teisinėmis, finansinėmis arba kitomis viešosios politikos priemonėmis. Pertvarkant Komisijos darbą, atsižvelgiant į veiklos rūšis, aiškiai matosi Komisijos įsipareigojimai ir kartu sudaroma bendra prioritetų nustatymo sistema. Biudžetinės procedūros metu išteklių paskirstomi pagal prioritetus, atsižvelgiant į veiklos rūšis, kaip į biudžeto sudarymo tikslų pagrindą. Nustatant tokį veiklos rūšių ir joms priskirtų išteklių ryšį, ABB siekiama padidinti išteklių naudojimo Komisijoje našumą ir veiksmingumą.

Politikos sritį galima apibrėžti kaip homogenišką Komisijos darbą sudarančių veiklos rūšių grupavimą; ji yra svarbus sprendimų priėmimo proceso elementas. Kiekviena politikos sritis paprastai atitinka generalinio direktorato veiklą ir vidutiniškai apima apie 6 ar 7 atskiras veiklos rūšis. Politikos sritys daugiausia yra veiklos sritys, nes pagrindinių jų veiklos rūšių tikslas – padėti trečiųjų šalių gavėjams atitinkamose veiklos srityse. Kiekvienos politikos srities veiklos biudžete yra numatytos būtinos administracinės išlaidos.

4.2 ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS PAGAL INSTITUCIJĄ

Įsipareigojimų asignavimai

Institucija	(mln. EUR)																			
	Patvirtinti įsipareigojimų asignavimai					Prisiūti įsipareigojimai					Perkelti asignavimai					Nebegaliojantys asignavimai				
	Iš metų asignavimų	Iš perkeltimų	Iš asignuotųjų įplaukų	Iš viso	%	Iš perkeltimų	Iš asignuotųjų įplaukų	Iš viso	%	Perkeltimai sprendimui	Iš viso	%	Iš metų biudžeto asignavimų	Iš perkeltimų	Asignuotos įplaukos	Iš viso	%			
1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10=9/1	11	12	13	14=11+12+13	15=14/1						
Europos Parlamentas	1 883	0	121	1 857	98,6%	0	12	12	0,6%	0	15	0	15	0,8%						
Europos Vadovų Taryba ir Taryba	605	0	42	507	83,8%	0	27	27	4,4%	0	71	0	71	11,8%						
Komisija	1 557 888	31	4 114	1 518 229	97,5%	31	3 078	3 256	2,1%	178	702	0	702	0,5%						
Teisingumo Teismas	357	0	1	343	96,1%	0	1	1	0,2%	0	13	0	13	3,6%						
Audito Rūmai	143	0	0	132	92,2%	0	0	0	0,2%	0	11	0	11	7,6%						
Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas	134	0	4	126	93,9%	0	1	1	0,4%	0	8	0	8	5,7%						
Regionų komitetas	90	0	2	87	97,1%	0	0	0	0,0%	0	3	0	3	2,9%						
Ombudsmenas	10	0	0	10	98,2%	0	0	0	0,0%	0	0	0	0	1,8%						
Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas	8	0	0	7	95,1%	0	0	0	0,0%	0	0	0	0	4,9%						
Europos išorės veiksmų tarnyba	793	0	263	761	96,0%	0	21	21	2,7%	0	10	0	10	1,3%						
Iš viso	1 598 101	31	4 548	1 556 599	97,4%	31	3 140	3 318	2,1%	1 778	833	0	833	0,5%						

Mokėjimų asignavimai

(mln. EUR)

Institucija	Patvirtinti mokėjimų asignavimai			Atlikti mokėjimai						Perkelti asignavimai						Nebegaliojantys asignavimai				
	Iš metų asignavimų	Iš perkeltųjų mokėjimų	Iš asignuotųjų mokėjimų	Iš viso	%	Automatiniai perkeltimai	Perkeltimai sprendimu	Iš asignuotųjų mokėjimų	Iš viso	%	Iš metų asignavimų	Iš perkeltųjų mokėjimų	Asignuotųjų mokėjimų	Iš viso	%					
1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11=10/1	12	13	14	15=12+13+14	16=15/1					
Europos Parlamentas	2 189	286	25	1 770	80,9%	278	0	107	385	17,6%	15	19	0	34	1,5%					
Europos Vadovų Taryba ir Taryba	651	39	41	496	76,3%	48	0	28	76	11,7%	71	7	0	78	12,0%					
Komisija	148 964	477	4 381	144 766	97,2%	490	419	3 128	4 037	2,7%	107	54	0	161	0,1%					
Teisingumo Teismas	375	15	1	342	91,2%	16	0	1	17	4,5%	13	3	0	16	4,2%					
Audito Rūmai	156	11	0	132	84,7%	11	0	0	11	7,3%	11	2	0	12	8,0%					
Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas	142	7	3	125	87,7%	8	0	1	9	6,2%	8	1	0	9	6,1%					
Regionų komitetas	98	7	2	87	88,9%	7	0	0	7	7,2%	3	1	0	4	3,8%					
Ombudsmanas	10	1	0	10	91,9%	1	0	0	1	6,0%	0	0	0	0	2,1%					
Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas	9	0	0	7	81,5%	1	0	0	1	9,3%	0	0	0	1	9,3%					
Europos išorės veiksnių tarnyba	868	59	229	735	84,7%	52	0	61	113	13,0%	10	9	0	20	2,3%					
Iš viso	153 461	902	4 684	148 469	96,7%	911	419	3 327	4 657	3,0%	238	97	0	335	0,2%					

4.3 AGENTŪRŲ PAJAMOS: BIUDŽETO PROGNOZĖS, TEISĖS Į GAUTINAS SUMAS IR GAUTOS SUMOS

(mln. EUR)

Agentūra	Prognozuojamas pajamų biudžetas	Teisės į gautinas sumas	Gautos sumos	Neįvykdyta	Finansuojama Komisijos politikos sritis
Europos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra	12	12	12	0	06
Europos prieglobsčio paramos biuras	11	10	10	0	18
Europos aviacijos saugos agentūra	151	125	125	0	06
„Frontex“	94	92	92	0	18
Europos profesinio mokymo plėtros centras	19	18	18	0	15
Europos policijos koledžas	8	9	9	0	18
Europos cheminių medžiagų agentūra	99	98	98	0	02
Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras	58	59	59	0	17
Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras	16	16	16	0	18
Europos bankininkystės institucija	26	26	26	0	12
Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija	19	18	18	0	12
Europos aplinkos agentūra	49	63	63	0	07
Europos policijos biuras	83	83	83	0	18
Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija	28	30	30	0	12
Bendrijos žuvininkystės kontrolės agentūra	9	9	9	0	11
Europos maisto saugos tarnyba	76	76	76	0	17
Europos lyčių lygybės institutas	7	8	8	0	04
Europos GNSS priežiūros institucija	14	54	54	0	06
Branduolių sintezės energetikos vystymo agentūra	432	432	432	0	08
Eurojustas	32	32	32	0	18
„EU-LISA“	34	19	19	0	18
Europos jūrų saugumo agentūra	57	58	56	2	06
Vidaus rinkos derinimo tarnyba	418	189	189	0	12
Europos vaistų agentūra	252	269	240	29	02
Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra	10	10	9	0	09
Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijos biuras	4	4	4	0	09
Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra	22	22	22	0	18

(mln. EUR)

Agentūra	Prognozuojamas pajamų biudžetas	Teisės į gautinas sumas	Gautos sumos	Neįvykdyta	Finansuojama Komisijos politikos sritis
Europos geležinkelių agentūra	26	26	26	0	06
Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra	15	16	16	0	04
Europos inovacijos ir technologijos institutas	99	97	97	0	15
Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras	52	54	50	4	15
Europos mokymo fondas	20	22	22	0	15
Bendrijos augalų veislių tarnyba	14	13	13	0	17
Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas	21	21	21	0	04
Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga	51	52	52	0	15
Konkurencingumo ir inovacijų vykdomoji įstaiga	16	16	16	0	06
Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga	40	40	40	0	08
Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga	47	47	47	0	08
Sveikatos ir vartotojų reikalų vykdomoji agentūra	7	7	7	0	17
Transeuropinio transporto tinklo vykdomoji įstaiga	10	10	10	0	06
Iš viso	2 457	2 260	2 224	37	

(mln. EUR)

Įplaukų rūšis	Prognozuojamos biudžeto pajamos	Teisės į gautinas sumas	Gautos sumos	Neįvykdyta
Komisijos subsidija	1 349	1 370	1 370	1
Pajamos iš mokesčių	569	591	564	27
Kitos pajamos	539	299	290	9
Iš viso	2 457	2 260	2 224	37

4.4 ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMAI PAGAL AGENTŪRĄ

(mln. EUR)

Agentūra	Įsipareigojimų asignavimai			Mokėjimų asignavimai		
	Asignavimai	Prisiimti įsipareigojimai	Perkelti asignavimai	Asignavimai	Atlikti mokėjimai	Perkelti asignavimai
Europos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra	12	12	0	14	8	5

(mln. EUR)

Agentūra	Įsipareigojimų asignavimai			Mokėjimų asignavimai		
	Asignavimai	Prisiimti įsipareigojimai	Perkelti asignavimai	Asignavimai	Atlikti mokėjimai	Perkelti asignavimai
Europos prieglobsčio paramos biuras	12	10	0	12	11	1
Europos aviacijos saugos agentūra	169	135	32	180	125	52
„Frontex“	95	92	0	116	79	32
Europos profesinio mokymo plėtros centras	20	20	0	21	19	2
Europos policijos koledžas	9	8	0	10	9	1
Europos cheminių medžiagų agentūra	108	106	0	123	106	14
Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras	59	54	0	70	53	11
Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras	17	16	0	17	16	1
Europos bankininkystės institucija	26	23	0	33	25	4
Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija	19	18	0	22	16	5
Europos aplinkos agentūra	72	54	17	76	47	27
Europos policijos biuras	84	82	0	100	87	10
Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija	28	26	0	32	24	6
Bendrijos žuvininkystės kontrolės agentūra	9	9	0	11	9	1
Europos maisto saugos tarnyba	79	78	0	85	77	7
Europos lyčių lygybės institutas	8	7	0	10	8	2
Europos GNSS priežiūros institucija	94	81	13	75	26	49
Branduolių sintezės energetikos vystymo agentūra	1 297	1 297	0	439	393	23
Eurojustas	34	33	0	37	32	5
„EU.LISA“	61	61	0	38	19	7
Europos jūrų saugumo agentūra	62	59	2	59	53	3
Vidaus rinkos derinimo tarnyba	418	209	0	37	201	38
Europos vaistų agentūra	252	243	0	292	249	33
Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra	10	9	1	10	9	1
Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijos biuras	4	3	0	4	3	0

(mln. EUR)

Agentūra	Įsipareigojimų asignavimai			Mokėjimų asignavimai		
	Asignavimai	Prisiimti įsipareigojimai	Perkelti asignavimai	Asignavimai	Atlikti mokėjimai	Perkelti asignavimai
Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra	22	22	0	26	20	7
Europos geležinkelių agentūra	26	25	0	28	25	2
Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra	17	15	2	21	14	6
Europos inovacijos ir technologijos institutas	142	138	1	106	102	2
Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras	52	44	0	56	44	3
Europos mokymo fondas	22	22	0	23	21	2
Bendrijos augalų veislių tarnyba	16	14	0	15	13	0
Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas	21	21	0	25	20	5
Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga	51	50	0	58	50	5
Konkurencingumo ir inovacijų vykdomoji įstaiga	16	16	0	18	15	1
Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji agentūra	40	39	0	42	39	2
Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga	47	46	0	50	46	3
Sveikatos ir vartotojų reikalų vykdomoji agentūra	7	7	0	8	7	1
Transeuropinio transporto tinklo vykdomoji įstaiga	10	10	0	11	10	1
Iš viso	3 546	3 215	70	2 410	2 130	381

Mln. EUR

Išlaidų rūšis	Įsipareigojimų asignavimai			Mokėjimų asignavimai		
	Asignavimai	Prisiimti įsipareigojimai	Perkelti asignavimai	Asignavimai	Atlikti mokėjimai	Perkelti asignavimai
Darbuotojai	875	844	1	796	838	16
Administracinės išlaidos	350	343	1	351	335	83
Veiklos išlaidos	2 322	2 028	68	1 262	957	282
Iš viso	3 546	3 215	70	2 410	2 130	381

4.5 BIUDŽETO VYKDYMO REZULTATAS, ĮSKAITANT AGENTŪRAS

Mln. EUR

	ES	AGENTŪROS	Subsidijų agentūroms panaikinimas	IŠ VISO
Finansinių metų įplaukos	149 504	2 224	(1 370)	150 358
Mokėjimai pagal einamųjų metų asignavimus	(147 567)	(1 909)	1 370	(148 106)
Mokėjimų asignavimai, perkelti į N+1 metus	(1 329)	(381)	0	(1 710)
Atšaukti nepanaudoti asignavimai, perkelti iš N-1 metų	437	107	0	543
Valiutų keitimo kursų pokyčiai per metus	(42)	0	0	(42)
Iš viso	1 002	41	0	1 043

Siekiant pateikti agentūroms visus susijusius biudžeto duomenis, į konsoliduotųjų metinių ataskaitų biudžeto dalį įtraukiamos atskiros konsoliduojamų tradicinių agentūrų biudžeto vykdymo ataskaitos.

**EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI TEIKIAMAS AUDITO RŪMŲ PATIKINIMO
PAREIŠKIMAS. NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS ATASKAITA**

(2014/C 403/02)

I. Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį Audito Rūmai auditavo:

- a) 2013 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų Europos Sąjungos konsoliduotas finansines ataskaitas, kurias sudaro konsoliduotos finansinės atskaitomybės ataskaitos ⁽¹⁾ ir suvestinės biudžeto vykdymo ataskaitos ⁽²⁾, ir kurias Komisija patvirtino 2014 m. liepos 30 d.; ir
- b) šiose finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

Vadovybės atsakomybė

II. Pagal SESV 310–325 straipsnius ir Finansinį reglamentą vadovybė yra atsakinga už Europos Sąjungos konsoliduotų finansinių ataskaitų parengimą ir pateikimą, laikantis tarptautiniu mastu pripažintų viešojo sektoriaus apskaitos standartų, bei už jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Ši atsakomybė apima tinkamos vidaus kontrolės nustatymą, vykdymą ir palaikymą, siekiant parengti ir teisingai pateikti finansinės atskaitomybės ataskaitas, kuriose nėra reikšmingų dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių iškraipymų. Vadovybė taip pat privalo užtikrinti, kad finansinės atskaitomybės ataskaitose atspindima veiks, finansinės operacijos ir informacija atitinka jas reglamentuojančius teisės aktus. Galutinė atsakomybė už Europos Sąjungos finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą tenka Komisijai (SESV 317 straipsnis).

Auditoriaus atsakomybė

III. Audito Rūmai, remdamiesi savo audito rezultatais, privalo pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą. Audito Rūmai savo auditą atlieka vadovaudamiesi IFAC tarptautiniais audito standartais ir etikos kodeksais bei INTOSAI tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais. Pagal šiuos standartus reikalaujama, kad Audito Rūmai planuotų ir atliktų auditą tokiu būdu, kad būtų gautas pakankamas patikinimas dėl to, ar Europos Sąjungos konsoliduotose finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o jose atspindimos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos.

IV. Atliekant auditą, taikomos procedūros, skirtos gauti audito įrodymus apie sumas ir kitą informaciją konsoliduotose finansinėse ataskaitose bei apie jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Procedūros pasirenkamos auditoriaus nuožiūra, taip pat remiantis dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių konsoliduotų finansinių ataskaitų reikšmingų iškraipymų ar susijusių operacijų reikšmingos neatitikties Europos Sąjungos teisiniam pagrindui rizikos vertinimu. Atliekant šiuos rizikos vertinimus, nagrinėjama konsoliduotų ataskaitų rengimui ir jų teisingam pateikimui bei atspindimų operacijų teisėtumui ir tvarkingumui svarbi vidaus kontrolės sistema, siekiant pagal esamas aplinkybes nustatyti tinkamas audito procedūras, bet ne siekiant pareikšti nuomonę dėl vidaus kontrolės veiksmingumo. Atliekant auditą taip pat įvertinamas naudojamų apskaitos metodų tinkamumas ir atliktų apskaitinių vertinimų pagrįstumas bei bendras konsoliduotų finansinių ataskaitų pateikimas.

⁽¹⁾ Konsoliduotą finansinę atskaitomybę sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų lentelė, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kita aiškinamoji informacija (įskaitant segmentų informaciją).

⁽²⁾ Suvestines biudžeto vykdymo ataskaitas sudaro suvestinės biudžeto vykdymo ataskaitos ir aiškinamoji informacija.

V. Pajamų srityje Audito Rūmai pridėtinės vertės mokesčiu ir bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis pagrįstą nuosavų išteklių auditą pradeda nuo to momento, kai Komisija gauna valstybių narių parengtus makroekonominis suvestinius duomenis, pagal kuriuos šios pajamos yra skaičiuojamos, ir įvertina Komisijos sistemas, skirtas šiems duomenims apdoroti prieš tai, kai yra gaunami ir į konsoliduotas finansines ataskaitas įtraukiami valstybių narių įnašai. Audituojami tradicinius nuosavus išteklius Audito Rūmai nagrinėja muitinės institucijų finansines ataskaitas bei analizuoja maito mokesčių srautą prieš tai, kai sumos įtraukiamos į finansines ataskaitas ir jas gauna Komisija.

VI. Išlaidų srityje Audito Rūmai nagrinėja mokėjimų operacijas, kai išlaidos buvo padarytos, užregistruotos ir patvirtintos. Šis nagrinėjimas apima visas mokėjimų kategorijas (įskaitant mokėjimus išgyjant turtą), išskyrus avansus jų išmokėjimo momentu. Išankstiniai mokėjimai nagrinėjami tuo metu, kai lėšų gavėjas pateikia jų tinkamo panaudojimo įrodymą ir kai institucija ar įstaiga sutinka su tuo įrodymu ir patvirtina išankstinių mokėjimų tais pačiais arba vėlesniais metais.

VII. Audito Rūmai mano, kad gauti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami jų nuomonėms pagrįsti.

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

VIII. Audito Rūmų nuomone, 2013 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų ES konsoliduotose finansinėse ataskaitose 2013 m. gruodžio 31 d. finansinė būklė bei tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų ir pinigų srautų rezultatai bei grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, laikantis Finansinio reglamento ir tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais pagrįstomis apskaitos taisyklėmis.

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

IX. Audito Rūmų nuomone, 2013 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų metinėse finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Įsipareigojimai

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų įsipareigojimų teisėtumo ir tvarkingumo

X. Audito Rūmų nuomone, 2013 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų metinėse finansinėse ataskaitose atspindimi įsipareigojimai visais reikšmingais aspektais yra teisėti ir tvarkingi.

Mokėjimai

Neigiamos nuomonės dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo pagrindas

XI. Visos su veiklos išlaidomis susijusios politikos grupės yra reikšmingai paveiktos klaidų. Audito Rūmų įvertintas finansinėse ataskaitose atspindimų išlaidų, kai jos yra sumokėtos, labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra 4,7 %. Tikrintos priežiūros ir kontrolės sistemos buvo iš dalies veiksmingos užtikrinant finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumą ir tvarkingumą.

Neigiama nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

XII. Audito Rūmų nuomone, dėl klausimų, aptartų neigiamos nuomonės dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo pagrinde, reikšmingumo 2013 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai yra reikšmingai paveikti klaidų.

2014 m. rugsėjo 4 d.

Pirmininkas

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Europos Audito Rūmai

12, rue Alcide De Gasperi, 1615 Luxembourg, LUXEMBOURG

ISSN 1977-0960 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-521X (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT